ROMAN

bir hayaldir yaşamak

Mukaddes Yakay

BİR HAYALDİR YAŞAMAK

BİR HAYALDİR YAŞAMAK

MUKADDES YAKAY

KAYNAK
YAYINLARI

BİR HAYALDİR YAŞAMAK

Editör
Hasan Hayri DEMİREL

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni
Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN
978-605-5510-13-8

Yayın Numarası
276

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası Sarnıç Yolu Üzeri No: 7
Gaziemir/İZMİR
Tel: (0232) 252 20 96
Kasım 2010

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Kaynak Yayınları
Bulgurlu Mahallesi Bağcılar Caddesi No: 1
34696 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 522 11 44 Faks: (0216) 522 11 78
www.kaynakyayinlari.com.tr

Birinci Bölüm

Gün bitiyor. Güneşin ölgün ışıkları denizle vedalaşmaya hazırlanırken, Salih Kaptan her zamanki gibi dümenin başındaydı; dilindeyse yine o eski şarkı: "I found my love in Portofino..." Günün en sevdiği saatleri olduğu için mi şarkı söylemek geliyordu içinden, yoksa yanaşmakta olduğu liman mıydı içindeki coşkunun sebebi?

Sahil kalabalıktı bugün, lokantaların önündeki masalar yarı yarıya dolmuştu bile. Lokantaların, eğlence yerlerinin ışıkları yanmıştı şimdiden. Salih Kaptan insanların bu aceleciliğini anlayamamıştı hiç. Daha hava kararmadan lâmbaları ışıl ışıl yakıp günün en güzel saatlerinin tadını kaçırmaya ne gerek vardı ki.

İnsanın yaşamını sürdürmesi için olmazsa olmaz ihtiyaçların başında geldiğini kabul etse de, güneşi her zaman fazla teşhirci bulurdu zaten. Çünkü onunla hiçbir şeyin gizli kalmadığını, kıyıda köşede saklı ne varsa ortaya çıktığını düşünürdü. Dalgalarla kıyıya çarpan pet şişeler, meyve kabukları, suyun yükselip alçalmasıyla uzayan yosunlar, kararmış ıslak duvarlar, yıpranmış evler, tozlu sokaklar... Güneş bir projektör gibi ışığını tek tek üstlerine yöneltiyor, âdeta

mahremiyetlerine saldırıyordu. Oysa canlı cansız her varlığın saklamak istediği sırları olamaz mıydı? İşte bunun için, hele de yaz aylarının öğle güneşini fazla saldırgan bulurdu ve belki de bu yüzden güneşin batmasıyla başlardı günün en sevdiği saatleri.

Tepedeki evlerin camlarında parlıyordu güneşin son ışıkları. Salih Kaptan, Roza'yı camda görür gibi oldu bir an. Limana yanaşan gemiyi görmüş müydü? Zamanının sınırlı olduğunu, limanda fazla kalamayacağını düşünür müydü acaba? Bir koşu gelseydi sevdiceği... Kömür karası saçlarını, mahcup gülüşünü, hızlı adımlarla yürüyüşünü, ama en çok da gözlerini, kara badem gözlerini ne çok göresi gelmişti. Gözleriyle konuşan tanıdığı tek insandı o. Acısı, korkusu, sevinci, üzüntüsü... Yüreğinin o günkü rengi aynen yansırdı Roza'nın bakışlarına. Geminin yol almasıyla denizin durgun yüzündeki görüntülerin her an değişmesi kadar doğaldı bakışlarının değişmesi. Çok uzun zaman geçtiği için anımsamıyordu; ama ilk gözlerini sevmiş olmalıydı onun, gece karası gözlerini...

Deminden beri diline dolanan şarkıda "Ben aşkı Portofino'da buldum..." diyordu İtalyan şarkıcı. Tıpkı gençliğinden kulağında yer etmiş olan o şarkıda olduğu gibi, Salih Kaptan da Roza'yı bu limanda bulmuştu. Hasta babasının başında ömür tüketen bu kadın değil miydi kendisini Portofino'ya çeken?

Boğaz pastili almak için girdiği eczahanede rastlamıştı ilk kez ona. Sıkça yoklayan baş ağrılarına ve mide yanmalarına karşı hazırlıklıydı; ama geçen kış seferdeyken anîden boğazı yanmaya ve öksürmeye

başlayınca boğaz pastili almak için eczahaneye girmiş ve gece karası saçlı Roza'yı görmüştü o gün. Eczacının eline tutuşturduğu ilâçtan bakışlarını ayırmadan:

"Babam da üşütmüş." demişti kendisini uzun zamandır tanıyor gibi.

Başka biri olsaydı eğer, bu teklifsizce söze karışmaktan rahatsız olur, karşısındakini "Babanın hastalığından bana ne?" diye bakışlarıyla paylardı; ama Roza'nın başkalarının işine burnunu sokmadığı, yalnızca çevresindekileri ilgisiyle sarıp kuşatmak amacıyla böyle davrandığı öylesine belliydi ki, diğer insanlar gibi Salih Kaptan da rahatsız olmamıştı bundan. Babasına acil şifa dileyip eczacıya para uzatırken kendisi grip aşısını ihmal ettiğinden, Roza da babasının aşı yaptırmasına rağmen yine de kış boyu hastalıktan kurtulamadığından yakınmıştı. Eczahaneden çıktıklarında ise Salih Kaptan farkında olmadan adımlarını onunkine uydurmuştu. Yavaş yavaş yokuşu tırmanarak bahçe içindeki eski, ahşap bir köşkün önüne gelmişlerdi.

"Bu benim evim." deyip, başka bir şey söylemeden boyaları dökülmüş bahçe kapısını gıcırtıyla açarak gözden kaybolmuştu Roza.

O gün binaların arasından bir görünüp bir kaybolan denize bakarak tepeden inmeye başladığında, gençlik yıllarından belleğinde kalmış bir şarkıyı mırıldanmaya başlamıştı neşeyle: "I found my love in Portofino ..."

Sonraki günlerde limana her gelişinde farkında olmadan Roza'yı arar olmuştu gözleri. Bazen sahilde bankta outrurken, bazen bir çay bahçesinde çayını

yudumlarken görürdü onu. Balık tutanları seyrederken; lokantanın dışındaki masada fesleğen, ceviz, sarımsak katılmış domates soslu lazanyasını yerken; incik boncuk satan tezgâhların başında siyah saçlarında renk renk tokaları denerken; ama en çok da babasının ilâçlarını almak için eczahaneye girip çıkarken gözüne ilişirdi. Ve her defasında nasıl olduğunu anlamadan kendini onun yanında buluverirdi.

Babasının daha iyice olduğunu, eve bir türlü değerini veren bir alıcı çıkmadığını, soğuk havalarda evin eskiyen doğramalarının dışarının ayazını tutmaya yetmediğini analtırdı Roza. Ve Salih Kaptan, onun sıkıntısını ve mutluluğunu olduğu gibi yansıtan, bir dosta gereksinim duyan ya da yalnız kalmak isteyen, kimi gün geçmişte yaşayan kimi gün umutlu gelecek beklentileriyle canlanan bakışlarını, birbirini takip eden ve her defasında kendisini heyecanlandıran bir şölen gibi izlerdi.

O eski evde felçli babasıyla yaşamaktaydı Roza. Üç yıl önce, babası ilâçlarını almayı ihmal edince, yediği ağır bir yemeğin ardından tansiyonu fırlamış, yardım isteyemeden evin bahçesinde düşüp kalmıştı. Tıkanan iki damar yüzünden beynin bir bölümü uzunca bir süre beslenemediğinden o günden sonra ayağa kalkamamıştı yaşlı adam.

Doktorlara kalırsa, eğer tedavi başladıktan sonra ayağa kalkmak için yeterli çabayı gösterseymiş, tam iyileşmese de en azından yatağa mahkûm olmadan hayatını sürdürebilirmiş; ama Roza'nın babası değil egzersiz yapmak, tekerlekli sandalye kullanmaya bile

ancak vücudunda yatak yaraları oluşmaya başladıktan sonra razı olmuş.

"Bir tür çocuk şımarıklığı..." diyordu buna Roza. "Sevildiğini biliyor ya, sonuna kadar bunu kullanmak istiyor."

"İyi de, sana acımıyor mu? Hayatını babana adamış gibisin." demişti dayanamayıp bir gün ona.

"Kim demiş? Babamın hastalığından önce hayatım nasılsa, yine aynen öyle devam ediyor. Güneşin batışını, denizi, bu kentin akşamlarını, şu görünen yeşil tepeleri seviyorum ben. Babam felç geçirmeden önce de ben bunlarla mutluydum, hatta yeşilin bu kadar çok tonu olduğunu babamın hasta yatağının baş ucunda fark ettiğimi biliyor musun? Yeşilin mevsimlere bağlı olarak değişen bin bir tonu arasında sarı, mor, kızıl, eflâtun gibi gökkuşağının birbiri içine geçmiş her renginin oynaştığını son üç yılda keşfettim ben."

Yeşilin tepelerde oynaşan bin bir tonu gibi, Roza'nın bakışları da düşüncelerine uygun olarak değişir, genç kız âdeta gözleriyle konuşurdu.

"Seni seviyorum." deyivermişti bir gün Salih Kaptan. "Evlen benimle... Seni memleketime götüreyim. Bir görsen! İstanbul'un bir eşi daha yoktur dünyada... Gel benimle!"

Roza'nın gözleri bir an parlamış, sonra buğulanıvermişti.

"Babamı bırakamam. Bana ihtiyacı var, bunu isteme benden..."

Salih Kaptan o gün babasına olan sevgisi ve görev

duygusunun yanında kendisine olan aşkını ve birlikte açık denizlere açılma özlemini okumuştu onun gözlerinde. Sevdiği erkekle birlikte yeni bir hayata başlamayı istiyor; ama babasını bıraktığı takdirde mutluluğunun buruk olacağını da seziyordu.

Onun kendisine duyduğu aşk ile ailesine karşı olan görev ve sorumluluklarının çatışmasıyla yıprandığını anladığı gün, "Üzülme!" demişti. "İlk kez bir kadını seviyorum ve duygularımın karşılıksız olmadığını da gözlerinden okuyorum. Gülüm, yalnızca bununla yetinecek kadar mutluyum ben. Her fırsatta seni görmeye geleceğim ve İtalya'dan uzakta olduğum günlerde de hep seni düşüneceğim."

Nasıl da rahatlamıştı Roza. Hissettiklerini olduğu gibi yansıtan bakışlarını saran bulutlar nasıl da dağılıvermişti o gün.

Şimdiye kadar hiç tatmadığı bu duygu yoğunluğunu yaşayıp, mutluluğu tüm bedeninde hissedebiliyorsa eğer, arsızlık etmeyecekti Salih Kaptan. Hiçbir şey için zorlamayacaktı onu. Mademki Roza'nın yanındayken eksik olan diğer yanını bulmuş gibi bir duyguya kapılıyordu, o zaman bunu yitirmemek için ne gerekiyorsa yapacak, aralarındaki bu eşsiz iletişimi her an kırılıvermeye hazır bir kristal gibi koruyacaktı.

* * *

"Kaptan, daldınız yine! Hareket düdüğü çaldı."

"Duydum!" diye homurdandı Salih Kaptan. Filmin en güzel yerinde ışıklar yanmıştı sanki ve perdedeki görüntülerin kaybolması kadar çabuk olmuştu hayal dünyasından gerçek hayata çıkışı.

Motorlara hız verip iskeleden uzaklaşmaya başladıklarında, Salih Kaptan vapurun yan tarafında oturan yolculardan birkaçının ayağa kalkıp kollarını parmaklıklara dayadıklarını, başlarını denize eğerek görünmez bir ütü ile düzeltiliveren beyaz bir çarşafı andıran denizi seyrettiklerini görmese de; ayrıldığı iskelenin üzerindeki YENİKÖY yazısını bulunduğu kaptan köşkünden rahatlıkla okuyabiliyordu.

Güneş tepelerin ardında kaybolurken ve hepsi birbirine benzeyen günlerden biri daha sona ererken Salih Kaptan yine denizdeydi. Bu yaşam biçimi iliklerine kadar işlemiş olmalı ki; yıllardır sokakta yürürken, evinde otururken, yatarken, kalkarken hep vapurdaki sarsıntıyı hissediyordu; ama yine de denizden hiç bıkmamıştı, gönlü hâlâ okyanuslara açılmaktaydı.

Deniz, bir de Gülbahar... Buydu yıllardır içinden söküp atamadığı iki tutkusu, iki özlemi, ilk günden beri hiç azalmayan iki sevdası.

Vapur Sarıyer'e doğru yol alırken gözlerini kuzeye dikip Boğaz'ın sonunu, Karadeniz'i görmeye çalıştı. Açık denizlerde kulaç atmak isterken küçücük bir havuzda yüzmeye çalışan birinden farkı yoktu. İki kulaçta havuzun diğer ucuna ulaşıp, dönüp duruyordu.

Her seferde Karadeniz'in uçsuz bucaksız sularıyla yalnızca gözleri buluşur, vapur o enginliğe adım atmadan dümeni kırıp gerisin geriye dönerdi. Peynir kırıntılarını takip ederek labirentte ilerlemeye çalışan kobaylar gibi Boğaz boyunca iskeleleri izliyordu yıllardır.

Eminönü, Beşiktaş, Ortaköy, Bebek, Kanlıca... Anadolu Kavağı'nda Karadeniz'le kucaklaşmaya metreler

kalmışken dönüp yeniden başlıyordu iskeleleri saymaya. Rumeli Kavağı, Sarıyer, Yeniköy... Otuz kilometre boyunca her girinti çıkıntıyı, akıntının nerede hızlanıp nerede yavaşladığını, kıyıdaki her bir yalıyı ve ağacı ezberlemişti artık. Günün hangi saatinde gölgelerin ne yöne uzadığını bilir, korulardaki ağaçların büründüğü renklere bakıp yılın hangi ayında olduklarını hiç duraksamadan söyleyebilirdi. Yamaçlardaki ağaçların tek tek kesilişini, küçülen koruları, ilk gökdelenlerin yükselişini; ailesiyle ilgili gelişmelermiş gibi bazen sevinçli, bazen hüzünlü, ama hep hiç eksilmeyen bir dikkatle izliyordu yıllardır. Geçmişin izlerinin bir bir silinmesinden olacak, her yenilikle birlikte içindeki hüzün de büyüyordu günbegün.

* * *

Evlendiği günden beri Cihangir'de, aynı evde oturuyordu. Gülbahar'la evlenmeden bir iki hafta önce alelâcele buldukları bu evde ikinci çocuklarının doğumuna kadar kiracı olarak yaşamışlardı. Derya'nın doğduğu yıl ev sahibi ölüp, Almanya'dan cenazeye gelen oğlu daireyi satmaya kalkınca; bankaya, eşe dosta epeyce borçlansalar da hiç düşünmedikleri bir anda ev sahibi olmuşlardı. Dimdik merdivenleri olan, üç katlı, eski taş bir binanın en üst katındaydı evleri. O yıllarda henüz kaloriferi olmasa da, mutfağı banyosu kara taş da olsa, çok mutlu olmuşlardı kiradan kurtuldukları için. Borçları biraz hafifleyip de mutfağı ve banyoyu yenilediklerinde Gülbahar'ın yaşadığı sevinci bugün bile anımsıyordu, onu gören, Boğaz'da villa sahibi olduklarını sanırdı o günlerde.

Martıların kırdıkları kiremitlerin ve kuş tüylerinin tıkadığı su oluklarının açtığı sorunlar ise ilk günden beri değişmeden sürüyordu. Her kış başında çatıya çıkıp kırık kiremitleri yenilemek ve tıkanan yağmur oluklarını açmak, evlendikleri yıldan beri Salih Kaptanın değişmeyen görevi olmuştu. İlk zamanlarda ustaya verecekleri paradan kaçınmak için zorunlu olarak yaptığı bu işten sonraları büyük keyif almaya başlamıştı. Evleri zaten yokuştaydı, bir de çatıya çıkıp kimsenin rahatsız etmediği o mekânda İstanbul'u ve Boğaz'ı kuş bakışı seyretmek tam onun özgür ruhuna göreydi çünkü.

Güneşin arkalarında kaybolduğu çatılarda gezdirdi gözlerini. Şu bir iki hafta içinde çatıya çıkıp kiremitleri gözden geçirmeliydi unutmadan. Biraz daha geciktirir de sonbahar yağmurları bir başlarsa Derya'nın onca sıkıntısına bir de evin orasından burasından damlayan sular için kap kacak taşımak eklenecekti yoksa.

Derya'yı anımsayınca her zaman olduğu gibi farkında olmadan yüz hatları gevşeyivermişti. İçi sevgiyle doldu. Bir buçuk yıldır evin bütün yükü kızının zayıf omuzlarına binmişti. Lise son sınıfa devam ettiği yıl annesini kaybedince – ölümü söz konusu olduğunda Gülbahar diyemiyordu Salih Kaptan – Derya üniversite sınavlarına girmekten vazgeçmişti.

„Pek de hevesim yoktu, yalnızca sen istediğin için üniversiteye gitmek istiyordum zaten." diyerek babasını rahatlatmaya çalıştıysa da Salih Kaptan onun öğrenimine devam etmeyi çok istediğini iyi biliyordu aslında.

Aradan bir buçuk yıl geçtikten sonra da bunun değiştiğini sanmıyordu, ama bunu kendisi yeterince istiyor muydu, işte bundan emin değildi. Derya'nın yardımı olmasa, karısının ölümünden sonra Ufuk'a tek başına bakabilir miydi, buna cevap veremiyordu hâlâ.

Ufuk, on beş yaşındaki küçük oğluydu. Yedi yaşında geçirdiği kızamıktan sonra tekrar bebekliğine dönmüştü. Her geçen gün irileşen ve ağırlaşan bir bebekti artık. Oğlunu görmek yıllardır Salih Kaptana yalnızca ıstırap veriyor, sekiz yıl önceki hâlini hatırlamak ise her gün daha fazla güçleşiyordu.

Rüyalarında hâlâ hastalıktan önceki hâliyle görüyordu onu. Yıllar önceki gibi evin önünde birlikte top oynuyorlar, el ele bakkala, kasaba gidiyorlardı. Oğlunun küçücük eli avucunun içinde kayboluyor, gözleri ışıl ışıl bir şeyler analtıyordu hep. Bazen rüyasında onun küçük adımlarına ayak uydurarak koşar, bazen de saklambaç oynarlardı birlikte. Ufuk saklanır ve Salih Kaptan onu bir türlü bulamadan kan ter içinde uyanırdı her defasında; ama bu kâbus, gözlerini açınca da sona ermiyordu ne yazık ki! Oğlunu yıllar önce kaybetmişti. Karşısında tepki vermeyen, onu tanımayan bir yabancı vardı artık.

Bazen de rüyasında, okuma bayramında şiir okurken görüyordu onu. Sınıftaki her çocuk bir meyveyi canlandırmıştı o gün. Göğüslerine iliştirilmiş kocaman, rengârenk meyve resimleriyle sahneye çıkıp, o meyveyi tanıtan kısa birer dörtlük okumuşlardı hepsi.

“Pembe, mis kokulu bir meyveyim,
Lezzetli mi lezzetliyim.
Reçelime doyum olmaz,
Pastaların baş tacıyım.”

Ufuk, göğsüne iliştirilmiş koca bir çilek resmiyle çıkıp okumuştu bu şiiri. ‘Bu kadar kısa ömürlü bir meyveyi tanıtmasaydı keşke.’ diye düşündüğü olurdu bazen. O yıldan beri çilek yiyesi gelmiyordu. Önüne konduğunda, nimet hakkı diye bir iki tane ağzına atar; ama eski tadı bulamazdı.

“Kara kızamık derler buna halk arasında.” demişti bir komşusu. Büyükler kızamık olduğunda doktora gitmelerine bile gerek kalmamıştı, öylesine hafif atlatmışlardı; ama Ufuk’un kızamığı bir başka türlüydü, birden ağırlaşmıştı. Eve çağırdıkları doktor hemen hastahaneye kaldırmalarını söyleyince bir taksiye atladıkları gibi tıp fakültesinin yolunu tutmuşlardı. Ne gidişinin, ne hastahaneye yatışının farkında olmamıştı oğlu. Günlerce komada yattıktan sonra da, baygın durumda girdiği hastahaneden boş gözlerle etrafını süzen bir yabancı olarak çıkmıştı. Ne tuhaf! Rüyalarında Ufuk’u kaybedip kan ter içinde aradığı yerler, o hastahanenin koridorlarına ne kadar da çok benziyordu.

* * *

Yıllardır düşlerinde Ufuk’u kaybetmesinin sebebi, çocukken kendisinin de çok sık kaybolması olabilir miydi acaba?

Salih Kaptan düşünüyordu da, çocukluğunda bütün arkadaşlarına yeten sokaklar ona dar gelir, sürekli

oyun alanını genişletmek isterdi. Bir sonraki sokakta ne var, köşeyi dönüverse önüne ne çıkacak? Öğrenemezse meraktan çatlardı. Ne çok kaybolmuş, ne çok ceza almıştı bu yüzden. Çiçekçi'de otururlardı o yıllarda. İlk fırsatta evden uzaklaşıp kendini en yakın deniz kenarına atardı, bu da çoğunlukla Üsküdar veya Kadıköy olurdu. Gözlerini denize, denizin üzerinde yol alan gemilere dikip açık denizlere açılmanın düşünü kurar, "Ben büyüyünce kaptan olacağım." derdi heyecanla. "Kaptan olup dünyanın öbür ucuna kadar gideceğim..." Dünyanın öbür ucunun neresi olduğunu bilmiyordu; ama en uzak yerlere, en kuytu köşelere kadar gidip görmenin arzusuyla yanıp tutuşuyordu. Bir yere bağlı kalacak biri değildi o, bunu ta o zamandan biliyordu. Hayran hayran kaptanlık düşlerini dinleyen Gülbahar'ın ellerinden tutar, "Seni de götüreceğim." derdi coşkuyla. "Hiç seni bırakır mıyım? Tabi ki sen de geleceksin benimle."

Gülbahar... Çocukluk arkadaşı, sınıf arkadaşı, ilk göz ağrısı, biricik aşkı. Salih Kaptanın deniz kadar tutkuyla bağlı olduğu tek insan... Onun, yaşamına ne zaman girdiğini bilmiyordu. O hep vardı. Çocukluğunun ilk anılarından, hayatının en önemli olaylarına kadar Gülbahar hep yanındaydı, ta ki bir buçuk yıl öncesinin nisan ayına kadar.

Hâlâ inanamıyordu Salih Kaptan. Öylesine yan yana, kendini bildi bileli öylesine bir aradaydılar ki, farkında olmadan ölümlerinin de birlikte olacağını düşünmüş olduğunu karısı öldüğünde fark etmişti ancak. Öyle ki, ölesiye acı çektiği o ilk günlerde yaşadığı

dehşetli korkuyu hâlâ unutmamıştı. Bilinen anlamıyla ölüm korkusu değildi bu, tek düşündüğü Ufuk'tu o günlerde. Çocuğu bakıma muhtaçtı ve kendisi de ölüverirse oğluna olabileceklerden korkuyordu yalnızca. Acıdan içi katılaşmış halde, bir görevmiş gibi düzenli olarak vitamin hapları alıp, lokmaların ağzında büyümesi pahasına zorla yemek yemeye çalıştığı o günlerde ne çok yalvarmıştı Allah'a ölmeyeyim diye.

"Daha değil, Allah'ım!" diyordu, "Daha değil... Ölürsem Ufuk'un hâli nice olur?"

Büyük oğlandan hayır yoktu. İstanbul'da, gidebileceği onca fakülte varken, anîden pilot olmaya karar verip Eskişehir'e gitmişti. Oğlunun bunu gerçekten istediğine bir inanabilse, ona kızmayacaktı aslında. 'Ne olacak, babasının oğlu işte!' diyecekti. Kendisi de dünyayı gezip görme uğruna kaptan olmamış mıydı? Ama Engin'in durumu farklıydı, o lise son sınıfa gelinceye kadar daha ne olacağına karar vermemişti bile. Düşündükçe yüreği kanıyordu; ama oğlu özürlü kardeşinden, evin duvarlarına sinen hastalık havasından kaçmıştı, işte gerçek buydu.

Engin doğduğu zaman adını önce Deniz koymak istemiş, Gülbahar'ın da onaylamasına rağmen, insanların isimlerine benzeyeceklerini düşünüp vazgeçmişti sonra. Deniz gibi kimi gün hırçın, kimi gün durgun, günü gününe uymayan bir çocuk olmasından korkmuştu. Sonra da nasıl olsa açık denizleri çağrıştırıyor diye Engin'de karar kılmışlardı. Bunu ne zaman hatırlasa aklı Gülbahar'a gider, 'Keşke onun adı da Gülen olsaydı.' diye içini çekerdi.

Bir gülün ömrü kadar kısa olmuştu ne yazık, karısının mutlu günleri. Daha ilkokulu bitirmeden babası felç geçirip yatalak olunca hastalıkla tanışmış, evliliklerinin ilk birkaç yılı dışında yanı başında hep hasta birileri olmuştu. Salih Kaptan kendisiyle evlenmek istediğinde de karar vermekte zorlanması yine bu yüzdendi.

"Ama babam hasta... Her işini ben yapıyorum, bana alışık, gidersem dünyası yıkılır..." diye umutsuzca cabaladıkça, "Baban yıllardır yatalak..." diye üstelemişti Salih Kaptan. "Böyle daha ne kadar yaşayacağını da Allah bilir. Hiç olmazsa bana bir tarih versen... Ne bileyim, altı ay sonra, bir yıl sonra desen..."

"Artık iyileşmez." diye boynunu bükmüştü Gülbahar. "Ama nasıl bırakırım onu, bakıma muhtaç zavallı! Ya ilâçlarını vermeyi unuturlarsa..."

"Çok naz âşık usandırır." diye zalimce omuz silkmiş, sonra da "Sana sevdalı olduğumu biliyorsun; ama belli mi olur, en nihayetinde ben de insanım..." diye acımaksızın devam etmişti. "Kabul etmezsen başka biriyle evlenirim sonunda."

Aslında kolay kolay Gülbahar'dan başkasına yârim demeyeceğini biliyordu o günlerde; ama yine de amacına ulaşmış, kendisiyle evlenmeye razı etmişti onu.

Salih Kaptan o yıllarda genç kızların yüreklerini hooplatacak kadar yakışıklı bir delikanlıydı. Uzun boyuyla, bulunduğu her ortamda bakışları üzerinde toplayan, yanık tenli, hoş bir gençti o sıralar. Geçen ay eczahanede ilâçlarının hazırlanmasını beklerken oyalanmak için öylesine çıktığı tartıda kilosu ile birlikte

boyunu da ölçtüğünde inanamamıştı. İnanamamış da başka bir yerde tekrar ölçmüştü boyunu, 1.90 m. bile çıkmamıştı. İnsanların yaşlandıkça boylarının kısaldığını hep duyardı; ama bu olmamalıydı sebep. İşini gücünü sürdüren dinç biri sayılırdı henüz. Ufuk'un hastalığı, arkasından karısının ölümü ve gelecekte oğluna kimin bakacağının endişesi... İçindeki bu yangın olmalıydı kendisini yavaş yavaş eriten.

Gene Gülbahar'a gitti aklı. Kendisini kaybetme korkusuyla evlenmeyi kabul etmiş, bir yıla kalmadan da hasta babası ölmüştü. Hem de karısı evde yokken tek başına can vermişti, ağzına bir damla su veren olmadan. Evlenip babasını bıraktığı için Gülbahar kendini hiç affetmemişti; bir şey söylemese de, Salih Kaptan onun bu yüzden kendisine de içten içe kırgın olduğunu düşünürdü çoğu kez. Çektiği vicdan azabından olsa gerek, annesi tek başına yaşamanın zorluğundan dert yanmaya başlayınca Gülbahar onu yanlarına çağırmıştı. Onun gelişiyle de Salih Kaptan bir insanın ne kadar huysuz olabileceğini, öz çocuğunun hayatını bile nasıl çekilmez hâle getirebileceğini öğrenmişti çok geçmeden.

Sürekli hastalıktan, ilgisizlikten, olur olmaz her şeyden yakınan kayın validesi, evliliklerinin üçüncü yılında geldiği evlerinde tam yedi yıl yaşamış ve bu süre içinde yetmiş yıla yetecek huysuzluklarıyla hepsini canlarından bezdirmişti. Gülbahar her ne kadar ona sabırla katlansa da evliliklerinin ilk yıllarındaki çocuksu neşesi zamanla azalmış, gözlerinin ışıltısı kaybolmuştu gün geçtikçe. Salih Kaptan karısının

ellerinin titremeye ve kömür karası saçlarının donuklaşmaya başladığını çok geç fark etmişti ne yazık. Aslında buna şaşırmaması gerekirdi. Gülbahar, yıllardır üç küçük çocuğun yanında bir de annesinin sonu gelmez istekleriyle uğraşıyordu. Sabır taşı olsa çatlardı; ama babasının tek başına ölmesinde payı olduğunu düşünüp bunun vicdanında açtığı yarayı iyileştirmeye çalışıyordu her hâlde.

Hasta annesiyle geçirdiği yılların karısında derin izler bıraktığını anladığında, Salih Kaptan yıllardır işi sona erer ermez eve dönmediğine çok yanmış; ama pişmanlığı, karısının ellerinin titremesini de, zaman zaman dudağının kenarında beliren tiki de geçirmemişti. Onun evde nasıl bunaldığını, kulağı kapıda yolunu gözlediğini Salih Kaptan aslında çok iyi bilse de kayın validesinin iğneleyici sözlerinden bıktığından her gün bir bahane bulmuş, eve dönüşünü geciktirdikçe geciktirmişti. Eve adım atar atmaz, Gülbahar'ın annesi "Eve ne zaman gelip gittiği belli değil, koca dediğin hava karardı mı evde olur." diye söylenmeye başlardı çünkü.

Yaşlı kadın, Salih Kaptanın çalışma saatlerine hiç alışamamış, işi gereği bile olsa geceyi ev dışında geçirmesini hiç içine sindirememişti. Evi beğenmez; çocukları, damadını, kızını beğenmez; hiçbir şeyden hoşnut olmazdı. Karısının gözlerindeki sessiz yakarış olmasa, Salih Kaptan onu evden göndermenin bir yolunu bulurdu; ama ah o Gülbahar'ın gözleriyle konuşması yok muydu? 'Vicdanımın yeni bir yüke tahammülü yok.' diye sessizce yalvarır gibiydi. Bu, bakışlarından apaçık okunurdu.

Karısının sağlığını kaybetmekte olduğunu fark ettiği o günden sonra, Salih Kaptanın hayatında vardiya bitiminde vapuru sonraki kaptana teslim eder etmez eve koştuğu yeni bir dönem başlamıştı. Kayın validesinin ölümünden iki yıl önce olmuştu bu. Karısına elinden geldiğince yardım eder, sonra da televizyon seyrederdi evden çıkmadan. Ne film, ne maç, ne de eğlence programı... Yalnızca denizle ilgili belgeselleri izlerdi. Onlarla birlikte engin denizlere açıldığını, ekrandaki güneşle ısınıp gemi buzulların arasından geçerken iliklerine kadar üşüdüğünü hayal ederdi.

Karısı öleli beri belgeseller de tat vermiyordu artık; ama rüyalarında hâlâ okyanuslardaki azgın dalgalarla boğuşup, sabah güneşi yatağını ısıttığında uçsuz bucaksız sıcak kumsallarda Gülbahar'la el ele yürüyordu. Karısıyla birlikte hiç İstanbul dışına çıkıp tatil yapmadıklarını söylese her hâlde kimse inanmazdı. Evlendikten birkaç ay sonra Gülbahar hamile kalmış, evlilikleri senesini doldurmadan Engin doğmuştu. "Engin biraz büyüyünce tatile çıkarız." demişti o sene Gülbahar. Salih Kaptan sonraki yıllarda onu dinlemeyip bir vapur gezisine çıkmadıklarına çok hayıflanmıştı. Bir buçuk yıl sonra Derya doğmuş, yeni yeni ayaklanmaya başladığı günlerde de kayın validesi gelip yerleşmişti evlerine. Onu evde bırakıp tatile çıkmak ise zaten gerçekleşmeyecek bir hayaldi.

O yıllarda açık denizlere açılma özlemini televizyon karşısında denizle ilgili belgeseller izleyerek gidermeye çalışırken, gözlerini ekrandan ayırmadan, "Şu

sıkıntılarımız bir geçsin de, seninle şöyle uzun bir deniz yolculuna çıkalım, gülüm." derdi.

"Bütün gün vapurdasın, bıkmadın mı?" diye gülerdi karısı.

"O iş, onu karıştırma! Ben gezmekten söz ediyorum. Açık denizlere, hiç görmediğimiz yerlere gidelim diyorum."

"Olur tabii kaptan, gideriz ya!"

Sonra hayallere dalarlardı. Çocukları evde bırakmanın bir yolunu bulup ikisi, ama yalnız ikisi gecikmiş balayına çıkacaklardı önce.

"Daha hiçbir yeri görmedim ben. Acaba nereye gitsek?" diye telâşlanırdı Gülbahar. „Gezip bitiremeyiz ki!"

"Olsun! İkinci yaz, üçüncü yaz... Her yaz çıkarız, be gülüm! Çocukları da götürürüz."

"Götürürüz ya! Onlar da gelir, değil mi kaptan?"

Hiçbir zaman gitmedikleri o limanları onun gözlerinde görürdü âdeta, bakışları öylesine canlı yansıtırdı hayallerini.

Şehir hatlarında görevli kaptanların, ücretsiz Akdeniz turuna katılma hakları vardı. Gülbahar ve çocuklarla birlikte bunu hiç kullanmaması - kullanamaması – ne acıydı.

Önemli bir şey olmadıkça işten kendisini aramadıklarını bildiğinden ayda yılda bir evden telefon ettiklerinde Salih Kaptanın yüreği hoplardı Gülbahar'ın annesi mi öldü diye. Sonsuza kadar yaşayacak zannettiği kayın validesi öldüğünde

cenazede üzgün görünmek için epey çaba harcamıştı. İçi içine sığmazken, Gülbahar'la çıkacağı deniz yolculuğu en sonunda ufukta belirmişken yine de duruma uygun ciddiyette, cenazeye katılanlarla ilgilenmişti tek tek.

Yaprakların döküldüğü, tabiatın her yıl bir kere daha öldüğü sonbaharda toprağa vermişlerdi onu. Tomurcukların patlayıp, ağaçların meyveye durduğu ilkbaharda ise kızamık gibi çok sık rastlanan bir çocuk hastalığıyla hastahaneye kaldırmışlardı Ufuk'u. Ve evi dolduran neşesi, canlılığı, duyguları... Neyi varsa hepsini hastahanede bırakıp çıkmıştı oğlu.

* * *

Eminönü'nde vapuru bir sonraki vardiyada görevli kaptan arkadaşına teslim ettikten sonra hızlı hızlı otobüs duraklarına doğru yürürken derin bir nefes aldı Salih Kaptan. Balık ekmek satan sandaldan yükseliyordu koku. Bayılıyordu buna. İyot, yosun, balık... Denizi çağrıştıran her koku güzeldi zaten.

Sandaldaki adamlardan biri balıkları ızgaraya dizip kızartırken, bir diğeri ikiye böldüğü ekmekleri ortadan ayırıp içine balık, domates yerleştirerek kâğıda sarıyor, üçüncü arkadaşlarıysa balıkları kıyıda bekleşenlere uzatıp para alıp veriyordu. Üç kişiye yetiyordu demek bu ekmek teknesi. Derin bir soluk aldı tekrar. Bu kez nedense balık kokusunu hissetmemişti, soluduğu hiç bitmeyen para sıkıntısıydı.

"Hediyelik eşya mı satsam diyorum. Ne dersin kaptan, bir dükkân açsak mı?" Yıllar önce gözleri ışıl ışıl, nasıl da büyük bir hevesle söylemişti bunu Gülbahar.

"Açarız be gülüm!" demişti Salih Kaptan heyecanla. "Paramız olmasa da itibarımız var. Dükkân da buluruz, mal almak için para da..."

"Bilmem ki! Çok istiyorum; ama olur mu acaba?"

"Olur, olur!" diye heyecanla atılmıştı.

Yıllardır kendini çocuklarla annesine adamıştı karısı. Hâlbuki onunla evlenirken Gülbahar'a biçtiği rol, içinde bulunduğu konumdan öylesine farklıydı ki! O evinin prensesi olacak, gözlerinde yalnızca çocuksu bir mutluluk ışıldayacaktı. Oysa uzun zamandır onun yorgun ve bezgin bir şekilde gözünün önünde dolaşmasını izliyor ve her seferinde kahroluyordu. Günden güne saçlarının karası bile grileşiyor, parlaklığını yitiriyordu sanki.

O gün çalışma arzusundan söz ettiğinde birden umutlanmıştı Salih Kaptan."Ben ne aptalım!" diye kafasını yumruklamıştı. Neden bunu daha önce düşünememişti? Elbette ya, ihtiyacı olan buydu. "Evden uzaklaşmalısın, gülüm!" diye bağırmıştı heyecanla. "Annen çocuklara bakabilir, öyle değil mi?"

Bu son söylediğine kendisi de inanmamıştı aslında; ama yine de üstelemeli, bu arzusunu gerçekleştirmesi için her yolu denemeliydi; ama o ilk duyduğu andaki heyecanı geçip ısrarını sürdürmeyince, Gülbahar'ın dükkân açma arzusunu dile getirdiğinde gözlerinde beliren neşenin ömrü de pek uzun olmamıştı.

"Ama..; ama ben ne anlarım dükkân işletmekten?" diyen sesi yavaşlayıp susmuştu sonra.

Evi almak için bankadan aldıkları borcu ödemeye çalışıyorlardı o günlerde. Bakıcı tutmayı hiç önermemişti bu yüzden. Aslında bunu yapıp biraz ısrar etseydi, öyle sanıyordu ki Gülbahar çok istediği o dükkânı açacaktı. Oysa evlenirken söz vermişti kendi kendine; onun kocası, koruyucusu, yol göstereni, her şeyi olacaktı. Üzüntüyle gözlerini yumdu Salih Kaptan. Onca sevmesine rağmen bu tek isteğini yerine getirmemişti onun. Kendisinin desteği olmadan, tek başına bir şey yapamayacağını çok iyi biliyordu oysa...

Gülbahar güzeller güzeliydi, hayatı boyunca hiç kimseye karşı en ufak bir kötü düşünce beslemeyecek kadar da iyi kalpliydi; ama – bunu nasıl ifade edeceğini bilemiyordu Salih Kaptan – nasıl dese, pek zeki bir kadın değildi, hatta biraz safçaydı. İlkokulu bile ancak öğretmeninin hoşgörüsüyle bitirebilmişti.

Salih Kaptan o yıllarda ne çok kavga ederdi onun için. 'Bir çocuk kadar saf ve temiz' lâflarına hâlâ katlanamaması bu yüzdendi. Çünkü istedikleri zaman onların ne kadar zalim olabildiklerini iyi biliyordu.

Sanki herkes zeki olmak zorundaydı. Dünyanın başına gelen felâketler hep zeki insanlar yüzünden değil miydi? Hitler'in, Stalin'in, atom bombasını bulanların da zekâ düzeylerinin yüksek olduğundan emindi, kime ne faydası olmuştu ki? Oysa Gülbahar'ın ona verdiği mutluluğu dünyada kaç kadın vermiştir erkeğine?

Salih Kaptanın, Gülbahar'ın annesini bir türlü sevememesinin asıl sebebi de buydu. Huysuzdu, geçimsizdi, mızmızdı... Bunların hepsini unutabilirdi;

ama kızına sık sık ‘aptal, salak sen de ...’ gibi yakışıksız hitapları yok muydu, kayın validesinin ölümünün üstünden yıllar geçmesine rağmen unutamamıştı hâlâ. Böyle anlarda büyük bir öfkeyle bakardı ona, son yıllarda kızıyla daha dikkatli konuşmaya başlaması belki bu yüzdendi.

Aslında Gülbahar'la evleninceye kadar mahalledeki diğer insanlar kadar olmasa da, o da Salih Kaptanı sevip sayardı. Ne zaman ki mahallenin yakışıklı denizcisi kızıyla evlenmeye kalkmıştı, önce buna inanamamıştı. Kendisinin her dediğini yapan, yatalak babasına bakan, evin şamar oğlanıydı kızı. Çiçekçi'nin gözde delikanlısı, geleceğin kaptanı nasıl olur da kendi saf kızıyla evlenmek isterdi? Galiba şöyle bir mantık yürütmüştü: Kızı ile evlenen erkek de pek matah bir şey olamazdı. Bir de o güne kadar elini sıcak sudan soğuk suya sokmamışken Gülbahar'ın evlenmesiyle evin bütün işi, en önemlisi de kocasının bakımı kendisine kalmıştı. Bu yüzden damadını affetmemiş, ona eski saygısı da kalmamıştı.

Salih Kaptanın Gülbahar'la evlenmesini mahallede kimse anlayamamıştı zaten. Acıdığı için evlendiğini düşünmüştü çoğu. Biri bile Gülbahar'ın onun tek aşkı, sevdiği tek kadın olduğunu anlayamamıştı.

* * *

Ne zaman hayatına girmişti Gülbahar?... Tam anımsayamıyordu; ama beş altı yaşlarında olmalıydı. Yine kaşla göz arası evden ayrılıp çevreyi keşfe çıkmıştı o gün. Evlerinin iki sokak ötesinde boş bir arsa vardı, on iki on üç yaşlarındaki iki çocuk o arsada

çullanmışlardı üstüne. Sebebini hâlâ çözememişti Salih Kaptan, farkında olmadan oyunlarını mı bozmuştu? O küçücük yaşında ne yaptığını bilmiyordu; ama bir anda üstüne atılmışlardı ikisi birden. Kaçamamış, bağıramamış, korkudan ölüyor sanmıştı kendini. Ateş saçan gözleriyle elindeki sopayı kendisinin iki boyundaki çocuklara kaldırıp kaldırıp indiren yarı çılgın küçük kız Gülbahar'dı o gün. Öfkeden kudurmuş gibiydi, galiba çocukları kaçıran da bu olmuştu. Bacak kadar boyuyla arkalarından koşarken yerden aldığı taşları da hışımla fırlatıp tehditler savuruyordu. Parmağını tükürükleyip tükürükleyip Salih Kaptanın yanağındaki kanı temizlemişti sonra. O iki çocuğun günlerce Gülbahar'dan çekinip uzak durduklarını bugün bile tebessümle hatırlıyordu Salih Kaptan.

Sonraki günlerde sık sık, o boş arsanın yanındaki evde oturduğunu öğrendiği Gülbahar'la oynamaya başlamıştı. O yıllarda çocuklar hep sokakta oynarlardı zaten; televizyon yoktu daha, yoldan pek araba da geçmezdi. Kendisine söylenen her şeyi hemen anlamasa da, konuşması biraz tutuk da olsa Salih Kaptan hemen sevmişti küçük kurtarıcısını. Kimseye aldırmayan, içinden geldiği gibi davranan küçük kız, o zamandan başlayarak hayatındaki en önemli kişi olmuştu hep. Bu pervasızlığı, o iki çocuğun üzerine atılıp Salih Kaptanı kurtardığı gün olduğu gibi bazen işe yarasa da çoğu zaman başkalarının alay konusu olurdu.

İlkokul boyunca hep aynı sınıftaydılar. Çok anlayışlı, dünya tatlısı bir öğretmenleri vardı, beş yıl boyunca iyi idare etmişti Gülbahar'ı. Sınavlarda kendi

sorularını yanıtlayıp bitirince, onun sınav kâğıdını önüne çekip geçer not alacak kadar bir şeyler karalamasını hep görmezden gelmişti.

İlkokulda beş yıl boyunca değişmeyen sıra arkadaşıydı Gülbahar. Ders sırasında çoğunlukla öğretmeni dinlemeyi bırakıp, dönüp dakikalarca kendisine bakardı gülümseyerek. Bazen sesini kısmaya hiç gerek görmeden aklına geleni söyleyiverince kahkahalar yükselir, sınıfın sessizliğini yeniden sağlamak güç olsa bile, yine de öğretmeni pek cezalandırmazdı onu. Sever miydi yoksa acır mıydı, Salih Kaptan çocuk kafasıyla bunu çözemese de, Gülbahar'ı incitmediği için daha bir severdi öğretmenini.

Ama çocuklar... İşte onlar acımasızdılar. Çoğu zaman şarkı söyletirlerdi Gülbahar'a. Nasıl da sevinirdi o zaman kendisiyle ilgilendikleri için. Mutlu olur, her söyleneni yapmaya çalışırdı. Söylediği şarkılara gülseler de o bunu beğeni sanır, alay ettiklerini anlamadan sürdürürdü şarkısını.

Salih Kaptan çocukken de yaşıtlarına göre biraz irice olduğundan, bir de sık sık Gülbahar'la alay edenlere karşı öfkesine tanık olduklarından, çocuklar o yaklaşınca keserlerdi acımasız oyunlarını. Zaman zaman Gülbahar'a "Salih'in külkedisi" dediklerini duysa da buna aldırmazdı. Çünkü sonuçta külkedisi de güzelliği ve yüreğinin temizliği anlaşılmamış bir masal kahramanı değil miydi? Ayrıca elinde olmadan kendini o masalın prensi, Gülbahar'ı bütün kötülüklere karşı koruyacak bir şövalye gibi hissederdi böyle zamanlarda. Bu öyle güzel bir duyguydu ki, gün geçtikçe

Salih Kaptan rolünü benimsemişti ve buna bağlı olarak Gülbahar'ın gözlerindeki hayranlık artmış, kızcağız kendisine bağlandıkça bağlanmıştı.

İlkokulu bitirince hasta babasının ve evin bütün işi ona kaldığından eve kapanmıştı Gülbahar; ama Salih Kaptanın okuldan dönüş saatini hiç unutmaz, onun bir solukta anlattıklarını ya camda ya kapının önünde hayran hayran dinlerdi.

Daha ilkokuldayken, büyüyünce kaptan olacağını söyleyerek defterlerinin arka sayfalarına boy boy yelkenliler ve vapur resimleri çizdikçe, Gülbahar da hemen çöp bacaklı iki insan çizerdi onların üstüne. Birinin hep kabarık eteği, diğerinin başında ise şapka olurdu; kaptan şapkası.

"Bak! Rüzgârdan etekleri nasıl da havalanmış. Niye hiç pantolon giymez şu kız, daha rahat etmez mi o zaman?" diye takılırdı bazen Salih Kaptan.

"Ben erkek miyim?" diye anında yapıştırırdı cevabı Gülbahar.

Anlardı ki o kız Gülbahar'dı. Bu hiç değişmezdi... Ve değişmemişti de bu güne kadar.

Hediyelik eşya satmak istediği o günlerde, daha evlerinin borçları bitmediğinden bakıcı tutmaları güçtü, çocuklara anneannelerinin bakması da imkânsız gibiydi; ama yine de Salih Kaptan isteseydi, eğer gerçekten isteseydi, bir çözüm bulabilirdi buna. Açıkçası bu işi başaracağına inanmamıştı. Bugün yüreğini yakan sızının nedeni buydu işte. Gülbahar hayatı boyunca ona güvenmişti de o, Gülbahar'ın kendisiyle ilgili olarak kurduğu tek hayalini gerçekleştirmesi yo-

lunda hiçbir şey yapmamıştı. Ona güvenmemişti ne yazık ki!

Karısının ölümünden beri kuruyordu kendi kendine. Farz ediyordu ki Gülbahar altından kalkamadı bu işin, tut ki zarar etti. Ne kaybedecekti Salih Kaptan? Hepsi hepsi birkaç aylık dükkân kirası havaya giderdi. İçine ilk günden tıka basa mal dolduracak değillerdi ya! Kabul ederlerse aldıkları toptancılara geri verirlerdi. Ellerinde mal kalsa bile, hediyelik eşya değil mi bu? Nasıl olsa kokmaz, bozulmazdı. Sonraki yıllarda düğünde bayramda hediye denkleştirme derdinden kurtulurlardı.

Ama bütün bunları ancak karısını kaybettikten sonra düşünebilmişti ne yazık! İş işten geçtikten sonra yani. Ne zaman bu düşünceler kafasına üşüşse, farkında olmadan gençlik günlerinin bir şarkısını mırıldanmaya başlıyordu.

„Vah esefa! Bîçare gönlüm. Eyvah! Eyvah!“

* * *

Saatine bakınca adımlarını sıklaştırdı Salih Kaptan. Derya bunalmış olmalıydı, bir an önce eve gidip rahatlatmalıydı onu. Son zamanlarda hızla kilo almıştı çünkü Ufuk, bakımı zordu artık; ama Derya bir gün olsun şikayet etmeden, annesinin ölümünden beri, Salih Kaptanın evde olmadığı zamanlarda kardeşine bakıyordu. Taşıdığı yük zayıf bedenine göre nasıl da ağırdı oysa. Yavrucak öyle de ufak tefekti ki! Gerçi Gülbahar da pek uzun boylu sayılmazdı; ama ondan da kısaydı kızı, babaannesine çekmişti anlaşılan.

Ama oğlanlar, onlar aynı babalarına çekmişlerdi. Engin tıpkı kendi gençliğiydi, boylu boslu, yakışıklı... Üstüne annesinin iri siyah gözleriyle parlak saçlarını da alınca Eskişehir'e gidinceye kadar sabahtan başlayıp gece yarılarına kadar telefonun susmaması normaldi tabi. Salih Kaptan oralarda da kızların rahat bırakacaklarını sanmıyordu onu, "Olmadık birine tutulup başını derde sokmasa bari." diyordu sık sık.

Ufuk da ağabeyi gibi boylanıp gidecek diye içi titriyordu. Hareketlerini kontrol edemeyen birinin bir kilo fazlalığının, onun bakımını üstlenen için on kilo demek olduğunu iyi biliyordu çünkü. «Ah!» diyordu bazen kendi kendine. «Ah! Keşke Ufuk ufacık tefecik olup da, Derya, boylu boslu bir genç kız olsaydı!» Sonra hemen «Tövbe!» diyordu. «Tövbe Allah'ım! Kendine gel Salih Kaptan! Ufuk'un hastalığından sonraki isyanın yetmedi mi?"

On binde bir görülen bir hastalığın gelip kendi oğlunu bulmasını aylarca hazmedememişti. Herkesin çocuğu kızamık oluyordu, büyük çocuklar da hafifçe atlatmışlardı. Bu kadar basit bir hastalığın nasıl bu kadar ağır bir sonucu olabilirdi?

Hastalığın başlangıcı nasıl da normal görünüyordu oysa. Ufuk'un gözleri sulanıyor, burnu akıyordu. Döküntüler de ortaya çıkınca, hastalığın gerileme dönemi başlıyor diye sevinmeye kalmadan oğlunun ateşi kırk bir dereceye fırlamış, çocuk morarıp çırpınmaya başlamıştı. O gün eve çağırdıkları doktorun uyarısıyla oğlunu hastahaneye götürürken aklına gelen en kötü

ihtimal onun zatürree olabileceğiydi. Çünkü kızamığın peşi sıra gelebilecek en kötü hastalık zatürree idi ona göre, o güne kadar böyle duymuştu hep; ama taksinin arka koltuğunda, dizinde yatan oğlunun daha hastahaneye varmadan gözlerindeki tanıdık bakışı yitirdiğini fark ettiğinde iliklerine kadar ürpermiş ve ilk defa o gün ne olduğunu bilmediği bir şeyden ölesiye korkmuştu.

"Anfesalit" demişti doktorlar. "Binde bir, on binde bir görülen beyin intihabı. Çok seyrek olarak kızamık hastalığında da böyle apansız ortaya çıkabilir."

On binde bir olasılıkla o güne kadar hiç piyangoda para kazanamamıştı; ama oğlu bu kadar az rastlanır bir hastalıkla aklını, sağlığını yitirmişti. Çevresindekileri tanımayan, en basit kişisel ihtiyaçlarını gideremeyen biriydi artık.

Durup durup "Bu haksızlık! Bu kahrolası illet niye gelip benim oğlumu buldu?" diye içi içini yediği günlerde ürkütücü bir düşünce saplanmıştı beynine. Kayın validesinin ölümünü çok istediği için acaba Allah kendisini cezalandırmış mıydı? Ama sonraki günlerde yalnız insanlara değil, bütün yarattıklarına karşı Allah'ın şefkat ve merhametini düşününce rahatlamıştı. Sonuçta kendisi bir insandı ve kayın validesi de hiç kolay katlanılır biri değildi. Eh! Yaratıcısı da elbette bunu biliyordu.

Eskiden Salih Kaptan evinin sokağına yaklaştıkça adımlarını sıklaştırmaktan kendini alamazdı. Son aylarda ise sokağın başına kadar gelmişken devam edemeyip soluklanmak için biraz duralıyordu

çoklukla. Sırtını duvara yaslamış dinlenirken mahalledeki eski arkadaşları takılıyorlardı, 'Nüfus kâğıdı eskimeye başladı.' diye. Eğer Münir Ustanın dükkânına kadar gelebildiyse, kapı önündeki sandalyede soluklanırdı biraz.

Münir Usta da bu sokağın eskilerindendi. Evinin bir odasını dükkâna çevirip yıllarca saat tamirciliği yapmıştı. Tabelâsında her ne kadar saat tamircisi yazsa da şemsiyeden elektrikli fırına kadar akla gelen her şeyi tamir ettiğinden ona 'usta' lâkabını takmıştı mahalleli. İki yıl önce işini bırakıp dükkânı kiraya vermiş, geçen yıl da hacca gidip gelmişti. Döneli beri mahalleliye hac anılarını anlatıyordu bıkıp usanmadan.

Son zamanlarda Salih Kaptanın içinde de hacca gitmek arzusu uyanmaya başlamıştı, ama hava yoluyla olmayacaktı bu. Akdeniz'den kısa yolla Kızıldeniz'e geçip Cidde'ye gidebilirdi, oradan Mekke'ye geçmek zaten iş değildi; ama bir başka yol daha vardı ki Akdeniz'i boydan boya geçip Atlas Okyanusu'na çıkmak, sonra da Afrika'yı güneyden dolaşıp Kızıldeniz'e ulaşmak... İşte bu müthiş bir şey olurdu. Atlas Okyanusu'ndan, Hint Okyanusu'ndan geçmek, Ümit Burnu'nu, Madagaskar'ı, Zengibar'ı görmek... Düşüncesi bile Salih Kaptanı heyecanlandırmaya yetiyordu. Bir gün Derya'ya da söz etmişti bu hayalinden.

"Baba, Süveyş Kanalı açılalı yıllar oluyor, yoksa duymadın mı?" diye gülmüştü önce. Sonra da "İstanbul'da boğuluyorsun, değil mi?" diye sormuştu sevgiyle. "Emekli olunca uzun bir deniz yolculuğuna

çık, olmaz mı? Ben Ufuk'a bakabilirim, merak etme sen. Emekli ikramiyeni alınca dünyayı dolaş, söylediğin gibi hacca da git. Kendin için baba, bir kere de yalnız kendin için yaşa."

Salih Kaptan iç geçirmişti. Ne güzel bir hayaldi bu. "Ah, Ufuk! Ah, Oğlum!" feryatları yükselmişti içinden. "Allah'ım neden?..." Dudaklarını ısırmıştı sonra. Soru sormayacak, sorgulamayacaktı Allah'ın takdirini, sözcüklere dökmeden bile. Başını önüne eğip susmuştu sadece.

* * *

"Bugün Ufuk beni hiç üzmedi baba. Dökmeden yemeğini yedirdim. Biraz uyudu, biraz camdan baktı. Değil mi canım?"

İnanmış göründü. Ufuk kendisi yokken ablasını hiçbir gün üzmüyordu zaten! Önündeki yemek tabağını bir anda yere fırlatması, kaşla göz arasında tuvaletini altına yapması hep kendisi evdeyken oluyordu demek! Bunlar bir şey değildi de öne arkaya sallanıp bağırmaya başlamıyor muydu, işte en zoru buydu. Ne kadar camları kapasalar da sesi ister istemez dışarılara taşıyordu. Şimdiye kadar komşu binalardaki kiracılardan zaman zaman şikayetler gelmişti; ama Allah'tan aynı çatıyı paylaştıkları kalıcı komşuları çok iyiydi. İçinde bulundukları güç durumun farkında olup Ufuk'u canla başla savunan bu iyi insanlar olmasaydı Salih Kaptan ne yapardı, bunu bilmiyordu doğrusu.

Evin bütün pencerelerine hani şu dışarıya doğru bombesi olan demir parmaklıklardan taktırmıştı

yıllar önce. Pencereyi açıp pervaza bir yastık koyar ve hiç değilse bir yarım saat hava alsın diye Ufuk'u oturturlardı oraya. Yalnız, kimi günler Ufuk'un huysuzluğu üstünde olur, bağırıp çağırmaya başlardı. Hemen içeri alıp camları kapatsalar da böyle günlerde komşulardan şikayet edenler olurdu. O zaman kendilerinden önce alt kattaki komşuları Ahmet Bey hararetle savunurdu Ufuk'u; üstelik yıllardır en fazla gürültüyü kendisi çekmesine rağmen.

"Ne yani! Ne yapalım bu hasta çocuğu? Asıl, anasının babasının durumunu düşünün siz. Çok rahatsız oluyorsanız siz taşının canım, mâni olan var mı? Vallahi, sizden başka şikâyetçi olan yok zaten bu mahallede."

Şikâyet eden herkese de bunu söylemez miydi! Salih Kaptanın annesi yaşasaydı, 'Dünya böyle insanların yüzü suyu hürmetine ayakta duruyor.' derdi her hâlde. Demek dünyada böyle iyi insanlar da vardı. Ahmet Beyle karısı, öğretmenlikten yeni emekli olmuşlardı. Yıllarca etraflarında çocuk sesi duymaya alışık olmalarındandı belki sabırlarını kaybetmemeleri; ama tersi de olabilirdi. 'Bu güne kadar duyduğumuz çocuk sesi yeter. Emekliliğimizde olsun kafamızı dinlemek hakkımız.' diyebilirlerdi. Ne onlardan ne giriş katlarındaki Yalçın Beylerden bu güne kadar bir lâf işitmişti Salih Kaptan.

Düşünüyordu da, aslında şanslı bir insan sayılırdı. Gülbahar'la evlenmesi yeterdi böyle düşünmesine. Ufuk'un hastalığıysa... "Aman canım! Her şey dört dörtlük olmaz ya! Dünyada sıkıntısız insan mı var?"

diyordu kendi kendine. Engin'e gelince... İçten içe kızsa da aslında oğluna lâf söyletmezdi. Dört yıl neydi ki! Göz açıp kapayıncaya kadar geçerdi elbette. Zaten çok da çalışkandı oğlu. "Okulu dereceyle bitiririm." dediyse, sözünü tutacağından emindi. Sonra da girerdi bir hava yolu şirketine. Bunu düşündüğünde farkında olmadan dikleşiyor, boyu bir iki santim uzuyordu sanki. Demek oğlu pilot olacaktı ha! Çok gurur verici bir şeydi bu.

* * *

"Derya! Biliyor musun, ne düşünüyorum kızım? Hazırlansan da üniversite sınavlarına girsen diyorum. Zaten benim emekliliğime de bir şey kalmadı, sonrasını düşünme sen. Ha! Ne dersin kızım?"

Kaç zamandır aklında olan konuyu sonunda kızına açmaya fırsat bulmuştu. Derya'nın öğrenimini yarım bırakması, son zamanlarda iyiden iyiye Salih Kaptanın içine oturmaya başlamıştı. Ne yapıp edip onu üniversiteye gitmeye razı etmenin bir yolunu bulmalıydı.

"Baba, lise derslerini unuttum artık."

"Kursa gidersin, be kızım! O saatlerde eve gelmemiş olursam Ahmet amcandan ya da Yalçın Beyden yardım isteriz."

"Zaten bizim yüzümüzden yeterince sıkıntıya katlanıyorlar; bir de 'Çıkıp Ufuk'a bakın.' mı diyeyim? Yok baba! Olmaz bu."

"Bir mesleğin olsun istiyorum, be canım! Biliyorsun değil mi, annen de bir ara hediyelik eşya dükkânı açmak istemişti."

"Evet, bir zamanlar buna heveslendiğini söylemiştin; ama baba, yapamazdı ki! Öyle değil mi?"

Çocuklar neden bu kadar acımasızlardı. Salih Kaptan öfkeyle karşı çıktı.

"Ne demek yapamazdı? Çok da güzel yapardı. Biraz destek olsaydım, pekâlâ olurdu bu iş."

"Kızma baba! Demek istediğim, hani hesap işlerine pek aklı ermezdi de..."

"Ben neciydim, bostan korkuluğu mu? Önce ben, büyüdükçe de Engin'le sen... Yani sırayla birimiz yanında duramaz mıydık?"

"Baba, bağırma lütfen! Olurdu tabi. Açsaydın o zaman bir dükkân..."

"Bağırdığımı da nereden çıkardın? Benim demek istediğim, şimdi annen için üzüldüğüm gibi, ileride de senin için üzülmeyeyim."

"Bilmiyorum baba. Artık sınavı kazanamam gibi geliyor."

"Sen hele bir niyetine girip eline ders kitaplarını al. Göreceksin bak, çoğunu hatırladığını görüp kendin bile şaşıracaksın."

"Bilmem ki baba! Birden ter bastı, olur mu ki bu dediğin?"

"Olur, olur! Dedim ya, sen önce bir niyetine gir, gerisi gelir."

Salih Kaptan düşündükçe, karısının ölümünden sonra sınava girmesi için kızına üstelemediğine üzülüyordu zaten; ama o günlerde çok korkmuştu, işe gittiğinde Ufuk'a kim bakacak diye paniğe kapılmıştı

birden. Her ne kadar dışarıdan bakanlar evi çekip çevirenin kendisi olduğunu zannetseler de aslında evin direğinin Gülbahar olduğunu iyi biliyordu çünkü. Gerçi yemek kitaplarından veya televizyon programlarından öğrenip önlerine değişik yemekler koymazdı; ama çocukluğundan beri belleye geldiği her işi eksiksiz yapardı, yalnız kendi bildiğinin dışına çıkmamak kaydıyla.

Taze fasulyeyi hep zeytin yağlı veya kıymalı yapardı meselâ. Oysa Salih Kaptan etlisini severdi onun. Bir gün eve taze fasulye ile et alıp getirmiş ve pişirmesini rica etmişti. O günü her hatırlayışında içi şefkatle titrerdi. Kıyma yapmak için etleri bıçakla parçalamaya çalışmaktan elleri su toplamıştı Gülbahar'ın. Kahvaltıyı hazırlama, bulaşıkları yıkama, evi toplama, öğle yemeğini hazırlama... Sırasını hiç bozmadan hepsinin altından kalkardı; ama meselâ, sabah kahvaltı masasını topladıktan sonra, hemen peşinden kimse öğle yemeğini yaptıramazdı ona. Önce yataklar toplanıp ev havalandırılmalı, toz alınmalıydı. Çünkü belledıği sıra buydu; ama şaşılacak şey, Ufuk'un hastalığından sonra günlük görev sırasının her basamağına önce oğlunun bakımını yerleştirivermişti ustalıkla.

Annelik içgüdüsü olmalıydı bu. Ev işlerini hiç aksatmadan oğluyla da yakından ilgilenmişti hep. İşte bunun için, Gülbahar'ın ölümünden sonra sudan çıkmış balığa dönmüştü Salih Kaptan. Korkmuştu açıkçası, özellikle de Ufuk'un bakımının altından kalkamamaktan korkmuştu. Bunun için Derya'nın

öğrenimine son vermesine ses çıkarmamış, hatta elinde olmadan içten içe sevinmişti buna.

Şimdi aradan bir buçuk yıl geçtikten sonra hatalı davrandığını düşünüyordu artık. Ayrıca geçmişte Gülbahar'ın bir ara dile getirdiği çalışma arzusunu gerçekleştirmesi için hiç yardımcı olmamıştı ona. Şimdi ona olan özlemi artıkça bunu daha sık hatırlayıp üzülüyor, Derya'nın üniversiteye gitmesini biraz da bu yüzden istiyordu. Çocuklar hevesinin kısa sürdüğünü düşünseler de, ölünceye kadar karısının bu isteğini içinde yaşattığına inanıyordu çünkü. Bir isteği dile getirmekten vazgeçmek, o isteğin yok olduğunu göstermezdi ki! Kendisi oğlunun hastalığından beri uzak denizlere, okyanuslara açılmaktan söz etmiyordu da gerçek böyle miydi? Salih Kaptanın içine sormalıydı bunu.

"Baba, Ufuk'un çamaşırlarını hazırlayayım mı? Bugün onu yıkayacaktın."

Aklından tamamen çıkmıştı bu. Tam "Gülbahar, olacak bu iş gülüm! Sensiz de, tıpkı sen varmışsın gibi hayatımızı sürdürmeyi öğrendik artık." diye düşünmeye başlamışken, bunun hiç de kolay olmayacağını anlıyordu her defasında.

"Sen çamaşırlarını banyoya koy, gerisiyle ben ilgilenirim kızım." diyerek yerinden kalkıp büyük plâstik topu aldı eline.

Şimdi önce Ufuk'u yormak gerekiyordu. Yere oturtup topu ona doğru yuvarlayınca, yakalayıp rast gele bir tarafa fırlatıyordu. Gerçi kendisi topu oğlunun önüne yuvarlarken, oğlu aklının estiği yere fırlattığından,

topun ardından koşuşturmaktan asıl yorulan kendisi oluyordu genellikle. Oyun sırasında Ufuk çığlıklar atıyor, ara sıra da öfkeyle homurdanıyordu. Ne demek istediğini bir anlayabilseydi! Daha doğrusu acaba bir şey anlatmak istiyor muydu, artık bundan da emin değildi; ama şu hastalık çıkmasa oğlunun güçlü kuvvetli bir delikanlı olacağından emindi… O hafifçecik plâstik topu öyle bir atışı vardı ki, bir yerine gelecek olsa bayağı canını yakıyordu.

Banyoya sokmadan önce onu olabildiğince yormayı iyi akıl etmişti doğrusu, buna başlayalı beri banyodan biraz daha az yorulmuş olarak çıkıyordu. Ufuk yıkanmaktan nefret ettiğinden banyo süresince ıslanmadık, tekme yumruk yemedik yeri kalmıyordu yoksa. Eskiden Gülbahar'la yıkarlardı onu, ölümünden sonra Derya yardım etmek istediyse de "Olmaz." demişti ona. Eli ayağı tuttukça Derya'yı karıştırmayacaktı bu işe.

Sonunda bitmişti işte. Sıçrayan köpükler yüzünden gözleri biber gibi yanarken, yarı kör hâlde çamaşırlarını giydirip oğlunu kucakladı.

"Tepinme be oğlum, dur biraz!"

Odasına götürüp yatağa oturtunca Derya'ya seslendi.

"İki dakika kardeşine bakıver kızım, yüzümü yıkayıp geliyorum."

Salih Kaptan yıllar önce oğlunun yatağının çevresini halatla örmüştü çepeçevre. Yan tarafını açarak yatırıp kaldırıyor, uyuduğunda kapatıyorlardı. O günden beri hem Ufuk'un düşmesinden kurtulmuş, hem de aklı burada kalmadan yan odaya geçip yatabilmişti hiç

değilse. Oğlunun gece uykusu iyiydi Allah'tan, seyrek olarak uyumadığı günlerdeyse doktorun önerdiği gibi ilâcını veriyordu sakinleşmesi için. Çünkü kendileri bir tarafa, komşuları düşünmek gerekiyordu.

O gün sabaha karşı oğlunun çığlıklarıyla uyanıp odaya koştuğunda, Ufuk'un yatağa oturup iki eliyle kavradığı halatları hırsla koparmaya çalıştığını gördü. Mutfaktan bir koşu doldurup getirdiği plâstik bardağı uzatmasıyla birlikte, elinin tersiyle itmesi bir oldu. Suyun bir kısmı yatağa dökülse de Salih Kaptan buna hazırlıklı olduğundan yere düşmeden çekebilmişti bardağı. Bir şey istiyordu, ama ne? Bu caresizlik yok mu, deli ediyordu kendisini. Belki acıkmıştır diye çabucak alıp getirdiği bir dilim ekmeği de alıp yere fırlattı Ufuk. Yatağının yan tarafındaki halatı açıp onu kucağına almaya çalışırken Derya dalmıştı odaya. Onun yardımıyla oğlunu odadaki kanepeye oturtup kendisi de sokuldu yanına. Sımsıkı kucaklayıp sallayarak sakinleştirmeye çalışıyordu onu.

Oğlu kâbus mu görüyordu acaba, uykusundan çığlık çığlığa uyanmasının sebebi başka ne olabilirdi? Bunu düşünmek az da olsa Salih Kaptanı umutlandırıyordu. Eğer rüyasında bir şeyler görüp korkacak kadar algılayabiliyorsa, beyninin bir kısmı hâlâ çalışıyor demekti. Kanserli hücrelerin bölünüp bölünüp çoğalması gibi, acaba diyordu bu sağlam hücreler de çoğalamaz mıydı? Oğlunun bir şeyden korkması veya ürkmesi, bu yüzden çok heyecanlandırıyordu onu.

Şimdi kanepede ona sımsıkı sarılıp otururken ve yavaş yavaş omuzlarını başını okşayıp sakinleştirmeye

çalışırken zaman zaman eğilip umutla yüzüne bakıyordu. Farklı bir bakışı, bir çocuğun babasını tanıdığını gösteren bildik bakışını yakalamaya çalışıyordu gözlerinde; ama kendisine bakarken bile boşluğa bakıyordu oğlu.

İlâcını içirdikten beş on dakika sonra gözleri kapanmaya başlayınca Ufuk'u yatağına yatırıp abdest almak için banyoya geçti. Sabah namazına bir şey kalmamıştı. Biraz Kur'an okuyup, bu eve taşındığından beri her işitişinde yüreğine işleyen sabah ezanını bekleyecekti. Gerçi özellikle sabah ezanları hep güzel okunurdu; ama iki sokak ötedeki camiden yükselen ezan bambaşkaydı yine de.

Dört beş sayfa Kur'an okuduktan sonra yükselen ezan seslerini duyunca, Kur'an-ı Kerim kucağında açık olduğu halde başını arkaya yaslayıp kapadı gözlerini. İstanbul'un yedi tepesinden yükselen ezan sesleriyle yıkanıyordu şimdi ruhu. Bedenindeki her bir hücre Müslüman olduğu, yatakta bu çağrıdan habersiz uyuyor olmadığı ve bu ilâhî mesajın bilincinde olduğu için şükrediyordu şu anda.

En uzak camilerdeki ezan sesleri de kesildikten sonra namazını kılıp yattı çabucak, Ufuk uyurken dinlenmeliydi biraz, bugün işi çok olacaktı çünkü.

* * *

"Kolay gelsin Salih Kaptan! Aman dikkat et! Hava rüzgârlı bugün."

Karşı binanın üst kat penceresinden çatıya seslenen komşusu da mahallenin eskilerindendi.

"Sağ olasın!" diye çatıdan karşılık verdi Salih Kaptan. "Kiremit aktarmak benim ikinci işim oldu artık, merak etme sen."

Şu martılar olmasa, çatı bu kadar sık sorun çıkarmayacaktı aslında. O civardaki bütün çatılar martılar tarafından parsellenmişti sanki. Bir önceki yıl aşağı sokakta yeni bir apartman yapılmıştı. Kiremitlerin döşenmesinin hemen ertesi günü bir martı ailesi gelip yerleşince günlerce Derya ile ne senaryolar üretmişlerdi. "Martıların da emlâkçileri mi var yoksa?" diye gülüşmüşlerdi. Deniz manzaralı sıfır çatı diye aylardır pazarlanmış mıydı ki kiremitlerin döşenmesinin üzerinden bir gün bile geçmeden çatı tutulmuştu hemen? Yeni olmasa da kendi çatıları da bayağı revaçta olmalıydı ki martı tüyünden geçilmiyordu. Oluklar yine tıkanmaya yüz tutmuştu. Oynaşırlarken mi, kavga ederlerken mi yapıyorlardı, nasıl beceriyorlardı bilmiyordu; ama Salih Kaptan çatıya her çıkışında kırılmış bir iki kiremidi de değiştirmek zorunda kalıyordu.

Çatıdaki işini bitirip inince bir duş alıp oğlunun yemeğini yedirmeye koyuldu. Alışık olmayan biri için hiç kolay değildi bu; kaşla göz arasında yemek tabağı bir yana kaşık bir yana uçuverirdi; ama Salih Kaptan ustalaşmıştı artık, çoğunlukla kazasız bitiyordu tabaktaki yemek.

Son zamanlarda Ufuk'u beslerken, giydirirken, sakinleştirmeye çalışırken bir anda buz gibi bir ter boşalıyordu sırtından. Bu güne kadar hep Allah'a tevekkül etmiş, "Kaderimizde ne varsa çıkar önümüze." demişti; ama şimdi bir defacık, şöyle bir anlığına

geleceği görmek, oğluna bakmaya ömrünün yetip yetmeyeceğini bilmek istiyordu.

Henüz kimseye söylememişti ama, emekli olduğunda iklimi yumuşak bir köyden toprak alacak ve Ufuk'la birlikte yerleşecekti oraya. Derya'nın üniversiteye gitmesi bu sebeple daha bir önem kazanıyordu. Çünkü o zaman birkaç kız arkadaşıyla birlikte evde kalırdı veya isterse onu bir yurda yerleştirip giderdi köye; ama üniversiteye başlamamış olursa, onun kendileriyle birlikte gelmek istemesinden korkuyordu. Oysa şu hastalıklı ortamdan uzaklaşıp yaşıtlarıyla birlikte olsa, kızı sanki serpilip gelişecek gibi geliyordu Salih Kaptana. Yanlış hatırlamıyorsa kendisi yirmi yaşına kadar uzamıştı. Kızların gelişimi kaç yaşına kadar sürüyordu acaba?

Ufuk'a bakmaya ömrü yetecek miydi? Son zamanlarda karabasan gibi çöküyordu üstüne bu korku. İşte bu yüzden bir saniyeliğine olsun geleceği görebilmeyi çok istiyordu. Ufuk yaşadığı sürece ömrü yetip ona bakabilse, ya da Engin'de kardeşine karşı bir merhamet uyansa başka bir şey istemeyecekti. Oğlunun bakımı Derya'ya kalırsa iyice ufalıp çökmesinden korkuyordu kızının. Ne engin denizler, ne okyanuslardı son günlerdeki düşüncesi. Şu anda en büyük isteği ileride Ufuk'un kızına yük olmamasıydı.

Pencereyi açıp her zaman kullandıkları ince şilteyi pervazın önüne yerleştirdi, Ufuk'u da camın önüne oturtup kardeşine göz kulak olması için Derya'ya seslendi. Bir outrursa, yorgunluğu ortaya çıkıp yerinden kalkamayacakmış gibi hissediyordu kendini. Oysa

evde kaldığı bu gün kızına bir sürpriz yapmak, onun iştahını açacak güzel bir ikindi kahvaltısı hazırlamak istiyordu.

Geçen hafta Taksim'e çıkarken beş altı sokak ötede yeni bir pasta fırınının açıldığını fark etmişti. Aslında bir üst sokakta da bir pastane vardı; ama o yıllardır orada olduğundan belli bir müşteri edinmişti zaten. Oysa bu gördüğü pasta fırını yeni açıldığından gözü kapıda, alıcı bekliyor olmalıydı.

Yeni açılan bir iş yeri, eğer maddî gücünün yettiği şeyler satıyorsa en azından üç beş ay alış verişini mutlaka oradan yapardı. Bir iş yerinin iş yapamayıp bir süre sonra kapanmak zorunda kalması nedense çok dokunuyordu kendisine. Onca emek, kurulan onca hayal... Sonra da işi yürütemeyip kepenk indirmek. İşte buna dayanamıyordu. Bu yüzden bir hafta içinde ikinci kez hayırlı olsun deyip, yeni açılan fırından Derya'nın sevdiği poğaçalarla meyveli kek alıp dönmüştü eve. Çayın altını yakıp salona geçince kendini bir koltuğa bıraktı. Artık dinlenebilirdi.

"Çaya bakarsın, değil mi kızım? dedi. "Ben biraz kestireyim şurada."

Kalktığında iştahla poğaçaları atıştıran kızının karşısında çayını içerken, fırına kadar gitmeye değdiğini düşünüyordu. İşe gitme saati yaklaşınca Ufuk'u tuvalete götürdü önce, sonra da üstünü değiştirip fırladı evden.

Sokağa çıkıp yokuş aşağı Fındıklı'ya doğru inerken gözü Boğaz'a girmek için Marmara'da bekleşen gemilerdeydi. İçinde bulunduğu şartlar uygun olsaydı

eğer, bugün uzak yol kaptanıydı çoktan; ama Yalova-Çınarcık hattında bile çalışamadıktan sonra, uzak yol kaptanı olmak ne ulaşılmaz bir hayaldi.

Yalova-Çınarcık hattında çalışacak olursa, kimi geceleri orada geçirmek zorunda kalacağından terfisi geldiği halde kabul etmemişti bunu. Gerçi şimdi de gün aşırı Eminönü'ne demirlemiş vapurda sabahlıyordu; ama kendisine ihtiyaçları olduğunda en geç on beş-yirmi dakika sonra evde olacağını bilmek rahatlatıyordu onu. Böylece yıllar önce yakın yol kaptanı sertifikasını almış olsa da Marmara'ya bile açılamamıştı daha.

Gözü Kabataş'a kayınca, gülümsemekten kendini alamadı. Ne sevimsiz iskeleydi burası, kaptanların hiçbiri sevmezdi orayı. İskele su yapar, gün olur fırdöndü gibi çevirirdi vapuru. Hele bir de lodos varsa, dümene hâkim olmak her babayiğidin harcı değildi; ama Salih Kaptanı korkutmazdı bu. Otuz kilometrelik yeknesak yolculuğuna heyecan kattığından olacak zor iskeleleri severdi o. Arnavutköy İskelesi'nde hep akıntı olur, Sarıyer girdap yapardı. Sert havalarda Yeniköy, Kanlıca, Kandilli iskeleleri problem çıkarsa da; Salih Kaptan için hiçbiri önemli değildi bunların. Hava bozdukça Ümit Burnu'nu, Manş Denizi'ni geçtiğini veya Bermuda Üçgeni'nde, Karaip Denizi'nde dolaştığını hayal eder ve bu hayalle avunurdu.

* * *

İki yakadaki lâmbaların ışıl ışıl aydınlattığı suda yol alıyordu Salih Kaptanın gemisi. Melekler kenti Bangkok gibi dümeni başında bulunduğu lüks

gemi de ışıl ışıldı. Şehirlerin ikizi varsa eğer, Bangkok, İstanbul'un ikizi olmalıydı. Yöre halkı "Suların soylu anası" diyordu, şu İstanbul Boğazı'na tıpatıp benzeyen ırmağa. İstanbul'u ikiye yararak bir çalımla süzülüp gitmesini şimdi anlıyordu, İstanbul Boğazı da soylu bir su olmalıydı.

Bangkok'un en az tapınakları ve gökdelenleri kadar ünlü olan bir özelliği daha vardı ki, işte bunu çok iyi biliyordu Salih Kaptan. Hediyelik eşyaları... Onun Bangkok'taki sevgilisinin de küçük bir hediyelik eşya dükkânı vardı. Kapısına çıkınca şu soylu ırmak göze çarpıyordu aşağılarda. O uzaklıktan suyun kiri ve üzerindeki çer-çöp fark edilmediğinden, gözünü rahatsız eden her türlü pislikten arınmış olarak, yalnızca kıvrım kıvrım suyun akışını seyrederdi oraya gittiğinde.

Gemi limana yanaşınca, ona uğrayıp İstanbul'daki dostları için bir iki parça hediyelik eşya almalıydı. Hem sonra...; aman yarabbi! Bu gün dükkâna mal gelecekti, nasıl da unutmuştu. Ağır kolileri dükkânın dışına, kaldırıma indirtmiş, içeri taşıması için kendisini bekliyor olmalıydı kömür gözlü sevdiceği. Bir defasında kendisi içeri almaya kalkmış da nasıl belini incitmişti. Hiç olacak şey miydi, onun gibi narin bir kadın bunu nasıl yapardı? Ayrıca Salih Kaptan ne güne duruyordu, ne söz vermişti kendisine? Ağır işleri Salih Kaptana bırakacaktı hep, kafasını karıştıracak hesap işleriyle de uğraşmayacaktı. O, yalnız hediyelik eşyaları gönlüne göre raflara dizmeli, müşterinin beğendiği parçaları cicili bicili kâğıtlara sarmalıydı...

O dükkâna her gidişinde sımsıkı arkaya topladığı saçlarından nasılsa kurtulup yanaklarına düşen birkaç perçemi alelâcele düzeltip mahcup mahcup gülümserdi. Gözleri de saçları gibi simsiyahtı. Salih Kaptan bugüne kadar nice güzel kadına rastlamıştı; ama fotoğraf gibi durağan bir güzellikti çoğununki. Fakat onun gözleri güneşin vurduğu akarsu gibiydi, bu yüzden her saniye değişiyordu yüzünün anlamı.

Salih Kaptan onu görür görmez; özlemini, bekleyişinin sıkıntısını, kapıdan içeri adımını attığı an yüreğinde beliren sevinci olduğu gibi okurdu gözlerinde. Son gelişinde vitrini yeniden düzenlediğini görmüş,

"Ne güzel olmuş, gülüm!" demişti. "Elinin değdiği yer hayat buluyor. Bir de bana "Peki!" desen, bir de benim hayatıma el atsan!"

"İşleri yoluna koyayım, dükkânı biraz toparlayayım da..."

Nasıl da seviyordu bu hediyelik eşya dükkânını. Her bir parçayı âdeta sevgiyle okşayıp raflara yerleştiriyor, bir bebeği kundaklar gibi özenle armağan paketleri hazırlıyordu. Salih Kaptan, evlendikten sonra da, hatta çocukları olduğunda bile bu işi sürdürmesi için teşvik edecekti onu, gözlerindeki ışıltıyı asla kaybetmesini istemiyordu çünkü.

* * *

"Kaptan Baba, yemeğinizi getirdim." Elinde tepsiyle kamarot Ayhan'dı yanında dikilen. Hayal dünyasını tuzla buz etmişti.

“Ben dümene geçeyim.” dedi ikinci kaptan, onun yemeğini rahatça yiyebilmesi için.

Emirgan’a yaklaşıyorlardı, en kolay iskeleydi burası. Gönül rahatlığıyla dümeni ikinci kaptana bırakıp yemeğinin başına geçti.

Bugün vapur, Gemi Mühendisleri Odası tarafından dört saatliğine kiralanmıştı. Yemekler ve garsonlar dışarıdan getirilmişti, her yer ışıl ışıldı. Dört kişilik de bir orkestra vardı. Emirgan’dan son davetlileri de aldıktan sonra kontra güvertede yemek servisi ve eğlence başlayacaktı, her zamanki gibi kaptan ve yardımcılarının yemeklerini ayırıp erkenden seyir köşküne göndermişlerdi.

Vapur yaz boyunca zaman zaman düğünler ve toplantılar için kiralanırdı böyle. Salih Kaptan, ne kadar kendi vardiyasına denk gelmemesi için özen gösterse de, bugünkü gibi kaçınılmaz durumlar oluyordu yine de. Son zamanlarda bu tür eğlenceler kendini hüzünlendirmeye başlamıştı çünkü.

Yıllar önce kuru bir nikâhla evlendiklerinden olacak, yıllarca çocuklarının düğün hayalini kurmuşlardı Gülbahar’la. Önce Ufuk’un düğününü silmişti hayalinden, sonra da Engin’in. Pilotluk eğitimi almaya başlayınca, oğlu gelecekte nikâhını nasıl yapacağına da karar vermişti. Yurt dışında konsoloslukta evlenecek, Türkiye’ye dönüşünde de yakın arkadaşları için bir eğlence düzenleyecekti. Gerçi daha ortada bir şey yoktu; henüz ne pilot olmuştu, ne de evleneceği kız vardı. Onun hayallerini gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceğini bilmese de Salih Kaptan

bir şeyi iyi anlamıştı, oğlunun düğününde annesine yer yoktu.

Gülbahar'ın okula gelmesini de yıllar önce yasaklamamış mıydı? Engin'in ortaokula başladığı yıldı galiba. Salih Kaptan işte olduğundan veli toplantısına hevesle Gülbahar'ın gittiği o günün ertesinde Engin öfkeyle okuldan dönüp çantasını fırlatmıştı.

"Annem bundan sonra benim okuluma gelmeyecek, tamam mı! Gelmeyecek!..."

Annem derken sesindeki küçümsemeyi anımsadığında hâlâ içi sızlıyordu Salih Kaptanın.

"Veli toplantısına katılan herkesi güldürmüş." diye devam etmişti aynı acımasızlıkla. "Onlar da eve döndüklerinde çocuklarına anlatmışlar olanları. Herkes bütün gün bundan bahsetti."

O gün müzik hocası koro seçmelerinden söz edince, Gülbahar ayağa kalkıp Engin'in sesinin de çok güzel olduğunu söylemiş gururla. Sonra nasıl olduysa sesinin kendisine benzediğini söyleyince cin fikirli biri saflığını anlamış olmalı ki, Gülbahar'dan şarkı söylemesini istemiş. Sonrasını hemen tahmin etmişti Salih Kaptan. İlkokulda bu yüzden az mı kavga etmişti. O gün insanların her yaşta canavar olabileceklerini bir kez daha anlamıştı.

Bir defasında da Ufuk'u alt kat komşularına emanet edip Gülbahar'la birlikte çocukları lûnaparka götürmüşlerdi. Eve döndükten sonra Ufuk'u uyutmaya çalıştığı sırada odaya girip kısık; ama o ölçüde tiz bir sesle, "Annemden başka evlenecek kadın bulamadın

mı?" diye Salih Kaptanın yüreğini hâlâ kanatmaya devam eden soruyu sormuştu Engin.

Salih Kaptan, duymamış görünüp bütün dikkatini kucağında sallamakta olduğu oğluna vermişti. Zannetmişti ki Engin sorusunun dehşetini fark edip utanacak; ama sesini daha da tizleştirip sorusunu yinelemişti oğlu. Ortaokulu yeni bitirmişti o yıl, Gülbahar nasıl da gurur duyuyordu onunla.

"Bu, Engin'den sonra senin başarın." diyordu karısına.

Yedi yıl hasta annesiyle uğraşmıştı Gülbahar, üç yıldır da Ufuk'un bakımı büyük ölçüde onun üstündeydi. Bütün bu zaman içinde, şaşılacak bir şekilde Engin'le Derya'yı hiç ihmal etmeden bütün işlerin üstesinden gelmişti. Bir gün olsun ne kahvaltısız ne de ütüsüz kıyafetle göndermişti onları okula. Hele Engin'in yeri bambaşkaydı, onun uğruna bellediklerinin dışına çıkıp hiç denemediği işleri yapmaya bile kalkardı.

Boyuna göre bulamadığından, Salih Kaptan pamuklu kumaş alıp pijamasını terziye diktirirdi o yıllarda. Yeni dikilen pijamalarıyla birlikte artan kumaşı da alıp eve getirince Gülbahar o sıralar üç yaşlarında olan oğluna pijama dikmeye kalkışmıştı. Kumaşı yere serip üstüne bacaklarını açarak Engin'i yatırmış ve çevresinden kalemle çizerek kesmişti kumaşı. Dikiş makineleri olmadığından Salih Kaptanın vapurda olduğu gece parmaklarını delme pahasına sabaha kadar elinde dikmişti pijamayı. Engin o pijamayı giyememişti tabi, heykel gibi hareketsiz durması gerekiyordu çünkü; ama denemişti karısı, önemli olan buydu.

Ve şimdi üstüne titrediği, gözünün nuru oğlu beğenmiyordu onu. Beğenmemek ne kelime, hayatına Gülbahar'ı soktuğu için, üstüne bir de babasını suçluyordu. Kimin karnında hayat bulmuştu acaba?

"Beni anlamadan Allah canını almasın senin!"

Salih Kaptan o gün diline gelen en acı sözleri ancak bu kadar yumuşatabilmişti. Bugün düşünüyordu da, bu bir dua mı yoksa beddua mı olmuştu? Hayatı toz pembe olduğu sürece oğlu kendisini anlayamazdı ki!

Ve şimdi bir Derya kalmıştı Salih Kaptanın hayallerindeki gibi evlenebilecek; ama bu sefer de Gülbahar yoktu, erkenden bırakıp gitmişti kendisini.

Ölümü de hayatı gibi gösterişsiz olmuştu. Evin merdivenlerini silerken düşmüş ve ölmüştü. Hepsi bu kadar! Aslında haftada iki gün merdiven silmeye gelen biri vardı; ama o gün misafir çocuklar çamurlu ayakkabılarıyla fazlaca inip çıkınca içi rahat etmeyip onlar gittikten sonra merdivenleri silmeye kalkmış ve ıslak basamaklardan yuvarlanmıştı. Kafasını fena vurmuş olmalı ki, çoluk çocuk ayaktayken yatıp dinlenme huyu hiç olmadığı halde, "Düştüğümü babanıza söylemeyin sakın!" diyerek uzanmıştı içeri girip.

Salih Kaptan eve döndüğündeyse çoktan ölmüştü. İlk birkaç hafta Ufuk'a ne olacak diye düşünmekten acıyı pek yaşayamamıştı, bugün hâlâ dinmeyen acının baş vermesi sonraki günlerde olmuştu. Hayatı boyunca onun üzülmemesi için çabaladığını zannederken, karısının aynı özeni kendisi için gösterirken ölmesi ne tuhaftı. Kendisini telâşlandırmamak için o uyarıyı yapmamış olsa, kurtulabilir miydi acaba?

Ukdesiz ölüm olmazmış. İnsanın âcizliğini ne güzel anlatıyordu bu söz. Sanki ölüme engel olunabilirmiş gibi her ölümün arkasından yaşıyordu bu duyguyu insanlar. "Keşke şunu yapsaydık, bunu yapmasaydık..." diye hem karısının ölümünde, hem oğlunun hastalığında Salih Kaptan da bir zaman kendini yiyip bitirmişti keşkelerle. Zamanla onlar geçmişti de, yüreğindeki şu sızı, şu gönül yorgunluğu yok muydu, o hiç geçmemişti işte.

* * *

Vapuru bir sonraki vardiyadakilere teslim edip eve dönerken yolu uzatıp yeni açılan pasta fırınına uğradı ve kızının sevdiği poğaçalardan aldı yine.

Ufuk, bugün durgun görünüyordu. Bağırmadan, huysuzluk yapmadan boş boş bakıp oturuyor, hiçbir şey istemiyordu. Birkaç kaşık yemek yemişken yediklerini de kusup çıkarmıştı. Belki de en iyisi bir şey yedirmeden yatırmak, diye azıcık uyku ilâcı verip yatırdı oğlunu.

Sabaha karşı Ufuk'un bağırmasıyla fırladı yataktan. Herkesin uykuda olduğu şu saatte onun karnını doyurmaya çalışırken düşünüyordu. 'Hayal kırıklığına mı uğramıştı? Uyku ilâcının etkisiyle gece deliksiz uyuyup sabaha daha da halsiz uyanacağını mı ummuştu? Yoksa bilinç altında oğlunun ölmesini mi istiyordu?' Salih Kaptana asıl acı veren ise, onun ölümünü düşünmenin kendisine üzüntü değil, sadece vicdan azabı vermesiydi.

Oğlu uykuya daldıktan sonra camın kenarına oturup ezanı beklemeye başladı. Evlenip bu eve yerleşinceye

kadar bayram namazlarının dışında namaz kılmazdı pek, çalışmadığı güne rast gelirse cuma namazlarına giderdi bir de. Bu evdeki ilk gecesini hatırlıyordu. Yanında Gülbahar, alabildiğine mutlu uykuya dalmışken, aşağı sokaktaki camiden ezan sesleri yükselmeye başlamıştı. Hayatında böyle içine işleyen ezan duymamıştı o güne kadar. Gerçi yüzlerce kere "Namaz uykudan hayırlıdır." diye seslenmişti kendisine müezzinler, ama bir sabah olsun o hayra yönelmemişti. O sabah tüylerini diken diken eden bu çağrıyla banyoya koşmuş, sonra da huşu ve mutluluk duyguları birbirine karışmış hâlde sabah namazını kılmıştı.

Sonraki günlerde mahalledeki pek çok insanın kendisininkine benzer bir hikâyesi olduğunu işitince şaşırmamıştı; kalbi taşlaşmadıkça böylesine içten okunan bir ezan duyup da etkilenmemesi zordu çünkü insanın.

Ezan okunmaya başlayınca gözlerini kapadı Salih Kaptan. Âdeta ruhu bedeninden ayrılıyordu böyle zamanlarda. Önce Gülbahar'la buluşup hasret gideriyor, sonra o misafirperver şehre, Medine'ye uğrayıp peygamber efendimizi ziyaret ediyordu heyecanla. Son durak Mekke oluyordu her zaman. Ezan sesleri kesilinceye kadar hayalinde Kâbe'yi tavaf ediyordu günde beş vakit.

Salih Kaptan kendini bildi bileli sıkça hayal kuran biriydi zaten, ama son günlerde bunun dozunu kaçırmaya başlamıştı galiba. Vapurdayken, gün boyu dünya denizlerinde dolaşıyor; bir ezan sesi duymaya görsün, o zaman da kutsal topraklara uçuyordu ruhu. Bir

uzmandan yardım istese miydi, bu hayalperestlik ileride başına iş açar mıydı acaba? Ortada Ufuk olunca sadece beden sağlığına değil, ruh sağlığına da dikkat etmesi zorunlu oluyordu; ama sonra, "Bu sadece bir kuruntu." diyordu kendi kendine. Şu dünyada hayal kurmayan insan var mıydı sanki!

Namazdan sonra da martı seslerinden uyuyamadı. Kimi sabahlar tam anlamıyla coşuyordu bunlar. Yeni güne başlamanın sevinci mi, yoksa bir şeyi mi paylaşamıyorlar, bunu anlayamıyordu. Tıpkı o beyaz, alımlı gövdeden bu çirkin sesin nasıl çıktığını anlamadığı gibi. Martılar onu her zaman şaşırtıyordu zaten; ama bu eve taşındığı yıl, baharda yaşadığı o ilk şaşkınlık hepsini bastırırdı.

Aylardan nisan olmalıydı. O sabah kalkıp camdan dışarı bakarken, aşağıdaki evin çatısında fareler görmüştü. Uzak diyarlardan gelen birkaç gemiyi farelerin sardığını, hepsinin çıkıp şehre yayıldığını, evler sokaklar dolup çatılara kadar şehri farelerin sardığını dehşetle düşünmesi yalnızca birkaç saniyesini almıştı. İliklerine kadar bu korkuyu yaşarken, yerinden kıpırdamadan sadece başını çevirerek hızla odayı taramıştı gözleriyle. İçeride fare olmadığını anlayıp rahatladıktan sonra, yine de dehşetle çatıdaki küçük kahverengi yaratıklara çevirmişti bakışlarını. Anne martı yanlarına yaklaştığı zaman bile hâlâ onun amacının farelerle karnını doyurmak olduğunu düşünüyordu. Kahverengi, çirkin yaratıkların yumurtadan yeni çıkmış martı yavruları olduğunu analdığında yaşadığı şaşkınlığı bugün bile anımsıyordu.

Sonraki günler işten döner dönmez ilk işi cama koşup martı yavrularını izlemek olmuştu, anne ve baba martının yavrularını korumak için gösterdikleri çaba olmuştu sonra onu şaşırtan... O minik yavrular diğer martıların damak zevkine hitap ediyor olmalıydılar ki, tam çatının üzerinden geçerken tıpkı balık yakalamak için denize pike yapar gibi yavrulara doğru inişe geçiyorlardı hızla. İlk günler anne ve baba martının birlikte yavrularını hemcinslerine karşı korumaya çalışmalarını seyretmişti hayranlıkla. Topu karşılamak için kalenin dışına çıkan futbolcu gibi, çatıdan birkaç metre yükselerek savuşturuyorlardı saldırıları. Yavrular biraz büyümeye başlayınca kuşlardan biri bacanın üstüne çıkarak, havadan gelecek tehlikelere karşı onları korurken; diğeri de çatının kenarlarında dolaşarak yavruların aşağıya düşmesini önlemeye çalışıyordu.

Çoğu günler Gülbahar'ı da camın önüne çağırırdı, birlikte seyrederlerdi onların yavrularına karşı gösterdikleri şefkati.

Yavrular şöyle irice birer piliç kadar olduklarındaysa onları hayrete düşüren uçma denemeleri başlamıştı. Çatının ortasında apartmanın aydınlığı yer alıyordu. Çatıya göre daha yüksekte kalan üstü cam kaplı bu küçük alanı kullanıyorlardı uçuş denemeleri için. Yavrulardan biri anne ve babasının gözetiminde buraya çıkıp kanatlarını açarak hızla koşmaya başlıyor, uca geldiğindeyse bırakıyordu kendini çatıya. Bir, iki, üç metre derken her defasında biraz daha uzağa giden yavrular sonunda öğrenmişlerdi uçmayı.

Zaten değil mi ki bir çatıda dünyaya gözlerini açmışlardı, hayatlarını bu dar alanda geçirmek istemiyorlarsa elbette uçmayı öğrenmek zorundaydılar. Yavrularına karşı sergiledikleri şefkati izleye izleye daha bir sever olmuştu martıları, bir de sabahları kopardıkları şu yaygara olmasa… Allah'tan Derya ile Ufuk aldırmıyorlardı martı seslerine.

Salih Kaptanın uykusu kaçmıştı bir kere. Eline eski bir dergi alıp mercan adalarının resimlerini inceledi bir süre. Sonra kalkıp mutfağa geçti. Gülbahar bildiklerinin dışında pek yemek yapamayınca, çocuklar için değişiklik olsun diye sık sık yeni yemek tarifleri denediğinden mutfağa alışıktı. 'Akıtma' yapmaya karar verdi, Derya bayılırdı buna. Hani şu lüks lokantalarda ve televizyondaki tariflerde 'krep' diye sundukları ince hamur kızartması. Yumurtayı, sütü, unu çırpıp kepçeyle tavaya akıtmaya başladığında çayın da altını yakmıştı çoktan.

Kahvaltılıkları çıkarırken çilek reçelinin kalmadığını fark edince sıkıntıyla yüzünü buruşturdu, işte bu olmamıştı, kızı çilek reçeliyle severdi bunu. Tavadaki son akıtmayı da havaya zıplatarak çevirdikten sonra altını söndürdü. Bu havaya zıplatmayı da vapurdayken yemekleri yapan Kamarot Ziya'dan öğrenmişti. Derya uyanmadan bir koşu bakkala gidip çilek reçeli almalıydı.

Elinde reçel kavanozu, evin kapısına geldiğinde Ufuk'un yeri göğü inleten bağırışlarıyla Derya'nın kardeşini sakinleştirmeye çalışan sesini duydu. Merdivenleri hızlı hızlı çıkarken evde olmadığı zamanlar

kızının işinin ne kadar zor olduğunu düşünüp yüreği daraldı yine. Emekliliği bir gelse, fazladan bir gün bile çalışmayacak, Derya'nın sırtından alacaktı bu yükü.

"Ne zaman kalktın, ne zaman pişirdin bunları? Sen hiç uyumaz mısın baba?" Ağzı dolu dolu sorarken, tabağına aldığı başka bir akıtmanın üzerine çilek reçelini yaymaya çalışıyordu Derya.

Salih Kaptan kızına göstermeden çabucak göğsünü ovuşturdu, merdivenleri hızlı çıkmaktan olmalıydı bu ağrı; ama olsun, değmişti. Kızı sevinmişti ya! İştahı açılmıştı sanki.

"Bak, ne düşündüm kızım! Bugün bir arkadaş bulsan da sinemaya gitsen, ya da biraz dolaşsan. Belki kendine bir şeyler de alırsın. Sonra da bir iki dersaneye uğrayıp üniversiteye hazırlık kursları hakkında bilgi alsan..." Kızına, karşı çıkmaya vakit bırakmadan sürdürdü konuşmasını: "Eylüldeyiz, be canım! Bu ay içinde başlar kurslar. Bence hemen birine kaydını yaptıralım."

"Baba, sen bu konuda gerçekten ciddî misin?"

"Evlâdım, konuşmuştuk ya!"

"Çok çalışmam gerekecek baba. Ufuk'la yapabilir miyim, bilmiyorum."

"Ben evde olduğum zaman senden bir şey istemem, girip odana ders çalışırsın."

"Bence bir yıl daha bekleyelim, o zamana emekliliğin gelmiş olur."

"Hayır!" diye sözünü kesti kızının. „Zaten seneye üniversiteye başlasan bile iki yıl ara vermiş olacaksın, daha fazla geciktirirsen zor olur senin için."

Tabi kendisi için de zor olacaktı. Çünkü emekli olur olmaz Ufuk'u alıp bir köye yerleşmeye kararlıydı. Bahçe içinde tek katlı bir evi olsa, oğlunu bahçeye çıkarabilirdi rahatça. Kim bilir, belki toprakla, otla, çiçekle haşır neşir olmaktan mutlu olurdu. Bazen ona öyle acıyordu ki, çocukcağız yedi yaşından beri evde hapisti.

Doktorlar her ne kadar onun hiçbir şeyi algılayamadığını, yaşadığı veya tanık olduğu bir olayın onda sevinç, üzüntü, şaşkınlık gibi herhangi bir duyguya yol açmayacağını söylüyorlarsa da hâlâ umudunu kaybetmemişti. Bağırarak uyandığı bazı günler gözlerinde korku görür gibi oluyordu çünkü. Köyün dışında bahçeli bir evleri olsa ve konu komşuyu rahatsız etme endişesi olmadan Ufuk'u bahçeye çıkarsa, oğlu sanki içten içe mutlu olacak gibi geliyordu ona; ama Derya, o mutlaka İstanbul'da kalmalıydı.

"Baba, hemşirelik bölümünün puanı yüksek midir acaba?"

"Hemşirelik mi? Nereden çıktı şimdi bu?"

Bu kız kendisini hep şaşırtıyordu. Lisede sosyal dersleri çok iyi olduğundan, hâlâ da boş zamanlarında bu tür kitaplar okuduğundan, onun sosyal bilimlerle ilgili bir fakülteye gideceğini düşünürken şaşkınlıkla bakakalmıştı kızına.

"Baba dünya hâli bu, ne olacağı belli olur mu? Düşünüyorum da, sen hasta filân olsan ve Ufuk'la ilgilenemesen... Yani diyorum ki, hep ben bakmak zorunda kalabilirim ona, değil mi? Bu konuda eğitim alırsam, hem Ufuk için hem benim için iyi olmaz mı?"

Ufuk'u ondan uzaklaştırmanın yollarını ararken duyduklarıyla sarsılmıştı Salih Kaptan. Öyle hazırlıksız yakalanmıştı ki, başını kaldırsa gözlerinin dolduğunu görecekti kızı.

Şunu reçelle yemeyi bir de kendisi denese miydi? Başını önüne eğerek dikkatle reçeli kızarmış hamurun üstüne yayarken Derya konuşmasını sürdürüyordu.

"Allah sana sağlıklı uzun ömürler versin baba, ama yine de ileride Ufuk'a tek başıma bakmak zorunda kalabilirim diye düşünmekten kendimi alamıyorum."

"Allah korusun!" dedi hızla Salih Kaptan. "İnşallah böyle bir şey olmaz, senin yaptıkların yeter zaten, evlâdım."

Bir buçuk yıldır haftanın üç günü gece gündüz kardeşine baktıktan sonra, hastalığın adını bile duymak istemeyeceğini zannederken onun akıl almaz fedakârlığı karşısında ağlamak gelmişti içinden.

"Engin! Neredesin? Gel de duy kardeşinin söylediklerini!" diye feryatlar yükseliyordu içinden. "Senin Ufuk için yapabileceğin hiçbir şey yok mu? Derslerin başlamasına daha bir ay varken dayanamadın, değil mi? Çekip gittin, katlanamadın evin havasına... Allah'ım! Kullarının şefkati, senin şefkat denizinden bir damla bile olamaz. O engin denizden bir damla da Engin'in yüreğine sal, ne olur!"

İkinci Bölüm

"Hey! Duydunuz mu? Yeliz bu hafta sonu dönüyormuş Amerika'dan."

Bir anda sevinç çığlıkları yükselmişti gençlerden. Dört delikanlı mutfağa doluşmuş, yemek yapmaya çalışıyorlardı.

"Yahu, hacı yolu bekler gibi kızın yolunu beklediğimizin farkında mısınız?"

"Oğlum! Sende de Yeliz gibi para olsa, karşılamak için yollara dizilirdik."

"Sen ne diyorsun yahu! Milletvekili gibi karşılardık seni."

Engin ocağın başında patates kızartıyordu. Ne arkadaşının verdiği habere şaşırmış ne de sonraki konuşmalara katılmıştı. Okulların açılmasına daha dört hafta varken Eskişehir'e gelmesinin sebebi Yeliz'in dönüşüydü zaten.

Okul kapandığından beri Amerika'daydı Yeliz. Geçen yaz da İngilizce'sine akıcılık kazandırmak için İngiltere'ye gitmişti. Babası Recep Bey, Eskişehir'in en tanınmış kalp cerrahlarından olunca Yeliz'in bu kadarcık bir ayrıcalığı olacaktı elbette.

Yaz geçmek bilmemişti Engin için. Hâlbuki iki yıldır aynı okulda olmalarına rağmen dört beş ay öncesine kadar hani neredeyse Yeliz'in varlığının farkında bile olmamıştı. Kedinin yetişemediği ciğere pis demesi gibi, Yeliz'in okula pırıl pırıl bir ciple geldiği ilk gün, Engin onun üzerine kocaman bir çarpı koymuş olmalıydı. Cebindeki parayı ay sonuna yetiştirebilmek için bir gün olsun ince hesaplar yapmamış insanların rahatlığıyla para harcadığını fark ettiğinde ise, Yeliz iyice kalınlaştırdığı çarpının arkasında kaybolmuştu çoktan; ama geçen yıl doğum gününe davet edince anîden gün yüzüne çıkmıştı.

Onun Flamingo yolundaki – Eskişehir'in en varlıklı kesiminin oturduğu caddenin halk arasında ismi buydu – evinde yirmi kadar genç vardı o gün. Parti bittiği zaman Yeliz'in gözünde diğerlerinden çok farklı bir yeri olduğunu çoktan anlamıştı. 'Yaşasın genler!' diye düşünürken babasına benzediği için bir kere daha bütün kalbiyle şükretmişti. "Erkekte yakışıklılık ya da para aramam, önemli olan karakteri." diyen kadınları hatırlamıştı tebessümle. Şu ikisinden birine sahip olmayınca, bu lâflar sadece sözde kalıyordu nedense.

* * *

Sıra dışı bir fiziğe sahip olduğunu daha on üç-on dört yaşlarındayken anlamıştı. Birden boylanmış, okulun en uzun delikanlısı olmuştu. O günlerde en sık duyduğu şey „Babası gibi maşallah! Boylu boslu, pek yakışıklı!..." sözleriydi. Liseye başladığı yıl, okul kıyafeti almak için girdikleri mağazanın sahibi "Evlât, sen hangi gezegenden düştün buraya?"

demişti gülerek. Sonraki yıllarda dış görünüşüyle ilgili olarak söylenen beğeni dolu sözlere alışmış, hatta bunu bekler olmuştu.

İstanbul'dayken arkadaşları sık sık bir reklâm ajansına gidip görüşmesini ve birkaç fotoğrafını bırakmasını söylemişlerdi; ama o yıllarda daha baba sözünden çıkamadığından yapmamıştı bunu. Derslerini aksatacağından korktuğunu söylerdi babası, ama Engin'e kalırsa onun asıl korkusu, oğlunun yaşadığı çevrenin dışında başka dünyaların da var olduğunu keşfetmesiydi. "Ne oldu baba?" diye kendi kendine soruyordu şimdi. "Dünyanın bizim evin duvarlarıyla sınırlı olmadığını anlamam sadece birkaç yıl gecikti o kadar."

Yeliz'in doğum gününden ayakları yerden kesilmiş halde dönmüştü eve, geciktiğini söyleyen Sinan'ı da ilk o gün terslemişti.

Dört üniversiteli gençle Odunpazarı'ndaki yeni yapılmış apartmanlardan birinin zemin katında kalıyordu. Kendisine babasının bulduğu evdi bu. Sivil Havacılık Yüksek Okulu'nu kazanır kazanmaz oğlunun kalabileceği güvenilir bir yer aramaya başlamıştı Salih Kaptan. Araştırmış, soruşturmuş, telefonla görüşmüş, sonunda Engin daha Eskişehir'e gitmeden kalacağı yeri ayarlamıştı. Son yıllarda birbiri peşi sıra açılan fakülteler yüzünden öğrencilerin barınması gerçek bir sorundu. Engin, kış mevsiminin şiddetli geçtiği bu şehirde ısınma problemi olmayan, mobilyalı bir ev bulmasını büyük şans olarak görmüştü.

Delikanlılar arasındaki müthiş uyumdan etkilenmişti sonra da. Öylesine yumuşak huylu ve hoşgörülüydüler

ki, ilk günler babasının ricasıyla böyle davrandıklarını düşünmekten kendini alamamıştı.

İlk yıl yaşça en büyükleri olan Cemil yapıyordu iş bölümünü; bu yüzden olmalı, hepsi 'abi' derlerdi ona. O yıl patates soyup salata yapmaktan başlayarak yemek yapmayı öğrenmişti yavaş yavaş. Elektrik süpürgesinin içerisinde bir çöp torbası olduğunu öğrenmesi de yine o ilk yıl olmuştu. İlk dönem evin süpürülmesi onun göreviydi. İki ay kadar sonra motoru çalıştığı halde emiş gücünü neredeyse kaybedince süpürgenin bir sorunu olduğunu söylemişti kendinden emin olarak. Cemil çalıştırıp baktıktan sonra ya hortumunun tıkandığını, ya da torbasının dolmuş olabileceğini söyleyerek içini açıp bakmıştı. Taş gibi dolmuş torbayı çıkartışını seyrederken nasıl utandığını bugün bile hatırlıyordu.

Kısa sürede kanı kaynamıştı evdeki gençlere. Hayatları kimseyi kırmama ve ellerinden geldiği kadar insanlara yardım etme üzerine kurulu, fazlasıyla iyi, hatta bir parça tuhaf gençlerdi hepsi. İkisi mimarlık öğrenimi gördüğünden ödevleri hiç bitmezdi. Tıp fakültesi ve bilgisayar mühendisliğine devam eden diğer ikisinin ise dersleri çok ağırdı. Yine de Atatürk Lisesi'nin derslerinde zorlanan onlarca öğrencisiyle tek tek ilgileniyorlar ve bunun karşılığında da beş kuruş para almıyorlardı üstelik. Ayrıca öğrenciler okul çıkışı evlerine uğramayıp doğrudan kendilerine geldiklerinden aç olabileceklerini düşünüp, bir de peynir ekmek ve çayla da olsa açlıklarını bastıracak kadar ikramda bulunuyorlardı. Engin, harcadıkları zamanın karşılığında az da olsa para almaları gerektiğini

söyledikçe, küçük bir çocuğa anlatır gibi sabırla açıklamalara girişirlerdi.

"Zekâ Allah'ın verdiği bir nimet." diyorlardı. "Pekâlâ zihinsel özürlü olarak da dünyaya gelebilirdik. Böyle olmadığı için Allah'a şükretmemiz gerekmez mi? Mademki her nimetin şükrü kendi cinsinden olmalıdır. Şu halde derslerinde zorlanan öğrencilere yardımcı olmak, sahip olduğumuz zekâ nimetinin şükrüdür."

Engin, 'Ufuk'un yerinde ben olabilirdim.' diye ilk o zaman düşünmüştü galiba. Bu öylesine ürkütücüydü ki, fazla düşünmeden kendisi de ders vermeye gönüllü olmuş, ikinci ve üçüncü sınıfa devam ederken de sürdürmüştü bunu.

Yeliz bunu duyduğunda "Enayilik etmişsin." diye gülmüştü kendisine. "O tembel çocukların derdi sana mı düştü? Hani, paraya ihtiyacın olduğunu da bilmesem..."

Bunun tuhaf bir şekilde doyuruculuk hissi verdiğini söyleyememişti. Nasıl olsa anlamayacaktı Yeliz.

"İnsanlar dünyaya bir kere gelir Tom. (Top Gun filminin yakışıklı pilotu Tom Cruise'e atıfta bulunarak geleceğin pilotu olarak gördüğü Engin'e böyle hitap ederdi.) Asla başkalarının seni kullanmasına izin verme. Tabi sen de başkalarını kullanmasan iyi olur; ama yine de ilki bundan daha kötüdür."

Yeliz hayatına girdikten sonra, sahip olduğu değerli nimetlerden birinin de bakışları üzerinde toplayan fiziği olduğunu yeniden keşfetmiş gibiydi. 'Mademki her nimetin şükrü kendi cinsinden olmalıymış, onun da hakkını vermek gerek.' diye akıl yürütmüştü yaz

boyunca. Derslerinde sorunları olan gençler de artık kendisini pek ilgilendirmiyordu; ama evden ayrılmaya karar vermesinin asıl sebebi, orada kaldığı sürece belli kurallara uymak zorunda olduğunu iyi bilmesiydi ki, bu da Yeliz'le istediği zaman görüşememesi demekti. Henüz ne babasına ne de ev arkadaşlarına açıklamıştı kararını. Nasıl bir gerekçe göstereceğini de düşünmemişti; ama bildiği bir şey vardı ki, şu anda kendisi için her şeyden önemli olan Yeliz'di ve yalnız onu düşünmeliydi şimdi.

İstanbul'dan dönünce eski evine hiç uğramamıştı. İki gündür üç sınıf arkadaşının ortak tuttukları bu evde kalıyordu. Gençlerden ikisi yaz tatilinde Eskişehir'de çalıştıklarından memleketlerine bir iki haftalığına ancak gidebilmişlerdi. Diğeri de sıkılmış, böyle erkenden dönmüştü arkadaşlarının yanına. Engin Eskişehir'e geldiğinden beri, bu kış onlarla kalıp kalamayacağını düşünüyordu. Kutu gibi üç odası olan küçük bir daireydi; ama karşı çıkmazlarsa o da sığabilirdi pekâlâ.

* * *

"Hayrola! Sesin soluğun çıkmıyor Engin. Yeliz dönüyor diye sevinçten dilin mi tutuldu yoksa?"

"Oğlum! Bu, bizim için yeni haber. Kızın ne zaman döneceğini Engin bilmiyor değildi her hâlde."

Geçen yılki o doğum günü partisinden sonra Yeliz'le sıkça görüştüklerinden hepsi haberdardı; ama ne ölçüde samimî olduklarını tam bilmiyorlardı henüz.

"Ben iş yaparken gevezelik etmem." diye geçiştirmeye çalıştı Engin. "Zaten işin zorunu bana yıktınız. Ocağın başında sıcaktan anam ağladı."

"Sızlanma! Yerken sesin çıkmaz ama..."

"Kışın yemek işini nasıl hallediyorsunuz?" diye sordu Engin. Bu evde kalmak istediğini nasıl söyleyeceğindeydi aklı.

"Dalıyoruz mutfağa, Allah ne verdiyse bir şeyler hazırlıyoruz işte."

"Kimse açlıktan ölmediğine göre, öğrenmişiz bu işi demek!"

Evde bir düzenin olmadığı belliydi. Ocak yağdan yapış yapış olmuş, bardaklar buzlu cama dönmüştü. 'Sinan abi gibi biri lâzım bu eve.' diye geçirdi aklından.

Cemil mezun olup gidince, son bir yıl Sinan idare etmişti evi. Üç yıldır kaldığı o evde hiç bozulmayan bir düzen vardı. Abi diye hitap ettikleri bir arkadaşları evdeki iş bölümünü yapar, diğer öğrenciler de uyardı buna. Üstelik üç yıl boyunca hem evin her işini çekip çevirip, hem de onlarca lise öğrencisine derslerinde yardımcı oldukları halde sık sık çim sahada futbol oynamaya da, kapalı yüzme havuzunda yüzmeye de vakit bulabilmişlerdi.

İsten kararmış mutfak tülünü ve aspiratörün yağdan tıkanan deliklerini görmemeye çalışarak, "Benim derdim başka şimdi." dedi. "Kalacak yer arıyorum."

"Hayrola! Arkadaşlarınla kavga mı ettin yoksa?"

"Yok yahu! Nereden çıkardın şimdi bunu? Sadece başka bir eve çıkmak istiyorum o kadar."

"Sıkıldı." diye güldü delikanlılardan biri. "Oğlum! Yurt gibi kuralları vardır bunun kaldığı evin. Yeliz yokken iyiydi de..."

"Yahu, Yeliz'le ne ilgisi var bunun? Ev değiştiremez miyim?"

Yeliz'le yakın arkadaşlıkları ima edildikçe sözüm ona karşı çıkmaya çalışırken içten içe gururlanıyordu aslında. Okulun araba tutkunu, zengin ve güzel kızı tarafından beğenilmek onur vericiydi. Birliktelikle-rini hatırlatan her sözle ayakları yerden kesiliyordu elinde olmadan.

"Ben gittim bir kere bunun evine, vallahi anamın evinden farkı yoktu. Oğlum, sen o düzene, temizliğe alışınca zor beğenirsin başka evleri."

"Ama o evin kuralları var. Engin gece yarılarına ka-dar Yeliz ile kalamaz meselâ..."

"Hadi sen de!" diye karşı çıkar gibi oldu Engin.

Aslında arkadaşlarının söyledikleri tümüyle doğ-ruydu. Hayatına Yeliz girmemiş olsa okulun son se-nesi ev değiştirmeye kalkar mıydı?

Yeliz Amerika'ya gitmeden önce, ne yapıp edip ai-lesini ikna etmiş ve ayrı eve çıkmıştı. Eh, babası ne de olsa uzun yıllar Avrupa'da, Amerika'da bulunduğun-dan gençlerin evden ayrılma fikrine yabancı değildi. Her ne kadar başta biraz karşı çıktıysa da kızına kü-çük bir daire alarak dayayıp döşeyen yine Recep Bey olmuştu.

Doğrusu onun ayrı eve çıkmasında, Engin kendisi-nin de önemli bir payı olduğunu düşünmekten ken-dini alamıyordu. Yeliz'in de kendisiyle birlikte olmak istediğinden emindi aslında, Engin'in tek başına bir dairenin masrafını karşılayamayacağını bildiğinden

bu sorunu kendisi çözmeye karar vermişti galiba; ama Yeliz'in bir erkek için hayatında değişiklik yaptığını kabul etmeyecek kadar feminist biri olduğunu bildiğinden, bu konuyu hiç konuşmamışlardı.

Ve şimdi, yaşamın bu güne kadar kendisine sunduğu bu en büyük fırsatı sonuna kadar kullanmaya kararlıydı Engin.

* * *

"Her insan, istediği hayatı yaşar."

Bu sözü ilk kimden duyduğunu hatırlamıyordu. İlk işittiğinde çok saçma bulmuştu. Herkes güzel bir hayat yaşamak, zengin olmak, rahat bir ömür sürmek ister elbette, diye düşünmüştü o günlerde; ama insanların çoğu böyle bir hayat yaşamadıklarına göre yanlış bir söz olmalıydı bu.

Ama zamanla bunun ne kadar doğru olduğunu fark etmişti hayretle. Söz gelişi babası... Annesiyle evlenerek sıkıntılı bir hayatı kendi isteğiyle seçmişti. Onun gençliğini gözünün önüne getiriyordu da... İstediği kızla evlenebilirdi. Zeki, çekici, zengin... Kim ona "Hayır." derdi ki! Annesi olduğu için ne kadar hakkında olumsuz bir şey düşünmek istemese de, babasının yaptığını anlayamıyordu. İnsan nasıl düşünmezdi? Zekânın büyük ölçüde kalıtımsal olduğu biliniyordu artık. Ya anneme çekseydim, diye iliklerine kadar ürperirdi. Ya da Derya annesi gibi olabilirdi pekâlâ. Ufuk'un durumunun soyaçekimle ilgisi yoktu gerçi, hastalıktan sonra olmuştu böyle; ama yine de ne yönden bakarsa baksın, bu evliliğin babasını sıkıntıya sokacağı daha baştan belliydi.

Sonra kız kardeşini düşünüyordu. Annesi öldüğünde kimse ona otur da kardeşine bak dememişti. "Aylardır hazırlanıyorum, üniversite sınavına gireceğim ve öğrenimime devam edeceğim." deseydi, babası Ufuk'a baktırmanın bir yolunu bulurdu nasıl olsa; ama ne yapmıştı Derya? Sınava girmediği gibi, üniversiteye gitmekten de büsbütün vazgeçip büyük ölçüde Ufuk'un bakımını üstlenmişti. Bu yüzden onun hayatının da pek kolay olduğu söylenemezdi.

Ama kendisi, gelecekte hayatını zorlaştıracak engelleri daha baştan kaldırıp atmaya kararlıydı. Yüksek tahsil için İstanbul'dan ayrılarak bu yolda ilk adımı atmıştı zaten. Kardeşi bile olsa, hasta birinin yaşadığı eve dönerken çoğu zaman ayakları geri geri giderdi çünkü.

İstanbul'dan ayrılma, üstelik de pilot olabilme fırsatı doğunca bir an bile düşünmemişti. Bunun bir güzel tarafı da şuydu ki, İstanbul'da dengi yoktu okulun. Yani babası ne "Buradakini niye seçmedin?" diye sitem edebilir, ne de yatay geçiş filân önerebilirdi. Ve şimdi de ikinci adımdaydı sıra. Yeliz kendisi için önemliyse – ki buna hiç şüphesi yoktu – ve şimdiki evinde kalırken onunla gönlünce birlikte olamayacaksa, o zaman hiç düşünmeden ayrılmalıydı oradan.

"Peki, şu iki günde kalacak bir yer bakabildin mi bari?"

Yüksel'in sorusuyla düşüncelerinden sıyrıldı. Burada kalmayı düşündüğünü mutlaka söylemeliydi bugün.

"Aramaya fırsat bulamadım daha. Bir kere, boş ev olmaz. Bir yıl için, ikinci el bile olsa eşya alamayız."

Engin patatesleri kızartma işini bitirmişti. Yağın altını söndürüp, ocağın başından ayrılırken, „İstediğim saatte girip çıkabileceğim, başımı sokacak bir yer olsa yeter." dedi.

"Valla, istersen bir yatak ayarlayıp burada kalabilirsin, benim için sakıncası yok." dedi Yüksel. Arkadaşlarına bakıp ne düşündüklerini anlamaya çalışıyordu. "Ama bir haftaya kalmadan pişman olursun, ona göre..."

"Bence de sakınca yok." dedi Cihat. «Hem masrafımız da azalmış olur. Yalnız sonra uyarmadılar deme, pek rahat edemezsin burada."

"Yahu! Niye moralini bozuyorsunuz şimdi çocuğun. Engin yemek işinden iyi anlıyor ya, gerisi vız gelir! Oğlum! Hoş geldin mutfağımıza."

Cem de onaylamıştı kalmasını. Gülüştüler. Gerçi burada pek rahat edemeyeceği belliydi; ama bir yıl değil mi geçerdi nasıl olsa. İki güne kadar Yeliz dönüyordu, şimdi önemli olan yalnız buydu.

"Ayıp ettiniz!" diye güldü. "Yemek benim işim bundan böyle.» Sonra da «Sağ olun arkadaşlar, beni büyük bir sıkıntıdan kurtardınız!" dedi sevinçle.

Artık kimseye hesap vermeden dilediği saatte donebilirdi eve. Heyecanla ellerini ovuşturdu. Bir an önce Yeliz'in dönmesinden başka derdi kalmamıştı.

Yeliz dönünceye kadar, diğer arkadaşlarına durumu açıklayıp eşyalarını taşımalıydı. Sinan'ın şehirde olduğu haberini almıştı. Zaten evin sorumlusu o olduğuna göre onunla konuşması yetecekti. Aslında

evden ayrılmaya karar verdiğinden beri kendisini en çok düşündüren, uykularını kaçıran da buydu. Sebebini öğrenmek isteyecekti mutlaka, ne diyecekti ona? Sonra "Aman canım! Yeliz'i düşün şimdi." dedi kendi kendine. Ölüm yoktu ya işin ucunda, sekiz dokuz ay değil mi, nerede olsa geçerdi.

* * *

"Çarşamba günü Köprübaşı'nda gördüm seni, gazete alıyordun. Otobüste olduğumdan konuşamadım."

Kapıyı Sinan açmıştı kendisine.

"Ah, evet! Eskişehir'e o gün gelmiştim zaten."

Bir an sessizlik oldu. İki gündür şehirde olup da eve uğramadığı ortaya çıkınca Engin'in söylemeyi tasarladığı sözlerin hepsi uçup gitmişti.

"Yalçın'la o gün epey yemeğe bekledik seni."

"Niyetim oydu da Sinan abi... Sonra arkadaşlara rastladım. Aslında sana bahsetmiştim onlardan. Cem, Cihat, bir de Yüksel. Hani aynı evde kalan üç sınıf arkadaşım vardı ya!"

"İki gündür orada mıydın? Hiç değilse bir telefon etseydin..."

"Aslında öylesine uğramıştım, niyetim kalmak değildi, ama öyle çok ısrar ettiler ki! Sonra... Geleceğimi haber vermediğim için, merak edeceğiniz hiç aklıma gelmedi."

"Neyse, sağlık olsun! İki gündür şehirde olup da uğramayınca başına bir şey gelmiş olmasından korktuk. Sen iyisin, değil mi?"

Sinan'ın yüzündeki endişe silinmemişti henüz.

"İyiyim, iyiyim... Ben sadece sizi meraklandırdığım için üzüldüm. Kusura bakma Sinan abi, düşünemedim."

"Neyse, önemli değil. Aç mısın?" Engin'in cevabını beklemeden fırlayıp kalkmıştı. "Kalk mutfakta bir şeyler hazırlayalım, bir yandan da lâflarız."

Ne diyecekti şimdi? Yalçın gelmeden konuşmalıydı, yoksa daha güç olacaktı açıklamak.

"Fark ettin mi Sinan abi, şehir kalabalıklaşmış sanki. Üniversitelerin açılması yaklaştı ya, millet ev derdindedir şimdi."

"Allah yardımcıları olsun. Kimse sokakta kalmaz, başlarını sokacak bir yer bulurlar da çevre önemli işte..."

"Ben en çok, bu sene okula başlayacakları düşünüyorum."

"Onların işi daha zor tabi."

Sinan çayı demlemiş, mutfak masasına kahvaltılıkları çıkarıyordu.

"Hiç zahmet etmeseydin ya, o kadar aç değilim."

"Misafir gibi ne biçim konuşuyorsun! Kıpırda biraz, ben şunları kızartırken sen de çayları koyuver."

Engin sıkıntıyla masaya fincanları koydu. Ocaktan çaydanlığı alırken "İnsan son sınıfa gelince şehre yabancılığı kalmıyor. 'Yani, nerede olsa kalabilir.' diyorum."

"Ne söylemeye çalışıyorsun sen?"

“ ‘Asıl okula yeni başlayan birine iyi bir yer lâzım.’ diyordum.”

Sinan elektrikli ızgaranın kapağını kapatıp Engin’e döndü.

“Nedir senin dilinin altında bir bakla var; yoksa evden ayrılmayı mı düşünüyorsun?»

Yüzünde meraktan çok üzüntü vardı. “Şu bahsettiğin arkadaşlarınla mı kalacaksın? Can, Cihat, bir de neydi şu Yüksel mi?”

Cem diye düzeltecekken vazgeçti, Can ya da Cem ne fark ederdi ki!

“Dedim ya, hepsi sınıf arkadaşım. ‘Okula birlikte gidip geliriz, iyi olur.’ diye düşündük.»

“Liselilerle uğraşmak mı gözünde büyüdü?”

“Yok be abi…»

“Peki ne?» Sonunda ekmekleri kızartmayı bitirmişti. Elinde ekmek sepetiyle masaya otururken “Kız meselesi mi?” diye sormaya devam etti. “Yoksa bir kız mı çeldi aklını?”

“Hiç ilgisi yok. Neler de geliyor aklına!”

“Peki, babanın haberi var mı?”

“Söyledim ya Sinan abi, gelirken böyle bir şey aklımda yoktu. Onlarla otururken ‘Birlikte kalmak iyi olur.’ diye konuştuk. Hem dedim ya, benim yerime üniversiteye yeni başlayacak bir genç kalır burada. Babama da haber vereceğim tabi.”

Sinan konuşmadan çayını karıştırıyordu. Bu güne kadar Engin’in içinde birbiriyle çatışma halinde olan

iki kişilik olduğunu düşündüğü günler çok olmuştu. Kendini beğenmiş, bencil ve hırslı yanıyla yardımsever ve şefkatli yanı, hep birbirini bastırma çabası içindeydi. Kimi gün kendisinden yardım isteyen liseli bir genci yarım saatte başından savar, üstelik de ertesi gün önemli bir sınavının olduğu başka bir gün ise saatlerce sabırla takıldıkları bir konuyu açıklardı onlara. Mutfak nöbeti kendisine geldiğinde bezgin bir yüz ifadesiyle çorba makarna hazırlayıp öğün geçiştiren de, kollarını dirseklerine kadar sıvayıp hevesle kebap yapmaya kalkışan da aynı Engin'di. İçindeki çatışma tam dinmemişken, evden ayrılması halinde onun o katı ve bencil yönünün güçlenmesinden korkuyordu.

"Senin arkadaşlarından sıkça buraya uğrayanlar da vardı; ama bu sözünü ettiklerini hatırlamıyorum. Buraya hiç gelmediler galiba. Yeterince samimî değil miydiniz yoksa?"

"Olur mu abi? Öyle olsa yanlarında kalmamı isterler mi hiç?"

"Ne bileyim Engin, anlamaya çalışıyorum işte. Yani eğer aranız bu kadar iyiyse gelmeleri gerekmez miydi?"

"Ama bütün gün okulda birlikteyiz, niye geleceklerdi ki?"

"Benim korkum başka. Senin dediğin gibi de olabilir tabi; ama şöyle bir şey de var. Bu evde sigara içilmez, içeriye alkollü içecek girmez. Sen de biliyorsun işte, saymama gerek yok. Argo konuşulmaz, müstehcen şakalar yapılmaz."

"Hepsini biliyorum Sinan abi."

"Bunlardan hoşlanmadıkları için gelmiyorlarsa, o zaman senin için kötü. Ne demek istediğimi anlıyorsun, değil mi?"

"Yapma be abi! Günahlarını alma arkadaşlarımın. İnan bana, hepsi çok iyi çocuklar!" Buzdolabındaki bira kutularıyla, isten kararmış perdeler gözünün önüne gelir gibi oldu. "Dedim ya, 'Uçuşa birlikte gidip geliriz.' diye düşündük."

"Ben yine de bir kere daha düşün diyorum."

"Madem öyle diyorsun, birkaç gün daha düşüneceğim bunu."

İşte bir yalan daha! Çoktan kararını vermişti oysa.

"O zamana kadar burada kal. Yalçın'la ikimizden başka kimse dönmedi daha. Ev bomboş."

"Bugün olmaz; ama yarın gelmeye çalışırım."

Yeliz'in dönmesine saatler kalmıştı, yarın bu saatlerde görmüş olacaktı onu. Artık ona bağlıydı, tek başına program yapamazdı. Kendisine endişeyle bakan Sinan'ın aydınlık yüzünden kaçırdı bakışlarını. Yanlış yola girmek üzere olduğunu söyleyen içindeki o sesi, bu evde susturması güçtü. Tuhaf, arındırıcı bir etkisi vardı buranın. İçi sızladı, özleyecekti bu evi.

Gözlerini çayına dikip Yeliz'i düşünmeye çalıştı yine. Hayatının fırsatıydı bu. Buradaki gibi arkadaşları her yerde bulabilirdi ama ya Yeliz'i...

"Yalçın'ı da görmek isterdim; ama arkadaşlara söz verdim, akşama yemeği ben hazırlayacağım. Hemen kalkarsam kusuruma bakmazsın, değil mi?"

"Bir ara gelip eşyalarımı alırım." demek üzereyken

sustu. Birkaç gün düşünecekti sahi! Burada biraz daha kalırsa sahiden düşünmeye başlamaktan korkup çabucak ayrıldı evden.

* * *

Önce Çukurçarşı'ya uğradı. Porsuk Çayı kıyısında, çevresine göre biraz çukurda kalan bu küçük alış veriş merkezinde şehrin en taze balıkları bulunurdu her zaman.

"Kolay gelsin, Ferit amca!"

"Ooo! Engin, döndün demek! Ne zaman geldin oğlum?"

"İki gün oldu, Ferit amca. Uğrayıp bir hatırınızı sorayım dedim. Reha nasıl?"

Reha'ya bir yıldır matematik dersi veriyordu Engin, sık sık evlerine gelip giden liselilerden biriydi o da.

"İyi, iyi! Üniversiteye hazırlık kursuna başladı. Daha bir yıl sizin başınızı ağrıtacak galiba."

"O nasıl söz, Ferit amca! Siz Reha'ya selâmımı söyleyin, evden ayağını kesmesin."

Başka her şeyi unutup sadece yarın Yeliz'i göreceğini düşünmeye çalışsa da elinde olmadan içi sızladı, artık o evde yaşamayacağını bilmek onu üzmüştü.

"Dur, dur! Acele etme. Balık ayırıyorum size."

"Zahmet etmeseydin, be amca! Ne gerek vardı şimdi?"

Oysa bunun için uğramıştı buraya. Ne zaman Çukurçarşı'dan geçecek olsa Ferit amca mutlaka bir iki pişirimlik balık tutuştururdu eline.

“Bir öğününüz benden olmuş, çok mu? Sizin Reha’ya yaptığınız iyiliğin yanında lâfı bile olmaz.»

Ferit amcanın oğlu Reha, bir yıldan beri öğrenci arkadaşlarıyla kaldığı eve gelip gidiyor, Engin elinden geldiğince özellikle matematik dersinde yardımcı oluyordu ona; ama babasının minnet duymasının asıl sebebi, Reha’nın bu süre içinde ailesini çok üzen kötü alışkanlıklarını bir bir terk etmesiydi. Yoksa Ferit amcanın durumu, oğluna özel ders aldıramayacak kadar kötü değildi. Reha lise birde kötü bir arkadaş çevresine dalmış, sigaraya alışmış, güya on sekiz yaşından küçüklerin girmesinin yasak olduğu oyun salonlarından çıkmaz olmuştu. Geçen kışın başında matematik sınavında boş kâğıt verince, babasıyla birlikte gönülsüz geldiği eve kısa sürede ısınmış, haftada bir gelmesine karar verdikleri halde, zamanla evden ayrılmaz olmuştu.

Reha o güne kadar çevresinde gördüğü insanları kabaca ikiye ayırmıştı. Birinci grup, babası ve amcaları gibi tahsili olmayan, çoğunluğu esnaf veya tüccar olan kesimdi. Kendi halinde olan bu insanlar ellerinden geldiğince dinin gereklerini yerine getirir, kötü alışkanlıklardan uzak, sakin bir hayat sürerlerdi.

İkinci grup ise Reha’ya göre kabuklarını kırıp dış dünyayı keşfetmeye koyulan, yüksek tahsilli, eğlenceye de vakit ayıran gençlerdi ki, kendisine örnek aldığı bunlardı. Apartmanda alt katlarındaki dairede kalan dört delikanlı ile üniversiteye devam eden kuzeni bu ikinci gruptaydı işte. Hepsi okuldan çıkışta kafelere takılan; vizyondaki filmler, liste başı şarkılar, gençlik sorunları üzerine derin(!) sohbetlere dalan aydın gençlerdi

Reha'ya göre. Havalansın diye balkona astığı süveteri alt kat balkona düşünce, onu almak için aşağıya indiği gün, "Vay! Tepemizde gün boyu tepinen sendin demek. Gir içeri, tanışalım bari." diye kendisini içeri davet ettiklerinde alt katlarında kalan gençlerle tanışmıştı.

İçeride ayakkabılarıyla dolaşmaları dikkatini çekmişti ilk önce. Duvarları boydan boya kaplayan film afişleri, evin orasında burasında yığın yığın dergiler, masadaki kitapların arasındaki kola bardakları ve cips paketleriyle ev çok sevimli görünmüştü gözüne. 'İşte taşralılıktan kurtulmuş gençler...' diye düşünmüştü gıptayla. Lise bire gidiyordu o yıl. Sonraki günlerde sık sık inmişti onların yanına. Annesine kalırsa hepsi memleketlerinden uzakta tahsil yapmaya çalışan boynu bükük gençlerdi. Bu yüzden evde pişen her güzel yemekten birazını ayırıp onlara göndermeye başlayınca delikanlılar ardına kadar kapılarını açmışlardı Reha'ya.

Reha, liseye yeni başlamışken, üniversiteli gençlerin arasına kabul edilmekten büyük bir onur duyuyordu. Birayla ve sigarayla ilk orada tanışmıştı. Annesine babasına göreyse oğulları aynı çatı altındaki bir dairedeyse eğer, güvende demekti. İnternette chat yapmayı öğrenmiş, gençlerin zaman zaman yüzünü kızartan şakalarına maruz kalmıştı. Delikanlılar onun bir an önce büyüyüp dış dünyayı tanıma hevesini sezince, bundan biraz da kendileri için bir eğlence payı çıkararak hevesle Reha'yı bilgilendirme çabasına girişmişlerdi. Ramazanda oruç tutmadıklarını fark ettiğinde, bunu da yadırgamamıştı Reha. Onlar her halleriyle kendi çevresindeki insanlardan farklıydılar,

dine yaklaşımları da farklı olacaktı elbette. Ramazanda annesinin iftar davetini kabul edip, yiyip içip gittiklerinde ise, oruçlu gibi davranmaları riya değil de annesine saygı gibi gelmişti ona.

Sonraki günlerde gençlerden ikisinin dini inancının hiç olmadığını anladığında kısa süren bir şaşkınlık yaşamıştı yine de. Hiçbir ibadeti yerine getirmeyenler olsa da, o güne kadar tanıdığı insanların hepsi Allah'a şeksiz şüphesiz inanırlardı çünkü; ama daha sonra gençlerin din üzerine giriştikleri felsefî tartışmalara tanık oldukça, bunun da hayran olduğu o gençleri daha ilginç kıldığını düşünmüş, bir köşede sessizce onları dinlerken, çağdaş bir genç olmanın bir şartının da dinî inançları uzun uzadıya sorgulamak olduğuna karar vermişti.

O yıl sömestr tatilinde Ankara'da ODTÜ'de okuyan kuzeni geldiğinde onun da değiştiğini fark etmişti. Her ne kadar üniversiteye başlasa da, aslında kuzeniyle arasında sadece bir yaş fark vardı; çünkü o hem bir yaş küçük ilkokula başlamış, hem de Reha gibi lisede hazırlık okumamıştı. Üniversiteyi kazanıp Ankara'ya gidinceye kadar en iyi arkadaşıydı; ama kuzeni sömestr tatilinde Eskişehir'e geldiğinde küçük bir çocukmuş gibi davranmıştı Reha'ya. Hem bu durum gücüne gittiği için, hem de kuzeniyle eski arkadaşlığının tekrar başlaması için; onun bir yarı yılda alıştığı sigaraya ve biraya kendisinin de yabancı olmadığını kanıtlamaya kalkmıştı. Alt katlarında oturan gençlerin evindeki deneyimlerinin büyük faydası olmuştu bunda tabi. Onunla birlikte on sekiz yaşından küçüklerin girmesinin yasak olduğu – nasıl olsa

kimse kimliğine bakmıyordu – sinemalara gitmişler, kafelere takılmışlar ve Reha, kuzeni Ankara'ya döndükten sonra da oralarda tanıştığı birkaç gençle görüşmeyi sürdürmüştü. Bir süre sonra onlar gibi okulu kırmaya başlamış, önceki yıllarda takdirname alan bir öğrenciyken lise ikiye ancak borçlu geçebilmişti.

Oğlunun durumundan dert yanarken Çukurçarşı'daki dükkân komşusu Engin'in de aralarında olduğu öğrencilerden söz edip mutlaka gidip bir konuşmasını söylemişti Ferit amcaya. Babasının zoruyla gönülsüz gelmeye başladığı evdeki gençlere bir iki ayda ısınmıştı Reha. O güne kadar kafasında sınıfladığı iki gruba da sokamamıştı onları. Babası ve amcaları gibi alabildiğine alçak gönüllü ve dindar olmalarının yanı sıra alt kattaki gençler gibi üniversiteye devam ediyorlardı hepsi. O evde de fazlasıyla kitap ve dergi vardı ve üstelik Reha o yaşında bile bunların alt kattaki dairede gördüklerinden daha değerli olduklarını anlamakta gecikmemişti. Eve adım atar atmaz fark edilen temizlik ve düzen ise, önceleri hoşuna giden dağınıklıktan daha dinlendirici gelmişti sonraları; ve Reha başlangıçta canı istemeye istemeye, "Haftada bir gelirim." dediği o eve sonraları gittikçe daha sık uğrar olmuştu. Ve daha bir yıl geçmeden, lise birde yarım pakete çıkardığı sigaradan da, biradan da, o yasaklı sinemalardan ve kafelerden de kurtulmuştu farkında olmadan.

Reha'nın annesiyle babası mutluydu. Engin'le arkadaşlarına minnet duyuyorlardı. Para almaya yanaşmadıkları için gençlere sık sık balık gönderiyordu Ferit amca.

“Ama illâ para vermek isterseniz ...” demişti Sinan. “Buna ihtiyacı olan çok genç var, onlara yardım edin siz.”

Tunceli’den, Hakkari’den gelip okumaya çalışan gençlerle tanıştırmıştı Sinan onu. Ferit amca, yokluk içinde öğrenimlerini sürdürmeye çalışan temiz yüzlü, temiz ahlâklı gençlerden fazlasıyla etkilenmiş, kendisi burs vermeye başladığı gibi akrabalarından, komşularından üç beş kişiyi de bu yola teşvik etmişti.

Engin için şaşırtıcı değildi bu. O evde kalıp liseli öğrencilere derslerinde yardımcı olmaya başladığından beri sıkça karşılaşıyordu bu durumla. Böyle zamanlarda bu kadar kadirşinas bir millete mensup olduğu için gururlanırdı hep. Kendi evlâdına el uzatanları boş çevirmiyordu bu toprağın insanı. Hele de o gençlerin kendilerinden önce ihtiyaç sahibi başka öğrencileri düşünmeleri yardımseverlik duygularını kamçılıyor, öyle ki kendi çoluk çocuğunu ancak geçindirebilecek kadar para kazanan pek çok insan ne yapıp edip ihtiyaç sahibi bir öğrenciye el uzatıyordu büyük bir istekle.

Engin, balıkların ayıklanmasını beklerken gözlerini huzursuzca oynatıp durduğu ayaklarına dikmiş, bunları düşünüyordu şimdi. Sinan’ın yanındayken birkaç kere yalayıp geçen o hüzün dalgası bütünüyle kendisini sarmıştı artık. Birden bütün hevesi kaçmıştı; ne yapmalıydı şimdi? Balıkları başka bir yere götüreceğini söylemesi gerekmez miydi? Balık fiyatlarının bir öğrenciye göre oldukça yüksek olduğu şu mevsimde, kendisini yanlarına kabul etmelerine karşılık arkadaşlarına şöyle gösterişli bir yemek hazırlamak iste-

mişti oysa. Ferit amca ayıklayıp bir naylon torbaya doldurduğu balıkları uzatıyordu.

"Şunları tut hele!"

Engin'in ağzını açmasına fırsat kalmadan iki dükkân ötedeki sebzeciye gitmişti bile.

"Hayrola Engin, selâm sabah yok mu bize?"

Ferit amcayla Reha'yı kendilerine tanıştıran sebzeciydi bu. Ayaküstü hâl hatır sorarken çoktan üç beş güne yetecek salata malzemesini torbaya tıkıştırmıştı bile.

"Arkadaşlarının hepsi döndü mü Engin?"

"Sinan abiyle Yalçın var yalnız. O yüzden 'Zahmet etmeseydiniz.' demiştim zaten."

"Olsun evlât, sizin evin gelip gideni bitmez. Lâzım olur?"

Bu balıkları sizin bilmediğiniz bir evde, tanımadığınız öğrenciler yiyecek, düşüncesinin ezikliğiyle teşekkür analmında bir şeyler mırıldanıp çabucak ayrıldı yanlarından. Balıklar ve bir torba dolusu yeşillikle domates, kor olmuş ellerini yakıyordu sanki. Kurtulmak için, kafasından bütün düşünceleri uzaklaştırıp ısrarla Yeliz'i düşünmeye çalıştı yine.

Kendisini doğum günü partisine davet edip açıkça kur yapan oydu. Bunu düşünmek tuhaf bir şekilde vicdanını rahatlatıyordu. Yani eğer Yeliz kendisine ilgi göstermemiş olsaydı şu son senede kafasını karıştıracak, hayatını zorlaştıracak işlere kalkışmazdı her hâlde. Okulun en güzel, zeki ve paralı kızı etrafında pervaneyse buna ilgisiz kalmak, her şeyden önce

erkekliğe sığmazdı. Ayrıca geçen yıl derslerin bitmesinden önceki o üç beş haftalık süre, Yeliz'in arkadaşlığı sebebiyle dikkatlerin kendi üzerinde toplanmasına yetmişti. İçinde, unuttuğunu sandığı duygular depreşmişti yine. Onurlanmış, kendine güveni artmış, okuldaki diğer gençlerden üstün olduğunu düşünmenin mutluluğunu yaşamıştı. Ve şimdi bunları kaybetmek istemiyordu.

Bir ara hissettiklerini Sinan'la paylaşmak istemiş; ama göstereceği tepki gözünde canlanınca buna hiç yeltenmemişti. "İnsanı değerli kılan bir kızın ilgisi olmamalı..." diye söze başlayacak ve insanı üstün kılan meziyetleri sıralayacaktı en yumuşak sesiyle. Söyleyeceklerinin tümünde haklı olacağı için hiç itiraz edemeyecekti Engin ve tabi bu durumda evden ayrılması da suya düşecekti. Haklı veya haksız olması Yeliz'in yanındayken hissettiği mutluluğu değiştirmiyordu oysa.

Beğenilmenin ve seçilmiş olmanın hazzını yaşıyordu şimdi. Belki Yeliz'in de bu güne kadar yaşadıkları basit maceralardı ve gerçek aşkı kendisinde bulmuştu, neden olmasın? İşte ayaklarını en fazla yerden kesen de buydu. Asla babası gibi bir evlilik yapmayacaktı çünkü. Güzel, zeki, ayrıca seçkin bir aileye mensup olmalıydı evleneceği kız. Bir kadının sahip olabileceği ne kadar üstün özellik varsa hepsini kendinde toplamalıydı karısı.

Omuzlarını dikleştirip adımlarını sıklaştırdı. Bu kadar düşünmesine gerek yoktu. "Bu şansı tepme, oğlum!" dedi kendi kendine. Ha şu, ha bu; alt tarafı başını sokacağı bir ev değil miydi ihtiyacı olan. Kafasını

kullanıp şu bir yılı iyi değerlendirirse ömür boyu eşi olmaktan gurur duyacağı bir kadınla evlenebilirdi pekâlâ. Şu anda bundan daha önemli ne olabilirdi ki!

Eve gelince balıkları kızartmaktan vazgeçti. Aspiratör kapağının delikleri isten ve yağdan tıkandığından ortalığı saracak kokudan ürkmüştü. Tepsiye dizip fırına koymaya karar vermişti ki, "Termostatı bozuk." dedi Cem. „Açıp kapayıp ısıyı kontrol etmek lâzım, yoksa kömür gibi çıkar koyduğun."

Bunu göze alamadı Engin. Dalıp gider de unutursa bir tepsi balık çöpe giderdi. Önce biraz hevesi kaçsa da genişçe bir tencereye balıkları dizip üstlerine soğanını, biberini domatesini yerleştirince keyfi yerine geldi. Görünüşü güzel olmuştu. Salatayı da hazırlayınca dayanamayıp mutfak tezgâhıyla ocağın etrafını silmeye girişti.

"Oğlum! Ben size dememiş miydim, 'Bunun kaldığı evin, anamın evinden farkı yok.' diye. Burayı bile adam etmeye kalktı, gördünüz mü?"

Dört delikanlı mutfaktaki küçük masanın çevresindeki taburelere oturmuş, büyük bir iştahla Engin'in elinden çıkmış yemeği atıştırıyordu.

"Vay be! 'Yemek işinden anlarım.' derken bu kadarını tahmin etmemiştim." diye ağzı dolu dolu konuşmaya çalışıyordu Cihat.

"Ya, iyi hoş da, pahalıdır bu mevsimde balık." diye söze karıştı Yüksel. "Kusura bakma; ama bizim mutfak bütçemiz sınırlı Engin. Sen şöyle daha ekonomik yemekler hazırlasan da beğeniriz biz. Öyle değil mi çocuklar?"

Arkadaşları gülüşerek onaylarken "Bugün bendensiniz." dedi Engin. "Gönül rahatlığıyla yiyin, parasını düşünmeyin."

"Ooo! Zengin tarzı bir başlangıç."

"Yeliz'e lâyık davranıyor, arkadaş!"

Ferit amcanın, Sinan ve Yalçın'la birlikte yemeleri, kalanını da eve gelen başka öğrencilere ikram etmeleri için verdiği balıklarla iyi hava atmıştı doğrusu. Lokmalar ağzında büyüdü, ne gülümseyecek ne de itiraz edecek gücü kalmıştı.

"Sen şu yatak işini hallet önce." dedi Yüksel. "Yerde yatmaktan her yanın tutulacak."

"Birkaç hafta sonra onu da bulamayacak zaten."

Havalar henüz soğumadığından delikanlılar pikeyle yatıyorlardı. Onların kullanmadıkları yorganlarını üst üste koyup yatak yapmış, orada yatıyordu üç gündür. Yüksel'in dediği gibi bu hem çok rahatsızlık vericiydi, hem de üç beş hafta sonra havalar soğuyunca yorgan da kalmayacaktı kendisine.

"Yarın Bayat Pazarı'ndan bakarım." dedi.

"Bulursan bir çekyat al." diyordu Cihat. "Gündüz de oturmak için kullanırız hiç değilse."

Salonun ortasına yatak koyacak değildi her hâlde. "Çekyat ya da kanepe, ne bulursam alacağım artık." diye sıkıntıyla mırıldandı.

Babasına ne diyecekti? Mutlaka karşı çıkacak, sebebini öğrenmek isteyecekti. Yoksa hiç söylemese miydi?... Tabi ya, bunu niye daha önce düşünmemişti ki! Pekâlâ idare edebilirdi böyle. Salih Kaptanın

Eskişehir'e geleceği yoktu nasıl olsa. Faturalar çok yüksek geldiği için telefonu kapattırdıklarını söyler, sonra da bir cep telefonu alıp kendisini artık cepten aramasını isterdi. Evi değiştirdiğini söylemesine hiç gerek kalmazdı böylece. Birden rahatladı. Bunu daha önce niye akıl etmemişti ki!

* * *

Ertesi gün biraz eskice; ama oldukça ucuza bir çekyat aldı kendine, bir de küçük komodin. Üstüne kitaplarını dizer, içine de çamaşırlarını koyardı hiç değilse. Öğleden sonra da evde oturup heyecanla Yeliz'in dönüş saatini bekledi. Akşama doğru annesinin evinde buldu onu. Henüz geldiğini, İstanbul'da hava alanında annesiyle teyzesinin kendisini karşıladığını, Eskişehir'e onlarla birlikte geldiğini söylüyordu.

"Bugün ayrılamam buradan; ama yarın evimdeyim, gel." diyordu.

O gece heyecandan uyuyamadı Engin. Ertesi gün sabahtan itibaren Yeliz'in tek başına kaldığı evi telefonla aramaya başladı, ancak öğleden sonra bulabildi onu.

"Gelen giden oldu, ancak çıkabildim. Birkaç parça eşya alıp akşama yine bizimkilerin yanına gideceğim." diyordu. „Bozulacak bir şey yok. Özlemişler yahu! Birkaç gün yanlarında kalayım, gönülleri olsun. Bir iki saat kendi evimdeyim, atla gel."

Değişmiş buldu Yeliz'i. Saçını bir ton açmış, galiba biraz da zayıflamıştı. Beğeniyle onayladı yeni görünümünü. Daha güzel, daha bir havalı görünüyordu. Yeliz'e sarıldığında eski arkadaşlarından ayrılmakla hata etmiş

olabileceği endişesi çoktan terk etmişti kendisini. Durup durup Engin'i çok özlediğini söylemenin dışında Yeliz'in dilindeki tek konu Amerika idi. Zaten onun üniversiteye neden yurtdışında devam etmediğini hep merak etmiş; ama bir türlü sorma fırsatı bulamamıştı. Bugün konu açılınca "Aslında biliyor musun? Koleji bitirdiğimde babam da teklif etti bunu, ama ben istemedim." diyerek kendisini iyice şaşırttı Yeliz.

"Milliyetçilik deme sakın, inanmam. Ailene bağlılık desen, o sende hiç yok. Parayı ödemeye hazır bir baban var, dilinden de Amerika'yı düşürmüyorsun, buna rağmen Eskişehir'desin. Ben çözemedim bunu." Engin anlamamıştı gerçekten.

" 'Roma'da ikinci olmaktansa Milano'da birinci olayım.' demiş Sezar. Bunu duymuş muydun?" diye güldü Yeliz. "Milano yerine başka bir yer de demiş olabilir; ama anlamı açık, değil mi? İşin doğrusu şu, burada birinciyim ben." Engin'e bakıp göz kırptı. "Öyle değil mi? Arabam var, evim var, babamdan dolayı bütün kapılar açık, herkes tanır beni. Bu şehirde benim benzerim pek yok, ama yurt dışında yüzlercesi var. Aralarında kaybolur giderim. Ayrıca pilot olmak tam bana göre. Uçarken kendimi alabildiğine özgür hissediyorum."

"Kendini beğenmiş sen de..." diye sözünü kesti Engin. "Hani senin ailenden bağımsız oluşun, falan filân. Hepsi lâfta mıydı yani?"

"Fiilen öyle olmasını istiyorum. Zaten gördüğün gibi ayrı eve çıkmayı bile kabul ettirdim onlara."

"Ama babanın isminden ve çevresinden yararlanmaktan vazgeçmiyorsun."

“Bundan tabiî ne olabilir? Aklı olan herkes çıkarını gözetir, öyle değil mi?”

“Öyledir her hâlde.”

Canı sıkılmıştı Engin'in. Yeliz'in tüm ilişkilerinin çıkara dayandığını düşünmek huzurunu kaçırmıştı. Neşesinin kaçtığını Yeliz de fark etti.

“Amma da alıngansın Tom! Hemen de kendini düşündün, öyle değil mi? Ama ben 'Aklı olan çıkarını düşünür.' dedim. Aşkla akıl ise bir arada olmuyor, biliyorsun.”

“Bilmez olur muyum?” diye güldü Engin. Sıkıntısı geçmişti.

Sonra bir arada geçirecekleri günlerin hayaline daldılar. Yeni eve taşınıyor olmasından fazlasıyla memnunda Yeliz.

“Seni evinden aramaya bile çekiniyordum. Gerçi hepsi pek terbiyeli çocuklardı ama...”

“Terbiyeli çorba der gibi söylüyorsun.” Terbiyeli kelimesini fazlasıyla üzerine basarak kullanması, Engin'in kulağını tırmalamıştı.

“Ya, bozulacak bir şey yok! 'Hepsi iyiydi, kimse telefonda bana aksi bir söz söylemedi.' demek istedim yalnızca; ama seni aramamdan hoşnut olmadıklarını hissediyordum. Nasıl diye sorma, ben de bilmiyorum; ama telefonu her kapatışımda huzursuz oluyordum.”

En olmadık saatlerde, sesini duymak istedim, diye arayışı aklına gelince güldü birden Engin. Aynı huzursuzluğu kendisi de az yaşamamıştı.

“Sen annenlerdeyken ben de kitaplarımla bazı eşya-

larımı taşırım yeni evime. Bakalım nasıl sığacağız. Şimdi kalacağım ev, öbürünün yanında kutu gibi kalıyor."

"Vah canım!" dedi dokunaklı bir ses tonuyla Yeliz. "Ama kendini ne kadar acındırırsan acındır, burada kalamazsın. Burası bir Anadolu şehri, bazı şeylere izin yoktur, bilirsin." Açıkça alay ediyordu doğup büyüdüğü şehirle. "Her ne kadar hoşlanmasa da ayrı eve çıkmamın arkasında oldu babam; ama erkek arkadaşımın yanımda kalmasına gelince, harçlığımı keser de aç kalırım vallahi. Tıpış tıpış onların yanına geri dönmek de var işin sonunda."

"Öyle bir şey demedim zaten. Ev gerçekten küçük, ben de ancak salonda yatabileceğim. Eşyalarımı nereye koyacağım diye düşünüyordum sadece."

Aslında haftanın birkaç gününü Yeliz'in bu hoş dairesinde geçirmeyi ummuştu; ama anlaşılan hayalleri bir başka bahara kalmıştı.

"Ha, bak şu olabilir! Sık kullanmadığın, yer tutan eşyalarını bırakabilirsin burada."

"Sağ ol!" dedi Engin sesinin kırgınlığını gizlemeye çalışarak. "Bunu aklımda tutacağım."

Akşamüstü Yeliz, annesine gitmek için çıktığında, Engin de ayrılma fikrini değiştirmediğini söyleyip eşyalarını almak için eski evinin yolunu tuttu.

* * *

"Demek kararını verdin, ayrılıyorsun buradan." Sinan'ın sesi buruktu. «İyi düşündün mü? Şurada okulun bitmesine bir yıl kalmış, bozmasaydın düzenini.»

“Böylesi daha iyi olacak Sinan abi.“

“Şu arkadaşlarının kötü alışkanlıkları filân yoktur inşallah.”

“Yok tabi! Olsa gider miyim?”

“İçki, sigara...”

“Yok be abi! Nereden çıkarıyorsun bunları?”

“Bir şey çıkardığım yok, yalnızca endişeleniyorum. Bir yıl boyunca aynı evi paylaşıp aynı havayı soluma-nın ne demek olduğunu biliyor musun? Bir süre sonra farkında olmadan onlar gibi yaşamaya, onlar gibi dü-şünmeye başlayacaksın. İşte beni korkutan bu.”

“Hepsinin kafasındaki tek konu okuldan bu yıl me-zun olabilmek. Uçuş programını tamamlamanın dı-şında bir şey düşünmeye zaman olmayacak zaten. Hem diyelim ki onaylamadığım fikirleri var, paylaş-mak zorunda değilim her hâlde.”

“Öyle mi sanıyorsun?” diye üzüntüyle başını salladı Sinan. “İnsanlar başlangıçta karşı çıktıkları çoğu dü-şünceyi, daha sonra canla başla savunur oluyorlar.”

İtiraz etmek için şöyle bir doğrulduysa da, ne diye-ceğini bilemediğinden sustu Engin.

“Lisede hiç münazaraya katıldın mı?” diye sordu Sinan. “Konuşmacı veya dinleyici olarak...”

“Öyle bir etkinlik olmadı lisede. Herkes harıl harıl üniversiteye hazırlanıyordu sadece.”

“Yazık!” diye kafasını salladı Sinan. “Bence her genç mutlaka birkaç münazaraya katılmalı, hiç de-ğilse izlemeli. Konuşmayı geliştirmenin ötesin-de, başlangıçta inanmadığın bir düşünceyi bile nasıl

benimseyebildiğini gösteriyor ki, bence asıl önemli olan bu."

"Televizyonlarda da bu tür tartışmalar yapılıyor."

"O farklı, orada herkes inandığını savunuyor; ama münazarada gruplar kura ile belirleniyor. Ben lisede bir münazaraya katılmıştım. 'İnsanı suç işlemeye yönelten toplum mudur, yoksa kendi iradesi midir?' konu buydu. Ben o güne kadar içinde bulunduğu şartlar insanı suça teşvik eder fikrini benimsemişken aksini savunacak gruba düştüm. Ve ben münazara bittiğinde, insan kendi iradesiyle suç işler diye düşünüyordum artık, hâlâ da aynı fikri savunuyorum. Gerçi tabi içinde bulunduğu şartlar da etkili; ama 'Önemli olan insanın kendisi.' diyorum artık."

"İyi de o zaman benim için endişelenmene gerek yok zaten. Yoksa o kadar iradesiz biri etkisi mi bıraktım sizde?" Bir çıkışta bulunmuş; ama söylediğine kendi de inanmamıştı.

"Öyle demek istemedim. Sadece bulunduğun ortamdan etkilenecek yaştasın daha."

'Karakterin oturmamış henüz.' diye aklından geçirip sustu bir süre. Sonra

"Hasta kardeşin var, baban okulun bir an önce bitsin diye gözünün içine bakıyor olmalı." diye devam etti. "Hani biraz önce iradeden bahsediyorduk ya, keşke şu kızdan uzak kalabilmek için kullansaydın bunu diyorum."

"Ne kızı abi?" Sesindeki şaşkınlık samimîydi, nasıl öğrenmişti Yeliz'i?

"Son seneye gelmişken düzenini bozmayı göze alıyorsan bir kız var demektir diye düşündüm ve biraz araştırdım." Derin bir iç çekip sustu. Engin'den ses çıkmayınca devam etti. "Bunu söylediğim için kusura bakma; ama o kız senin başına dert açar. Çok serbest büyümüş, sen kaldıramazsın böylesini. 'Hesapsız para harcıyormuş.' dediler, her hâlde doğrudur, bir zaman geçince bu da dokunur sana. Ve son bir şey daha söyleyeyim mi, haram lokma ile büyüyen acımasız olur, harcar seni..."

"Dur bir dakika!" diye sesini yükseltti Engin. "Hani bir insan hakkında su-i zanda bulunmak günahtı. Nereden çıktı bu haram lokma şimdi? Yeliz'in babası profesör..."

"Biliyorum; ama adam kalp hastalarından aldığı haraçla tanınıyormuş."

"Nasıl yani?"

" 'Ölüyorum!' desen hastahaneye yatmak için Recep Beyin onayı gerekiyormuş. Sami'yi tanıyorsun ya, o anlattı. Babası ağır kalp hastasıymış, iki üç ayda bir kalbi sıkıştırıyor, hastahaneye yatması gerekiyormuş. Emekli olmasına rağmen önce çocuklarından biri senin profesöre koşup vizite ücretini ödüyor ve hastahaneye yatması gerektiğine dair bir yazı alıyormuş. Ancak ondan sonra babalarını hastahaneye yatırabiliyorlarmış. Hastanın kendisini görmeden para alan biri helâl mi kazanıyor sence. Ameliyatlarda 'bıçak parası' adıyla aldığı büyük meblâğları da unutma bu arada. Çok şahit oldum; haram lokma, kalp yumuşaklığını götürüyor."

«Ya, Yeliz ile aramızda öyle ciddî bir şey yok aslında.»

Deminki çıkışından ötürü mahcup olmuş, alttan almaya çalışıyordu şimdi.

Sinan kafasını sağa sola sallayarak «Kötü olan da bu zaten." diye mırıldandı. "Ama korkarım ciddîye alınması gerekli çok değeri kaybedeceksin bu arada, işte korkum bu."

"Fazla abarttın gibi geliyor bana. Ben neysem oyum, bir kızın arkadaşlığı değiştirmez beni."

Sinan cevap vermeden üzüntüyle Engin'i süzmekle yetindi. Sonra "Yalçın'ı arayayım." diyerek yerinden doğruldu. "Liseli gençlerden biri düşüp kolunu kırmış, ona geçmiş olsun ziyaretine gitmişti."

"İnşallah gecikmez. Eşyalarımın bir kısmını alıp çıkmam lâzım birazdan."

Aslında içinden gecikmesini diliyordu, bir de Yalçın'a durumu açıklamak zorunda kalacağını düşünmek canını sıkmıştı.

"Yemeğe kalması için ısrar etmişler, bir saatten önce dönemezmiş." Sinan telefonu kapatmış, Engin'e bilgi veriyordu.

"Eşyalarımın kalanını almak için nasıl olsa tekrar gelmem gerekecek, o zaman görürüm artık."

Üzerinden bir yük kalkmış gibi rahatladı birden. Elinde iki valiz eşyası olduğu halde, Yalçın'a selâm söyleyerek koşar adımlarla ayrıldı evden.

* * *

Salonda yatmanın pek de hoş bir şey olmadığını

aradan bir hafta bile geçmeden anlamıştı Engin. Üç delikanlı geç saatlere kadar salonda oturuyor, bazen müzik dinliyor, bazen hararetli tartışmalara girişiyorlardı. Yüksel'le Cihat sigara da içtiklerinden, yatmadan önce ne kadar havalandırsa da sigara kokusundan kurtulamıyordu. Birkaç hafta sonra uçuşların ve İngilizce kurslarının başlayacağı düşüncesiyle avunuyordu Engin, o zaman nasıl olsa kendi odalarında çalışırlardı hepsi.

O hafta eli değdikçe temizleyip mutfağı bir parça adam etmeye çalıştı. Her ne kadar gelip gidip takılsalar da aslında diğerlerinin de hoşuna gitmişti bu. Temizliğe alışırlarsa, sonra da devam ettireceklerini umuyordu Engin.

"Yerleri süpürüp silsek de ayakkabılarımızı çıkarsak..." diyecek oldu bir gün.

"Oğlum! Bekâr evinde ayakkabı çıkarıldığı nerede görülmüş? Zaten biz çıkarsak bile gelenler çıkarmaz." diye kimse yerinden kıpırdamayınca, onların deyimiyle eski köye yeni âdet getirmekten vazgeçti kendisi de.

En zoruna gideni ise Yeliz'in olmayışıydı. Amerika'da çalışmaktan yorgun düşmüş gibi annesiyle Bodrum'a tatile gitmişti, ailesi okul açılmadan önce yapacağı kısa bir tatilin sevgili kızlarına iyi geleceğini düşünmüş olmalıydı. Her ne kadar Yeliz'in dönüşüyle birlikte moralinin düzeleceğine inansa da bazı günler çok canı sıkılıyordu. Bu evde düzen diye bir şey yoktu. Akşam aklına esen karnını dışarıda doyurup geliyor, kimse kimseyi yemek için beklemiyordu. Masadan kalkan, tabağını şöyle bir sudan geçirip bırakıyor, ne

masa üstünde kalan kırıntılar kimseyi rahatsız ediyor, ne de bulaşıkları yıkayan biri oluyordu.

„Öbür evde iş bölümünü Sinan abi yapıyordu, evin bütün işleri öyle güzel yürüyordu ki! Burada da aramızdan birini seçsek de, işlerin yürüyüşünü kontrol etse…“ dedi Engin bir gün.

„Hepimiz aynı sınıfta olduğumuzdan kimse abi olamaz bu evde. Şansına küs!“ diye güldü Cem.

„O zaman oturup bir iş bölümü yapsak…“

„Biz halimizden memnunuz.“ dedi yine Cem. Artık gülmüyordu. “Baştan seni uyarmıştık burada rahat edemezsin diye.”

Haklılardı. Arsızlık edip zorla kalmak isteyen kendisiydi, onlar niye kendisine uyacaklardı ki!

“Benim bir şikayetim yok.” diye geçiştirmeye çalıştı. “İş bölümü yapılırsa siz de rahat edersiniz diye düşünmüştüm sadece.”

“Bizi niye düşünüyorsun, oğlum?” diye güldü Yüksel. “Biz zaten rahatız. Sen Yeliz‘i düşün sadece.“

Böyle iki cümlede bir Yeliz‘i ağızlarına sakız etmelerinden de sıkılmaya başlamıştı Engin, cevap vermedi.

„Uğraşma Engin‘le, doğasının gereğini yapıyor o. Güzel bir kızla aralarında çekim kuvveti olmuş, bu devam ettiği sürece onu düşünecek elbette.“

Cem‘di bunu söyleyen. Aşkı gereksiz bir duygusallık, bir zaaf olarak niteleyen Cem‘e göre her olayın akıl yoluyla açıklanabilir bir tarafı vardı.

Eve yerleştiğinin haftasında onun „İnsan en gelişmiş hayvandır.“ sözüyle çileden çıktı Engin.

Önlerine bir tabak kuru yemiş almış, akşam yemeğinden sonra sohbete dalmışlardı. Sınav, ders, bu güne kadar neler öğrendikleri derken söz insanın sahip olduğu yeteneklere gelmişti.

"İnsanın yetenekleri diğer canlılarla kıyaslanamaz elbette, çünkü aralarında en yüksek zekâ seviyesine sahip olan insan." demişti Cihat.

Cem, "Evet! İnsan, en gelişmiş hayvandır." deyince, Engin kendini tutamayıp "Kendi adına konuş!" demekten kendini alamamıştı.

"Ne bozuluyorsun oğlum! Sen ansiklopedi karıştırmaz mısın hiç? Aç Britannica'ları, bak bakalım ne yazıyor. Bilim adamlarının canlıları sınıflandırmasında farklılıklar olsa da, insanın omurgalı hayvanlar sınıfına girdiğinde hepsi hemfikir. Buna ne diyorsun? Biraz daha ayrıntılı bilgi istersen, 'İnsan da fare, kedi, köpek gibi memeliler grubunun bir türüdür.' derim sana. İnsan da bir canlı türü değil mi, bir sınıfa girecek her hâlde."

"Sen fare ve köpeklerle aynı sınıfa girdiğini kabul edebilirsin; ama ben etmiyorum." demişti kendini tutamadan.

"Tartışma onunla!" diye gülmüşlerdi Yüksel'le Cihat. "Biz alıştık, bu arkadaşın takıntıları varsa kendi bileceği iş, öyle değil mi?"

"Niye benim takıntım olsun yahu! İyi ki pozitif ilimle uğraşıyorsunuz, bilim adamlarının çalışmalarını bile kabul etmiyorsunuz. Duyan medrese eğitimi aldığınızı sanır sizin."

“Biz insanı en güzel bir biçimde yarattık…” diyen ayet aklına geliyordu Engin’in. Önce Cemil’den sonra Sinan’dan defalarca açıklamasını dinlemişti bu ayetin. Allah’ın gerek fizikî ve cismanî bakımdan, gerek ahlâk ve maneviyat itibariyle en güzel kıvama erebilecek bir biçimde yarattığını apaçık bildirdiği insan nasıl bir kedi veya köpekle aynı sınıfa girebilirdi?

“Bilim adamlarının çalışmalarıymış!” diye sesini yükseltti. “Hangi çalışmalar? Tek bir canlı hücre yaratabilmişler mi ki oturup canlıları sınıflandırmış, insanı da fareyle aynı yere koymuşlar.”

“Yahu sana ansiklopedilerde yazılanlardan söz ediyorum, kendim uydurmuyorum ya!

“İnsanın dünyadaki bütün hayvanlara hükmedebilmesi, onlarla birlikte sınıflandırılmayacağını göstermeye yetmez mi? Şöyle ortak özellikleri varmış da falan da filân da… Hepsi teori bunların. Canlıları sınıflandırmak mı istiyorsun, birinci sıraya insanı koyup geri kalan canlıları sınıflandıracaksın sonra…”

“Baş üstüne!” demişti sinirli bir ses tonuyla Cem. “Gerekli yerlere yüksek fikirlerini iletirim hemen.”

“Hadi yeter!” diye araya girmişti Cihat. “Bizi hangi sınıfa sokarlarsa soksunlar insanî özelliklerimiz değişmiyor ya! Bunun için sinirlerinizi niye yıpratıyorsunuz?»

Konuyu kapatıp yatsalar da uzun süre uyuyamadı o gece Engin. Gül bahçesinden gül kokusunun yükselmesi gibi diğer evde konuşulanlar da insan ruhuna huzur veren konuşmalardı. Neydi şimdi şu akşam ki tartışma? Entel olmanın gereği mi, yoksa çağdaşlık

mıydı, ilim adına mı tartışmışlardı yoksa? O ilim değil miydi insanın maymundan geldiğini iddia eden? Uzun zaman canı sıkkın dönüp durdu yatağında. Aynı evi paylaştığı arkadaşlarının insan olmayı ve insanın diğer bütün yaratıklardan üstün yaratılmış olmasını bu kadar hafife almaları karşısında dehşete düşmüştü. Düşündükçe onlar adına duyduğu üzüntü, Cem'e olan öfkesini bile geçirmişti; ama arkadaşlarının kendisini dinlemeyecekleri ortadaydı. Bir an Sinan ya da ön yargıyla yaklaşmayacakları başka birinin onlara yardımcı olabileceğini düşünüp rahatladıysa da sevinci kısa sürdü. Sinan'ın onca uyarısından sonra karşısına geçip de "Arkadaşlarımın biri inançsız, diğerleri de şöyle böyle inanıyor; ama benim için endişelenme sen, her şey yolunda..." diyemeyeceğini analmıştı. Uzun süre gözlerini tavana dikip yattı; bir çözüm yolu bulamayınca, ne olursa olsun bu tür tartışmalara girmemeye karar vererek sabaha karşı uyuyabildi ancak.

Ama ertesi gün akşama kadar da bu tartışma aklından çıkmadı. Durup durup daha önce kaldığı öğrenci evindeki konuşmaları hatırlıyor, elinde olmadan iki evi kıyaslamaktan kendini alamıyordu. Burada geçireceği sekiz dokuz ayın hiç de kolay geçmeyeceğini bir kez daha anlamıştı. Gün boyu yine ısrarla Yeliz'i düşünmeye çalıştı, ancak onu kazanmak kaybettiklerine değecekti çünkü.

Yeliz okulların açılmasına bir hafta kala döndü Bodrum'dan. Engin de eski evinde kalan eşyalarını toparlayıp onun evine taşıdı ertesi gün. Hepsini şimdiki evine getirecek olursa kendisine kıpırdayacak yer

kalmayacağını düşündüyse de asıl onun evine daha sık girip çıkması için bir sebep olacağından yapmıştı bunu.

O son hafta neredeyse her günü geç saatlere kadar Yeliz'in evinde geçirdi, üç yılda kazandığı mutfak becerilerini sergileyerek onu şaşırttı. Yeliz'in Amerika'da çektiği fotoğrafları ve filmleri seyrettiler. Yeliz'in çocukluğuna, kolej yıllarına ait anılarını dinlemek, o günlere ait fotoğraflara bakmak hoşuna gitmişti Engin'in. Yepyeni bir yaşam biçimiyle karşılaşmıştı. Hastalıktan ve para sıkıntısından uzak, dertsiz tasasız bir hayattı bu. Yeliz'se bu güne kadar tanıdığı en güzel, en çekici kızdı.

* * *

Yaşantısıyla birlikte Engin'in düşünceleri de hızlı bir şekilde değişmeye başlamıştı. Yaşamayı her zamankinden çok seviyordu ve hayatın kendisine karşı fazlasıyla cömert davrandığına inanıyordu. Yaşıtlarından birkaç adım öndeydi, bakışları üzerinde toplayacak kadar yakışıklı ve bir o kadar da zekiydi. Üstelik gençlerin hayallerini süsleyecek bir kız arkadaşı vardı. Ve mademki hayat güzel olduğu kadar da kısaydı, her saniyesini kendisi için harcamalıydı.

Son günlerde "Herkes istediği hayatı yaşar." sözü kafasına yine takılmaya başlamıştı. Geçmiş yıllarda, ileride Ufuk'a bakmayı hayal ettiği günler çok olmuştu. Gerçi her defasında vicdanını rahatlatmak için kurmuştu bu hayalleri; ama yine de bunun bilinç altına yerleşmesi ve sonraki yıllarda kardeşinin bakımının üzerine kalması korkusu bir karabasan gibi çökmüştü üzerine. Önüne geçemediği bir merakla çevresindeki

insanları da bu gözle inceler olmuştu. Gerçekten de insanlar istedikleri hayatı yaşıyorlardı genellikle. Tam da bu günlerde kız arkadaşı kendisini terk eden Cihat'ın, düşüncelerini doğrularcasına, "Her zaman karısı, nişanlısı veya kız arkadaşı tarafından terk edilen birinin ne hissedeceğini merak ederdim." demesi korkularının üzerine tuz biber ekmişti.

Hani neredeyse "Gözün aydın! Öğrendin sonunda." diyecekti arkadaşına. İçten içe ise 'Her hâlde farkında olmadan kız arkadaşının kendisini terk etmesi için sebepleri kendisi hazırlamıştır.' diye düşünmüştü.

O gün yatınca uzun süre uyuyamadı ve içinin derinliklerinde bir yolculuğa çıkıp bugün artık kendisini rahatsız eden geçmişteki arzularını araştırdı merakla. Kuytu köşelerde, girilmez sokaklarda sökülüp atılması gerekli ne çok ayrık otu vardı.

Orta okulu bitirdiği yıl Antalya'ya kadar uzanan gemi yolculuklarından birine katılmayı kafasına koymuştu. Babasının görevinden ötürü ücret ödemelerine gerek olmayan o gezilere hiç katılmayışlarını anlamakta güçlük çekerdi zaten.

Şimdi düşünüyordu da; babası bunu gerçekten istese, Ufuk'u evde bırakmanın bir yolunu mutlaka bulurdu; ama o bilinç altında mutluluk ve sevinçlerle değil de fedakârlıkla özdeşleştirmişti kendini. Kim bilir, babası belki de hayatının yarısını aynı sularda dolap beygiri gibi dönüp duran bir vapurda, diğer yarısını da evine kapanarak geçirmekten asla anlayamayacağı gizli bir zevk alıyordu.

Salih Kaptan, yolculuk boyunca oğluna göz kulak

olacak bir arkadaşını bulunca Antalya'ya kadar sürecek bir deniz yolculuğuna çıkmasına razı olmuştu o yaz. Yeni yerler görüp hoşça vakit geçirdikçe, tatile çıkamayan ailesini hatırlayıp içten içe duyduğu rahatsızlığı bugün bile hatırlıyordu. Vicdanını rahatlatmak için, nasıl da hemen hayaller kurmaya başlamıştı. Güvertede güneşlenirken, Ufuk'un bakımını kendi üstlenerek babasının ilk yıllık izninde onları tatile göndermeye karar vermişti. En ince ayrıntısına kadar hesap ediyordu. Annesi bolca yemek yapıp dolaba koysa, Ufuk için de yetecek kadar hazır bez ve çamaşır bıraksalar pekâlâ bakabilirdi kardeşine. Çok zor durumda kaldığında ise Ahmet amcalardan yardım isteyecekti.

Ama döndükten sonra plânlarından söz etmek yerine, babasına bir daha kendisini arkadaşlarına emanet ederek tatile göndermemesini söylemişti hemen. Şikâyetleri peş peşe sıralıyordu: "Bana hep küçük bir çocukmuşum gibi davrandılar, denize düşmemden korkup güvertenin parmaklıklarına bile yaklaştırmadılar, herkes eğlenirken beni erkenden yatmaya gönderdiler, karaya çıktığımız zamanlarda beş dakika yanlarından ayırmadılar..." Doğru değildi tabi, söyledikleririnin hepsi abartılıydı; ama aldığı kararları bir çırpıda unutmasının vicdanını sızlatmaması için aklına geldikçe yeni şikâyetler ekliyordu geziyle ilgili olarak.

Sonraki yıllarda da Ufuk'un bakımını üstüne almakla ilgili olarak ne tehlikeli fikirler üretmişti.

Orta okulu birincilikle bitirmişti, lisede de sınıf birinciliği sürüyordu. Bu yüzden arkadaşlarıyla birlikte sinemaya, gezmeye gitme isteğine hiç karşı

çıkmazlardı evden. Her sinemaya gidişinde bir yandan filmi seyrederken, öte yandan da – buna ne kadar engel olmak istese de – beyninin bir tarafı kendini rahatsız eden düşünceler üretmeye başlardı hemen. Annesinin, babasının en son ne zaman sinemaya gittikleri sorusu beyninde döner dururdu. O zaman hemen babasının çalışmadığı ilk gün Ufuk'un bakımını üstüne alıp onları sinemaya göndermeye karar verirdi. Çünkü ancak ondan sonra arkasına yaslanıp kendini seyrettiği filme verebilirdi gönül rahatlığıyla. Gerçi evin kapısından girdiği andan başlayarak seyrettiği filmin beş para etmeyeceğini, harcadığı zamana yazık olduğunu söylerdi; ama yine de her sinemaya gidişinde en azından film süresince, Ufuk'a bakabileceğini düşünürdü.

Şimdi eline bir sünger alıp gelecekte yaşantısını zorlaştıracak bilinç altındaki bütün tehlikeli istekleri temizlemeye koyulmuştu. Dört yıl önce Akdeniz turundayken aldığı kararlar da, silip atmak istediği arzuların içinde yer alıyordu.

Lise son sınıfa geçtiği yaz, babasının ücretsiz gezi hakkından yararlanarak Derya ile birlikte Denizcilik İşletmeleri'nin bir gemisiyle Akdeniz turuna çıkmışlardı. Sürekli yeni kararlar alıp sonra hepsini rafa kaldırmak, ne kadar istemese de kendisini rahatsız eden bir tortu olarak içinde biriktiğinden geziye Derya'nın gelmesini özellikle istemişti.

Gezi bittiğinde doktor olmaya karar vermişti. Bunu tıbbı sevdiği için değil, ailesi için bir fedakârlık olarak yapacaktı yalnızca. O güne kadar kardeşiyle

ilgilenmemesini bilgisizliğine bağlıyordu. Annesi, hatta Derya bile, annelik içgüdüsüyle Ufuk'a yaklaşıyordu. Babası için de zor değildi bu, çünkü fedakârlık onun ruhunda vardı zaten, sonra baba olarak buna zorunluydu da. Kendisi ise hiçbir sınıfa girmiyordu; ama seneye tıp fakültesine giderek hastalıklar ve hasta bakımıyla ilgili eğitim alınca bilinçli bir şekilde Ufuk'la ilgilenebilirdi. Böylece o güne kadar kardeşine uzak duruşunun topuna bedel erdemli bir davranış sergileyecekti.

Eve döner dönmez, ilk kez bir hevesle Ufuk'un yemeğini yedirmeye koyulmuş; ama daha yemeğin yarısına gelmemişken, kardeşi yemek tabağını üstüne fırlatınca büyük kararını açıklamadan önce biraz daha düşünmenin iyi olacağı sonucuna varmıştı. Sonraki günlerde ise doktor olmaktan vazgeçmek için hızla çok haklı sebepler bulmuştu kendi kendine.

Bir kere tıp eğitimi çok uzundu, oysa daha kısa yoldan öğrenimini tamamlayıp babasına yük olmaktan kurtulmalıydı öncelikle. Hem sonra Ufuk için, kendisine kimin baktığı hiç önemli değildi. Bol para kazanacak olursa, pekâlâ bir bakıcı tutup da baktırabilirdi kardeşine. O zaman da babası, annesiyle birlikte yıllardır düşünü kurduğu o uzak diyarlara gidebilirdi rahatça.

Salih Kaptanın gezgin ruhundan esintiler kapmış olmalıydı ki, pilot olmaya karar vermesi güç olmadı. İstanbul'da Hava Harp Akademisi olmasına rağmen, oraya gitmeyi hiç düşünmedi. Ne askerî okul disiplinini kaldırabilirdi, ne de askerî pilot olmayı istiyordu. Çevresinde birbirinden güzel uçuş hosteslerinin dolandığı sivil pilotlardan biri olacaktı o. Hem de çalıştığı

hava yolunun en gözde pilotu. Üniversite giriş sınavında yüksek bir puan almıştı. Sağlıkla ilgili bir sorunu çıkmayıp özel yetenek sınavlarında da başarılı olunca Eskişehir'e gelip pilotluk eğitimine başlamıştı.

* * *

Ama artık Ufuk'un hastalığı ilgilendirmiyordu kendisini ve bu yüzden geçmişte zaman zaman vicdanını rahatlatmak için, ileride kardeşine bakmayı plânladığı günlerin tümünü hiç izi kalmamacasına anılarından silmek istiyordu. Bunun bir istek olarak bilinç altına yerleşmesi ve ileride kardeşinin bakımının üzerine kalmasıydı korkusu.

Ama bir zamanlar hiç böyle bir istekte bulunmamış gibi silmeye çalıştıkça, belleği sanki inadına yeni anılar bulup çıkarıyordu. Ferahlamak için Yeliz'e sıkıntılarını anlattığı günlerden birinde, "İster inan, ister inanma Tom. Bazı insanlar hastalığa, yokluğa, hayatlarını zorlaştıracak güçlükleri yaşamaya hevesli oluyorlarmış." diyerek sıkıntısının üstüne tuz biber ekmişti Yeliz. Sanki içini okumuştu da, üstüne üstüne geliyordu.

"Bu insanlar birtakım felâketlerin kendi arzularının dışında başlarına geldiklerine inansalar da; bilinç altları incelendiğinde gerçekte bunların güçsüz ve acı çekmeye istekli insanlar oldukları ortaya çıkıyormuş. İnsanın böylesine mazoşist bir karaktere sahip olabileceğine inanmak güç, değil mi?"

"Gerçekten de öyle." diye şaşkınlıkla mırıldanırken suçüstü yakalanmış gibi bir hisse kapılmıştı.

"Bu zavallılar, zayıf ve güçsüz olduklarından kişisel sorumluluktan kaçma yoluna başvuruyorlarmış.

Bunun en kolay yolu ise insanı aşan bir güce, yani Tanrı'ya bağlanmakmış. Sen ne dersin bu teoriye Tom?"

Tam da "İnsan nasıl isterse öyle yaşar." sözünden hareketle yaşamını güçleştirecek istekleri bilinç altından çıkarıp yok etmeye çalıştığı anda karşılaşmıştı bu soruyla.

Şu sıralar bilinç altıyla başı dertteydi zaten, hatta bir parça da öfkeliydi kendine. Evlerin kullanılmayan bodrum katları gibi gereksiz ne varsa bilinç altına doldurmuş gibi hissediyordu kendini. Gereksiz ama gelecek yaşamı hakkında ipucu verecek küçük ayrıntılardı bunlar.

Yeliz konuşmasını sürdürüyordu. "Böylece güçsüz insan; doğaüstü, insanüstü bir Tanrı'ya bağlanarak sorumluluğun ağır yükünden kurtuluyormuş. Ben tuttum bu teoriyi Tom, sen ne dersin?"

"Çok saçma geldi bana."

Yeliz duymamış gibi devam ediyordu. "Bu güne kadar insanların neden Tanrı'ya inandıklarına dair çok şey okumuştum; ama en ilgi çekici olanı bu oldu. Demek bir insan, 'Ben Tanrı'ya inanıyorum.' derken; gerçekte bilinç altında, 'Çünkü ben alabildiğine zayıf ve güçsüzüm, hayatın sorumluluğunu yüklenmeye cesaretim yok, bu sorumluluğu gücü sonsuz olan Tanrı'ya bırakıyorum.' diyormuş. Şu okuduklarımdan çıkan sonuç bu olmuyor mu?"

"Benim Allah'a inandığımı biliyorsun sen; ama kendimi hiç de o tanımladığın insanlar gibi zayıf ve güçsüz hissetmiyorum. Aksine Allah'a inanmanın

insanları güçlü kıldığını düşünüyorum. Kanıt mı istersin, inancı kuvvetli olan insanelarda intihar olayına hiç rastlanmaz. Demek ki diğerlerinin dayanamayacaklarını zannettikleri felâketler karşısında Allah inancı güç veriyor." Bir an durduktan sonra "Hayret bir şey!" dedi. "İnsanların niye inandıkları, ateistlere mi dert olmuş? İnanmak bir ihtiyaç, Allah inancı olmazsa yerini sapık fikirler dolduruyor sonra. Şeytana tapanları, bu yolda ölen gençleri duymadın mı?"

Yeliz, Engin'in hassas olduğu bir konunun üstüne gittiğini anlamıştı, alttan almaya çalıştı.

"Sadece ilgi çekici bir teoriydi, seninle paylaşmak istedim." Bir an duraladıktan sonra kendini tutamadı. Bu güne kadar kimse söylediklerinin saçma olduğunu dile getirerek karşı çıkmamıştı kendisine. "Ama yine de merak ediyorum doğrusu. Gerçekten inandığın için mi söylüyorsun bunları; yoksa çocukluğundan beri sana Tanrı'ya inanman gerektiği öğretildiği için mi böyle davranıyorsun?" Yeliz, en azından Engin'in kafasını karıştıracaktı biraz.

"Ailemin etkisinde kaldığım günler çok gerilerde kaldı." diye kafasını dikleştirdi Engin. "Bunu biliyorsun."

"Peki o geçen yıl birlikte kaldığın arkadaşların?"

Engin'in canı sıkıldı birden. İllâ başkalarının etkisinde mi kalmalıydı? "Allah'ın varlığına inanıyorum ben." dedi. Sesi farkında olmadan yükselmişti. "Şu veya bu söylediği için değil, aklım inanmamı gerektirdiği için inanıyorum."

"İyi de neden öfkeleniyorsun?"

"Bunu da nereden çıkardın şimdi? Öfkelendiğim filân yok, sadece benim inancıma saygı göstermeni istiyorum, o kadar."

"Tamam Tom, kızma canım! Konu kapanmıştır."

Konuyu uzatmayacak kadar zekiydi Yeliz, ayrıca Engin'le tartışmayı da hiç istemiyordu. Aynı okulda olup da birbirlerinin farkında olmadan geçirdikleri günlere yanarken şimdi kendince önemsiz sebeplerden tartışma çıkaracak değildi.

Sonraki günlerde, Yeliz'e kalsa bu konuyu hiç açmayacaktı. Zaten Engin'in Allah'a inanıp inanmamasının da bir önemi yoktu gözünde; ama çevrenin ve geleneklerin etkisinden kurtulduğunu zanneden Engin, Yeliz'i seviyordu ve okul bitince onunla evlenmeyi düşlemeye başlamıştı. İnanç konusunda Yeliz'e bir şeyler öğretmesi gerektiği düşüncesine kapılınca da, onun evindeki kitapları okumaya, sonra da okudukları üzerinde konuşup tartışmaya başlayan kendisi oldu.

"Şimdi sen ailenin ve geleneklerin etkisinde kalmanın, düşüncenin gelişimini etkilediğini savunuyorsun, değil mi? Peki canım, sadece belli bir düşünceyi savunan şu kitapları okumak da senin bakış açını daraltmaz mı?"

"Aynı şey değil." dedi Yeliz. "Ben kitaplarımı istediğim zaman değiştirebilirim, zaten yapıyorum bunu. Peki sen, sözgelimi aileni değiştirebilir misin?"

"Ben de yanlarından ayrıldım işte."

"Ama baban hâlâ gücü temsil ediyor. Ondan söz ederken farkında olmadan ses tonun bile değişiyor."

“Normal değil mi? Senin de ailene karşı hissettiklerin farklı olmasa gerek.”

“Ah, evet! Onları çok severim, ama hepsi bu. Bunun dışındaki duygular yani korku, sığınma, güven... Bence bunlar çocukluk döneminde kalmalı. Gelişimini tamamlayan insan, ailesi bile olsa, eğer birine karşı bunları hissediyorsa çocukluktan kurtulamamış demektir.”

“Babanın dairesinde oturup, baba parası yiyen biri olarak sen mi söylüyorsun bunları?”

“Bu ev ve ailemin parası olmadan da yaşayabileceğimi biliyorum, önemli olan bu. Sadece çocuklar için aile sığınılacak yer ve güven demektir. Babalara hayran olunur, biraz da çekinilir, korkulur; ama erişkin bir insan kendine yeter, öyle değil mi?”

“Kusura bakma! Seni anladığımı söyleyemem.”

“Evet, çünkü hâlâ babandan korkuyorsun. Neden ona evini değiştirdiğini söylemedin?”

“Canım, bu korku değil ki! Adamcağız başka bir şehirde ve tabi oğlunun güvendiği bir yerde kalmasını istiyor haklı olarak. Ev değiştirdim dersem aklı burada kalır şimdi. Başında yeterince sıkıntı var zaten, bir de beni düşünüp üzülmesini istemiyorum.”

“Doğrusu ne biliyor musun? Gerçekte sen de tümüyle özgür olmak istiyorsun, bu yüzden kalkıp Eskişehir‘e geldin; ama gelenekçi düşünceden kurtulamadığından kendini yine de ailene bağımlı hissediyorsun, fakat beyninin bir tarafı bunu kabul etmiyor olmalı ki onlardan gizli işlere de kalkışıyorsun pekâlâ. Kabul et ki haklıyım Tom.”

“Hayır değilsin!” dedi anında Engin. Babasına henüz kaldığı evi değiştirdiğini söylememişken, uçuş programlarını aksattığı ortadayken ve bunun sebeplerini de çok iyi biliyorken yaşadığı huzursuzluk yeterdi. Yeliz’se kendini rahatlatacak yerde üstüne üstüne geliyordu sanki.

“Bir kere bir şeye bağımlı olmak başka, bağlı olmak başkadır. Okumak için başka şehre gitmiş olabilirim; ama bu benim ailemle olan bağımı koparmaz ki! Sonra en kötü gününde bile güvenebileceği insanların var olacağını bilmek insanı rahatlatan bir duygu.”

Yeliz, hiç paylaşmadığı bir fikri ısrarla karşısında savunmaya kalkınca onun kendisine olan sevgisinden de şüpheye düşüyordu. Üstüne basa basa, “Ayrıca ailemin beni her zaman seveceğinden eminim.” dedi. “Ama başkaları için aynı şeyi söyleyemem.”

“Bunu neden bana bakarak söylüyorsun?”

Yeliz onu kızdırdığını fark etmişti.

“Seninle konuşurken başka nereye bakabilirim ki!”

“Kötü bir cevap oldu.” diye dudaklarını büzdü. “Sevdiğim için sana bakıyorum, bundan doğal ne olabilir ki diyebilirdin. Öyle değil mi?”

Engin gülmeye başladı. Onun karşısında birkaç dakikadan fazla kızgın kalamıyordu zaten. Yeliz böylesine güzelken ve karşısında kendisine sevgiyle bakarken, üstelik de iki cümlenin birinde “Öyle değil mi?” diye tatlı tatlı onay isterken onunla tartışması güçtü.

“Sana okuman için iki kitap vermiştim, bakabildin mi?” diye sordu.

Yeliz'in dinî inancının olmadığını öğrendiğinden beri onu bilgilendirmeyi kendine vazife edindiğinden her gelişinde okuması için bir şeyler getiriyordu ona.

"Okumaya çalıştım; ama sıkıldım, gerçekten sıkıldım. Kendimi zorladım; ama devam edemedim."

"Söyleseydin ya! O zaman daha hafif bir şeyler getireyim sana. Okuduktan sonra da üzerinde konuşuruz."

Yeliz, Engin'in kendisine İslâmiyet hakkında bilgi vermek istediğini anlayınca, her ne kadar hiç ilgilenmese de bu konuda hevesli görünmeye karar vermişti. Onun bundan hoşnut olduğunu hemen sezmişti çünkü.

"Çevremde bu konuda bilgi alabileceğim tek kişi sensin zaten." dedi uysal bir sesle. "Çünkü dinî konularda boş bir defter yaprağı gibiyim ben. Biliyorsun, kimse bilgi vermedi bana."

Bunu biliyordu Engin. Duyduğunda inanamamıştı. Yeliz'in annesiyle babası Amerika'da böyle iki aile tanımışlar ve onların fikirleri çok hoşlarına gittiği için, o aileler gibi dinî tercihini kızlarına bırakmışlardı. İhtiyaç duyarsa kendi araştıracak, bilgi sahibi olacak, dinini kendi seçecekti ileride. Onlara göre çocuklarını dinî inançtan yoksun bırakmak, bir eksiklik değil çocuklarının üzerindeki baskıyı kaldıran çağdaş ve ileri bir adımdı. Çevrelerindeki kafa dengi ailelere de hararetle bunu öneriyorlardı.

Engin bunu öğrendiğinde önce çok üzüldüyse de, en azından olumsuz düşüncelere sahip olmadıkları için sevinmişti sonraları. Yeliz kendisini seviyor ve İslâmiyet'le ilgili olarak ona bir şeyler öğretmesine hiç

karşı çıkmıyordu. Ayrıca Engin'in hoşuna gitmediğini fark ettiğinde uzatmadan konuyu kapatıyordu, bu da kendisine değer Verdiğini göstermez miydi? Zaten kendisini sevdiğini söylemekten de hiç kaçınmıyordu. Biraz zaman alabilirdi; ama Yeliz'e inanç konusunda yardımcı olacağından emindi. Rahatlayarak arkasına yaslandı. Karşısındaki bu güzel kızı ve bu evi seviyordu.

* * *

Arkadaşlarıyla paylaştığı ev içinse aynı şeyi söylemesi güçtü. Tüm olumsuz koşullar bir araya toplanmış gibiydi orada. Arkadaşlarının üçünün de kutu gibi olsa da birer odası vardı. Yatmak ve ders çalışmak dışındaki zamanlarıysa salonda geçirmeye alışmışlardı.

Şimdi her ne kadar Engin buraya yerleştiyse de eline içeceğini ve meyve tabağını alan, gazetesini okumak ya da televizyon seyretmek için salona dalıyordu. Üstelik Yüksel'le Cihat sigara içtiği için salon kısa sürede tam anlamıyla duman altı oluyordu. Havaların soğumasına aldırmadan Engin ikide bir kalkıp camı açmaya başlayınca delikanlılar her ne kadar sigaralarını odalarında içmeye özen gösterseler de, hava çok soğuk olduğu için cam yerine kapıyı açıp odalarını havalandırdıklarından bütün sigara dumanı eve dağılıyordu yine de. Ayrıca salonda bir şeyler okumaya çalışırken, yanı başında yükselen seslerle bütün dikkati dağılıyordu. Arkadaşları üç yıldır buna alışmışlardı; salon konuşup eğlendikleri mekândı, bundan vazgeçemiyorlardı şimdi.

Temizlik konusu ise başlı başına bir sorundu. Engin burada kalmaya karar verdiğinde, bundan sonra

yemekleri kendisinin yapacağını söylemişti, ama bunu üstüne alırken evdeki başka işleri de diğerlerinin yapacağını ummuştu; ama şimdi görüyordu ki zaten başka bir iş yapılmıyordu bu evde. İlk kaldığı evde lâvabolar ovulur, banyo, mutfak temizlenir, ev sık sık silinir süpürülürdü. Böyle olunca da evde ne koku olurdu ne böcek.

Engin, banyoya girip çıktıkça arkadaşlarına söyleniyordu şimdi.

"Ya, arkadaşlar! Banyodan çıkan, işi bitince temiz bıraksa... Siz rahatsız olmuyor musunuz bu durumdan?"

"Yoo!" diye gülüyorlardı. "Temizlesek de yine kirlenmeyecek mi?"

Evin her tarafında aynı mantık geçerliydi. Dayanamayacağını düşündüğünde temizliğe kalkan da yine kendisi oluyordu. Eski evindeki temizliği, sakin çalışma ortamını, iş bölümünü içten içe arasa da bunu kendi kendine bile itiraf edemiyordu henüz.

Geçen hafta kapalı yüzme havuzunun önünden geçerken bu kış hiç yüzmeye gitmediğini fark etmişti. Oysa üç yıldır bazen ev arkadaşları bazen ders verdiği liseli gençlerle haftada bir gidip birkaç saat yüzmeyi alışkanlık haline getirmişti. Dışarıda kar yağarken havuzdan çıkıp eve koşmayı, hatta sıcak çaylarını içerken Sinan abinin anlattıklarını dinlemeyi bile aramaya başlamıştı. Ne tuhaf! Onlardan ayrılıncaya kadar bu sohbetlerin çoğunlukla sıkıcı olduğunu düşünmüştü; öyle ki anlatılanları zaman zaman gözleri dolarak, kendinden geçerek dinleyen o liseli gençleri

o zaman anlayamazdı bir türlü. Çünkü çevresindeki gençlerden bir parça üstün olduğuna inanan, fark edilmeyi isteyen ve sıradanlığı kabul etmeyen tarafının hiç hoşuna gitmiyordu dinledikleri.

Herhangi bir beklenti içerisine girmeksizin insanların yardımına koşmaktan, alçak gönüllü olmanın öneminden, haramlardan kaçınmaktan, günlük hayatın her anında Allah'ın izin verdiği sınırların dışına çıkmamak gerektiğinden bahsederdi Sinan. Okulda en yüksek notları alırken ve dış görünüşüyle bakışları üzerinde toplarken içten içe koltuklarının kabarmasına engel olması nasıl da güçtü oysa. Sınıf arkadaşları hafta sonları eğlenmek için plân yaptıkları zaman da canı sıkılırdı onlara katılıp doyasıya eğlenemediği için. Böyle günlerde canı evde kalmak istemez, yapması gereken işleri de üstün körü yapıp başından savardı.

Kimi günlerdeyse Sinan'ı dinlerken, bugün bile sebebini çözemediği farklı bir ruh hali içine girerdi farkında olmadan. Eskişehir'e gelirken asıl istediği neydi? Pilot olmak mı, ailesinden uzaklaşmak mı? Bunu sorgulamaktan başlayıp bir iç hesaplaşmaya koyulurdu o zaman. Ne zeki ne de yakışıklı oluşunda kendisinin bir payı olmadığı, bunun Allah'ın seçimi olduğu sonucuna vardığı zaman da, kendini başkalarından bir parça üstün gören o bencil yanının burnu sürtülürdü ister istemez. Ve o günlerde başkalarının yardımına koşan, alçak gönüllü, bambaşka bir Engin çıkardı ortaya. Canla başla liseli gençlere derslerinde yardım etmeye, evde üzerine düşen işleri en mükemmel şekilde yapmaya çalışırdı. Ve bu durum evin sıcak

atmosferinden ayrılıncaya kadar da devam ederdi, ama dış dünyaya çıkıp şen şakrak eğlenen gençlerle birlikte beli bükülmüş ihtiyarları da gördüğünde, bu kez de hayatın çok kısa olduğunu düşünmekten kendini alamazdı.

Sadece bir kere dünyaya gelecek, gençliğini bir kere yaşayacaktı. O zaman da hayatının en güzel yıllarını sadece ders çalışıp kitap okuyarak, tembel çocuklara ders anlatarak ve evin gereksiz işlerini yaparak mı geçireceğini sorardı kendi kendine. O liseli gençlerin anneleri babaları yok muydu? Onlarla ilgilenmek kendi üstüne vazife değildi her hâlde, üstelik karşılığında beş para da almazken. Sonra Sinan da dönüp dönüp aynı konulardan söz ediyordu. Engin gibi girdiği her okulu birincilikle bitiren zeki biri, çoktan ezberlemişti anlatılanları, tekrar tekrar dinlemeye ne gerek vardı? Adı üstünde delikanlıydı işte! Kanı bu yaşta deli akıyorsa, bunu Allah bilmiyor muydu? Yani böyle kırkını geçmiş insanlar gibi durmuş oturmuş bir yaşam sürmek her şeyden önce gençlik tanımına aykırı olmuyor muydu?

İşte Yeliz, moralinin çok bozuk olduğu böyle bir günde kendisini doğum günü partisine davet edince duraksamadan geleceğini söylemişti. Yeliz henüz ailesinin yanından ayrılmamıştı o zaman. Flamingo yolundaki o evin ihtişamı karşısında büyülenmişti. Buna bir de Yeliz'in sık sık kendisine kayan hayran bakışları eklenince, 'İşte hayat dediğin böyle olmalı.' diye düşünmüştü. Nicedir unuttuğu, fark edilmiş olmanın hazzıyla ayakları yerden kesilmişti o gün.

Bir türlü yenişemeyen iki güreşçi gibi, içindeki karşıt düşünceler hep çatışma halindeydi o zamana kadar. Yeliz'in doğum günü partisi sona erdiğindeyse yalnız kendini düşünen bencil ve kendini beğenmiş tarafı, zekânın da yakışıklılığın da Allah'ın bir lütfu olduğunu hatırlatıp alçak gönüllü davranmasını söyleyen içindeki sesi susturup galibiyetini ilân etmişti. Yeliz etrafında pervane oldukça ve onun ilgisi sebebiyle okulda dikkatleri üzerine çektikçe, ne evdeki görevleri ne kendisine ümit bağlayan gençler ne de onların aileleri aklındaydı artık. Arkasından araya yaz tatili de girince, evden ayrılması hiç zor olmamıştı.

* * *

Ama şimdi Ramazan ayı girdi gireli, o evi ve arkadaşlarını düşünmek burnunun direğini sızlatır olmuştu. Çocukluğundan beri Ramazanlar diğer aylardan farklı geçmişti. İstanbul'da Ufuk'u bırakamayacaklarını bildiklerinden komşuları kendilerini hiç iftara davet etmezlerdi. Bunun yerine, bu akşam iftarda beraberiz, diye tatlısıyla tuzlusuyla hazırladıkları yemekleri kucaklayan kendilerine gelirdi. Hemen hemen Salih Kaptanın evde olduğu her akşam iftarda misafirleri olurdu. Ufuk'un yanında sırayla birisi kalır, diğerleri cümbür cemaat teravihe koşarlardı sonra.

Ramazanın İstanbul'da alıştığı coşkulu havası Eskişehir'de de sürmüştü bu yıla kadar. Neredeyse her akşam iftara davetli olurlardı. Liseli gençlerin her sıkıntılarıyla yakından ilgilendiklerinden, onların aileleri de canla başla hazırlanıp iftara çağırırlardı kendilerini. Öyle ki boş akşamları kalmadığından, davet edenleri

kırmamak için aynı semtteki yakın evlere sahura gittikleri bile olurdu. Sonra da eğer yakında cami varsa gidip hep birlikte teravih kılarlardı. Bu son Ramazana kadar sahurlardaki coşku da hep sürmüştü; ama şimdi bir haftadır evde tek başına oruç tutuyordu Engin.

Bu güne kadar 'Ramazanın uğramadığı evler' sözünün anlamını böylesine derin hissetmemişti hiç. Cem hayatı boyunca oruç tutmamıştı. Cihat'la Yüksel'se ailelerinin yanından ayrıldıktan sonra kopmuşlardı ibadetten. Gece ayaza çeken evde tek başına sahura kalktığında iştahı varsa da kapanıyordu zaten, bu yüzden ilk birkaç günden sonra yatarken bir şeyler yiyip gece kalkmamaya başladı.

Ramazanın ikinci haftasıydı. Geç saate kadar ders çalışıp uyku bastırınca sahura kalkarım diye bir şey yemeden yatmış, saatin sesiyle uyanınca da sıcak yataktan kalkıp buz gibi mutfakta bir şeyler atıştırmak hiç içinden gelmemişti. Yediği akşam yemeğiyle oruç tutmaya kalktığı o gün, hoca gözetiminde çıktığı uçuşta da hata üstüne hata yapınca bütün bir öğleden sonrayı mide ağrılarıyla kıvranarak geçirdi. Akşamüzeri ağrılar dayanılmaz bir hâl alınca orucunu bozmasa da kendi kendine karnını doyurmadan oruca niyetlenmemeye söz verdi.

Sonraki hafta bir kere, yatarken canı yemek istemediğinden, gece kalkıp yerim niyetiyle yatıp sahura kalkamadığı için oruç tutmadı. Bir kere de, yatarken yerim diye ayırdığı pideyi arkadaşları dalgınlıkla yediğinden, başka yiyecek bir şey bulamadığı için oruç tutmadı. Mide ağrılarıyla kıvrandığı günü anımsayıp

huzursuzluğunu yenmeye çalışırken, aklında kaldığı kadarıyla ayetleri hadisleri hatırlamaya çalışıyordu. Allah, nefsinize zulmetmeyin buyurmuyor muydu? Aç karnına oruç tutmak da insanın bedenine yaptığı kötülük olmalıydı. Sahura kalkıp karnını doyurmasına bir engel olmadığını ise düşünmek istemiyordu.

O pazar Yeliz erkenden evine çağırdı Engin'i. Ailesi tarafından dinî tercihi kendisine bırakılan Yeliz'in oruçla da bir ilgisi yoktu tabi. Ona göre Ramazan ayının diğer aylardan farkı, akşamları minarelerde kandillerin yanması ve fırınlarda pide satılmasından ibaretti. Gerçi bu yıl Engin oruç tuttuğu için biraz daha ilgiliydi; ama onun da iki gün tutmadığını görünce, istediği zaman orucunu bırakabileceğine karar vermişti.

"Erkenden gel, birlikte kahvaltı ederiz." diyordu. "Öğle yemeği için de yeni bir mantar tarifi aldım, onu deneyeceğim. Bu teklifi herkese yapmam Tom, senin için mutfağa girip hünerimi sergileyeceğim. Kıymetini bilip kırmazsın beni her hâlde."

"Sen şu teklifini Ramazandan sonraya ertelesen..." diyecek oldu Engin.

"Yapma Tom! Kırk yılda bir hevesle yemek yapmaya kalktım, malzemeleri de aldım. Vallahi gelmezsen çok üzülürüm; ama yine de yemek için birkaç arkadaş bulurum kendime. Tek başıma yiyecek değilim her hâlde!"

O iki gün içinde belki elli defa gidip gitmeme konusunda fikrini değiştirdi Engin. Cumartesi akşamı Yeliz aradığında, "Amma uzattın Tom!" diyordu. "Geçen hafta oruç tutmadığın günler bu kadar düşünmüş

müydün? Bunun üstüne beni hâlâ sevdiğini söylemeyeceksin her hâlde."

"Kalkar kalkmaz geliyorum. Kahvaltıya bekle beni." dedi Engin.

Telefonu kapattığında önündeki bir İngilizce metni bağırarak okumaya başladı. Beynini ne kadar meşgul ederse, huzursuzluğu o kadar azalacaktı.

"Hayrola! Bas bas bağırıyorsun. Ezber mi verdiler yoksa?"

"Git başımdan Yüksel! İngilizce çalışıyorum, görmüyor musun?"

"Görmüyorum, sadece bağırıp duran sesini duyuyorum, pek çalışır görünmüyorsun çünkü."

"Konsantre olabilmek için sesimi yükselttim. Bir gün sen de dene faydası oluyor."

"Faydası senin olsun!" diye söylenerek uzaklaştı Yüksel. "Benim ilkokula giden kardeşim de senin gibi ders çalışıyor."

Engin bir süre daha yüksek sesle önündeki notları okudu. Sesini kıstığında artık kendini daha iyi hissediyordu. İslâm'ın şartları sayıldığında, namaz oruçtan önce geliyordu. Buna rağmen İstanbul'dayken pek namaz kılmıyordu, ev değiştirdiğinden beri burada da namazı terk etmeye başladığı hâlde orucu terk etmemek için gösterdiği bu özen niyeydi? Bulduğu en akla yatkın cevap oruç tutmanın bir ibadet olduğu kadar bir gelenek halini de almış olmasıydı. Ne diyordu Yeliz "Geleneklerin etkisinde kalmak, yaşantıyı kısıtlar." Belki de haklıydı, neredeyse Yeliz ile geçireceği bir

günden vazgeçecek, onu yeni arayışlara itecekti.

Pazar günü, kalkıp Yeliz'in evine gidinceye kadar içini yine bir sıkıntı kapladıysa da, o sıcak daireye adımını atar atmaz kayboldu bu his. Yeliz'in karşısında kahvaltı yaparken Ramazan ayında olduğunu unutmuş gibiydi.

"Tom, ne düşünüyorum biliyor musun? Bence İslâm dininde de bir reform yapılmalı artık. Nasıl ki zamanla yeni düzenlemeler yapılıp diğer dinler çağa uydurulmuş..."

"Allah aşkına sen de başlama Yeliz!" diye sözünü kesti Engin. "Dinde reform isteyenler de hep senin gibi İslâmiyet'in yanına yaklaşmayanlardır zaten."

"Ama canım düşünsene, bir kahvaltıya gelmek için ne kadar zor karar verdin."

Engin güldü. "Bu nasıl işse, kendi içinde çatışma yaşayan benim, ama reformu isteyen sensin."

"Ben de senin adına istiyorum zaten."

"Teşekkür ederim, kalsın." dedi Engin. "İslâmiyet'i diğer dinlerden üstün kılan, bu güne kadar hiç değişmemiş olması. Senin dediğin gibi çağa uydurmak için kıyısından köşesinden değiştirmeye başladın mı, bir süre sonra bir bakarsın ki İslâm dini diye bir şey kalmamış ortada." Sesini yükselttiğini fark edince duraladı bir an. Sonra daha sakin bir ses tonuyla devam etti. "Ama bu tartışmaların en komik tarafı da ne biliyor musun? 'Namaz üç vakte indirilsin.' Diyenler zaten namaz kılmayanlar, 'Çalışanlar oruç tutmasın.' diyenler de hayatlarında bir gün oruç tutmayanlardır.

İbadetlerini aksatmayanlardan hiç şikayet duydun mu sen?"

Yeliz'in karşısında savunduğu fikirler, Engin'in kendisini bile şaşırtmıştı. Güzel evin güzel insanlarıyla geçirdiği üç yılın izleri olmalıydı bu. Babasının sık sık yurt dışına seyahat eden bir kaptan arkadaşının söylediklerini duyar gibiydi.

"Memleketteyken demediğimi bırakmam. Ne insanlarımızın tembelliği, ne şehirlerimizin pisliği, ne ülkenin geri kalmışlığı kalır dilime dolamadığım; ama yabancı ülkelerde şu memleketin aleyhinde bir söz söylenmiyor mu, nasırıma basılmış gibi oluyor. Siz bir de o zaman dinleyin benden memleketi. Söylediklerim beni bile şaşırtıyor; ama elimde değil, tutamıyorum kendimi."

Engin'in şu anda içinde bulunduğu durum da bundan pek farklı değildi. Namazı, orucu bırakmak için kendi kendine bahaneler icat ederken, Yeliz'den duyduklarıyla vücuduna iğne batırılmış gibi irkilmişti birden. Kendini Müslüman olarak bile tanımlamayan şu kız, İslâmiyet hakkında ne biliyordu, Allah'ın hangi emrini yerine getirirken zorlanmıştı ki değiştirilmesini istiyordu.

"Bulmaca gibisin Tom, çöz çözebilirsen. Sen kendi kendine bir değişim başlattın bile, farkında değil misin? Geçen yıllarda öğle tatillerinde namaza koşardın."

Engin'in içinde bir sızı yükselirken, o zamandan Yeliz'in dikkatini çekmiş olmanın gururu bastırdı bunu. Yeliz, Engin'in boşalan bardağına çay koyarken konuşmasını sürdürüyordu.

"Bu sene namaza gitmiyorsun. Bence doğrusu da bu zaten, sen öğrencisin çünkü. İkisi birden yürümez ki! O zaman böyle bir düzenleme yapmak, meselâ namaz kılanları rahatlatmaz mı?"

"Önceki yıllarda öğlen namazlarımı kıldığımı şimdi kendin söyledin. O zaman öğrenci değil miydim? İkisi bir arada yürüyormuş demek!"

"Ama zor olmalı ki bu yıl bıraktın." Yeliz, Engin'in yüzünün karardığını fark etti, hiç istemediği bir şeyi yapmış, konuyu fazla uzatmıştı. "Tamam, tamam!" diye elini kaldırdı. "Konu kapanmıştır. Konuşacak başka şey mi kalmadı?"

Engin cevap vermedi. Bugün üçüncü oluyordu, hastalık dışında hayatında bıraktığı üçüncü Ramazan orucuydu bugünkü. Yeliz dinde reform isteğiyle Engin'in kendi kendine bulduğu sağlam bahaneleri sarsmıştı farkında olmadan. Son derece sağlıklıyken, üstelik de şu kısa günlerde, on gün içinde üç kere terk etmişti orucunu. Karşısında sağlam durabilseydi, Yeliz bu kadar rahat konuşur muydu? Yenilikmiş, reformmuş!... Sanki Yeliz'i çok ilgilendiriyordu. Karşısında buna gönüllü bir insan tablosu çizmiş olmalıydı ki, sabah sabah açmıştı bu konuyu.

On günün birikmiş iç sıkıntısı bir anda çıkıyor gibiydi. Masanın üstünü dolduran renk renk reçellerle taze süt kaymağı bütün cazibesini kaybetmişti bir anda, artık canı hiçbir şey yemek istemiyordu, bütün iştahı kapanmıştı. Birden zayıflığından utandı, Sinan'ın sözünü ettiği, ayağı kayanlardan mı oluyordu yoksa...

“Kusura bakma.” diye mırıldanarak sıkıntıyla sandalyesini geriye ittirdi, Yeliz de şaşırmıştı.

“Ne oldu birden? Çayını bile bitirmedin daha.” diye sordu.

“Kendimi dev aynasının karşısındaki ufacık bir adam gibi hissediyorum dersem, beni anlar mısın?”

Sesini çıkarmamayı tercih etti Yeliz.

“Beraberliğimizin başından beri ne kadar değiştiğimi fark ettim birden. Seninle daha rahat görüşebilmek için evimi değiştirdim, namazlarımı bıraktım, şimdi de sıra oruca geldi.”

“İyi de bunda benim suçum ne? Saydıklarının bir tanesinde bile sana baskı yaptım mı?”

“Ben böyle bir şey demedim ki! Yaşam tarzını onaylarım veya onaylamam ama bildiğim bir şey var, sen çizginden bir milim bile sapmadın. Bana gelince, hayatımda yaptığım değişiklikler huzurumu kaçırıyor. Üzerinde düşünmemek için gösterdiğim çaba ise beni çok fazla yoruyor.»

“Ama Tom, ben seni olduğun gibi seviyorum. Niye değişmek istiyorsun ki!”

Yeliz kahvaltı için ısrar ettiğine çoktan pişman olmuştu. Engin iç dengesini kaybetmeye başladıysa eğer, Yeliz’in de onu kaybetmesi an meselesi demekti. Bunu göze alamazdı.

“Suç bende. Bütün istediğim, şu yeni mantar tarifini deneyip birlikte bir yemek yemekti. Daha fazla beraber olalım diye de sabahtan gelmeni istedim. Aslında bunu niye iftar saatinde yapmadık ki? Ama sen de suçlusun...” Tom diyecekken son anda sustu, şimdi

bunu da kafasına takardı Engin. "Bunu sen de hatırlatabilirdin bana. Hem sana bir şey söyleyeyim mi, niye böyle dinde reform konusunu açtım biliyor musun? Senin son getirdiğin kitapları okudum. Önümüzdeki günlerde sana da sorularım olabilir, ona göre..."

Tanıdığı Engin içinde fırtınalar kopsa bile, şu son sözlerden sonra kendisinden ayrılmazdı.

"Ciddî misin? Niye daha önce söylemedin?"

Onun sesindeki yumuşamayı hemen sezdi Yeliz.

'Bir kişinin senin vasıtanla hidayete ermesi, sahralar dolusu kızıl deveye sahip olmandan daha hayırlıdır.' Böyle diyordu Hz. Muhammed (s.a.v). Kızıl deve ki, o gün için en değerli binek... Engin sırtından dağlar kadar yük kalkmış gibi rahatladığını hissetti. Farkında olmadan masaya uzanıp ağzına bir parça salam attı. Ferahlamıştı birden. Salamını yutunca kahvaltısına devam etmek için sandalyesini yaklaştırdı yine masaya.

Sonraki iki hafta içinde üç kere Yeliz'e iftara gitti, heyecanla İslâm dini hakkında bilgilendirmeye çalıştı onu. Yeliz meraklı görünüyor, zaman zaman sorular yöneltiyordu kendisine. Engin huzursuzluğundan kurtulunca, kendisini davet edip duran eski arkadaşlarını da görmeye gitti, onlarla birlikte birkaç iftar davetine katıldı. Ramazanın ikinci yarısında teravih namazlarını da hiç bırakmadı. Artık içi rahattı, kaybettiği bir şey yoktu, hatta kazançlı bile görüyordu kendini. Yeliz iman konusunda yol aldıkça, artık onun için yalnızca bir erkek arkadaş olarak kalmayacağından emindi.

Yeliz kendisine tutkundu, dinî konulardan bahsederken de hevesle kendisini dinliyordu. Babasınki gibi bir evlilik yapmayacaktı asla. Hayranlık, aşk, sevgi... Karısına karşı hissedeceği duygular bunlar olmalıydı. Asla acımak olmayacaktı duygularının arasında. Şimdi Yeliz'e her geçen gün daha fazla bağlanırken, onun hayallerindeki eş olduğuna da gittikçe daha fazla inanıyordu. Bu duygularla ilk günlerdeki iç sıkıntısını üzerinden atıp huzur içinde tamamladı Ramazanı. Bayramı ailesinin yanında geçirmek için trene bindiğinde, her ne kadar Yeliz'le evlilik konusunu hiç konuşmadılarsa da, geride nişanlısını bırakmış gibi hissediyordu kendini.

Günler öncesinden almıştı biletini. Bayram dolayısıyla ağzına kadar dolu vagona yerleşip tren hareket ettiğinde anıları Eskişehir'e ilk gelişine götürmüştü Engin'i. Sivil Havacılık Yüksek Okulu'nu kazandığı belli olunca Salih Kaptan sorup soruşturmuş, emekli olup Eskişehir'e yerleşen bir arkadaşının yardımıyla oğluna kalabileceği bir ev ayarlamıştı. Okula kayıt yaptırmak istediğinde kendisiyle birlikte buraya gelmeye de kalkmış; ama Engin "Baba, ya sen yokken evdekilerden biri hastalanırsa!" deyince üstelememişti. Hastalık sözünün babasını her şeyden çok korkuttuğunun farkında olan Engin de zaten özellikle söylemişti bunu. Ufuk'un kızamık gibi önemsiz sayılan bir hastalık yüzünden bu duruma gelmesi babasının sonraki tüm yaşamına damgasını vurmuştu.

"Enginlere açılmanın zamanı geldi demek oğul?"

Üç yıl önce Eskişehir'e uğurlarken, babası Haydarpaşa'da söylemişti bunu. Trene binerek eşyalarını yerleştirdikten sonra, tam inecekken dönüp yeniden sımsıkı sarılmıştı oğluna. Gözlerinin dolmasına engel olamadığı o an, 'Pilot olmayı gerçekten istiyor muyum?' düşüncesinin aklından geçtiğini bugün bile hatırlıyordu Engin.

Salih Kaptan "Allah'a emanet ol, oğul!" diye hızla dönüp gittiğinde, kısa bir an da olsa yanlış bir şey yapmış olmanın üzüntüsüyle sarsılmıştı. Babası, gösterişli koca çınar... Onun içten içe çürüdüğünü hissetmişti o gün. Heybetli dış görünüşünün aldatıcı olduğunu anlamış, ama destek olmak yerine her zamanki gibi kaçmıştı yine.

Banliyö trenlerini saymazsa ilk tren yolculuğuydu o. Başını arkaya yaslayıp gözlerini dışarıya dikmişti yol boyunca. Yine de camın önünden hızla geçen evler, ağaçlar, babasının yorgun yüzünü unutturamamıştı. O ilk yolculuğun etkisinden olsa gerek tren yolculukları hep hüzün veriyordu ona.

Ama yine de seviyordu trenle gitmeyi. Bazen dışarıyı seyreder, bazen gözleri kapalı düşüncelere dalardı yol boyunca. İstanbul'a varıncaya kadar yine hiç uyuyamadı o gün. Eskişehir'e bu son gidişinde hayatında ne çok değişiklik olmuştu. Şu son iki hafta kendini toparlamamış olsaydı, bu çok daha kötü bir yolculuk olacaktı her hâlde. Çünkü trenin o değişmeyen sarsıntısı her zaman sanki bir burgu etkisi yapar, istemese de kendi içine daldıkça dalardı Engin.

Yine öyle oldu. Uçuş programlarını aksatmıştı sene başından beri. Allah'tan son sınıfta ders yoktu, yoksa nasıl sınava hazırlanacağını bilmiyordu. Yola çıkmadan yanına alacağı kıyafetlerin tümünü sudan geçirmişti, yine de öyle geliyordu ki babası kapıdan girer girmez, "Sigaraya mı başladın?" diye soracaktı; içi dışı öylesine duman olmuştu çünkü. Yine son iki haftayı düşündü. En azından iyi başlamasa da iyi bitirmişti Ramazanı.

Ev arkadaşlarının elinden, sigara da içki de eksik olmuyordu. "Oğlum! Doktorlar bile tavsiye ediyor, kan yaparmış." diye çoğu akşam yemeğin yanında ucuz şarap da bulunduruyorlardı. Yeliz'i düşünmeye çalıştı, bir o moralini düzeltiyordu çünkü. Artık götürdüğü dinî kitapları okumaya, kendisine de ara sıra sorular yöneltmeye başlamıştı. Yeliz'i kazanması, hayatındaki bütün bu olumsuz değişikliklere değecekti. Engin yol boyunca canının sıkıntısını azaltmak için hep bunu aklına getirmeye çalıştı.

* * *

Neşeli görünmek isteseler de bayram sabahı yine hepsinin içi buruktu. Böyle özel günlerde Gülbahar'ın eksikliğini daha bir hissediyorlardı. Bayram namazına giderlerken Engin, babasının gözlerinin kırmızılığını görmezden geldi, döndüklerindeyse Derya'yı kızarmış gözlerle buldu. Ancak konu komşu bayramlaşmak için gelmeye başlayınca dağıldı evin hüzünlü havası. Derya'nın üniversite sınavlarına gireceğini öğrenmek ise, Engin'in son günlerde aldığı en güzel haber oldu.

"Bundan güzel bayram hediyesi olamazdı." diyordu kardeşine. "Niye daha önce haber vermedin bana? Benim yapabileceğim bir şey var mı? Elindeki hazırlık kitapları yeterli mi? Sana yeni testler bulmamı ister misin?..." Heyecanla kardeşini sorulara boğmuştu.

"Dur, dur! Heyecanlanma!" diye gülüyordu Derya. Onun ilgisiyle mutlu olmuştu. "Kursa gidiyorum, hiçbir şeye ihtiyacım yok. Sadece benim için dua et."

"Tabi ki edeceğim!" diye kardeşinin omzuna elini attı Engin. "Sen yeter ki çalışmayı aksatma, kazanacaksın merak etme. Gönlündeki aslan ne, hangi mesleği düşünüyorsun?"

"Hemşire olmak istiyorum."

"Hemşire mi? Bugüne kadar bundan hiç söz etmemiştin." diye şaşkınlıkla doğruldu Engin.

"Babam gün geçtikçe yoruluyor." diyerek Salih Kaptana sevgi dolu bir bakış fırlattı Derya.

Yaşlanıyor demediyse de üçü de söylediğinin bu anlama geldiğinin farkındaydı.

"Evde olduğu zamanlarda babam Ufuk'un bakımını bana bırakmıyor, işe giderken eve dönüşünden daha yorgun oluyor bu yüzden; ama eğer ben hasta bakımıyla ilgili bir eğitim alırsam Ufuk'a tek başıma bakabilirim, öyle değil mi?"

Engin, o anda aklına geliveren bir şeyler mırıldandı. "Hayırlı olsun, istediğin bölümü kazanırsın inşallah..." gibi bir şeyler söylemişti galiba. Geçmişte bir ara kendisinin de buna benzer istekleri olduğunu hatırlamıştı birden. Ve bugün bir zamanlar böyle bir şeyi

hiç düşünmemiş gibi hafızasından silmeye çalışıyordu hepsini.

Tarif edilemez bir utanç hissetti. Sonraki günlerde Derya'nın coşkusunu paylaşır gibi görünse de içindeki huzursuzluktan kurtulamadı bir türlü. Ramazanın son günlerinde yakaladığı huzur uçup gitmişti. Gözü sık sık babasına kayıyordu, Salih Kaptan hızlı bir yaşlanma sürecine girmiş gibiydi sanki. Saçlarının neredeyse tamamının beyazladığını, artık o heybetli görünüşünün hızla yaşlı bir erkeğe dönüşmekte olduğunu Derya'nın sözleriyle fark ediyor gibiydi. "Babam gün geçtikçe yoruluyor." derken aslında, "Yani hızla yaşlanıyor, yani hızla ölüme gidiyor..." demek istemişti. İşte bu yüzden annesinin ölümünden beri eve kapanıp Ufuk'a bakan kardeşi, şimdi de babası ve kardeşi için hemşire olmak istiyordu.

Engin hiç sevmediği o ruh halinin içine girmişti yine, istemese de bin bir düşünce cirit atıyordu kafasında. Aylardır Yeliz'den başka bir şey düşünmemiş, inandığı değerlerden taviz vermeye, uçuşlarındaki eski dikkatini kaybetmeye başlamıştı. Yeliz'in iş bulma, para kazanma sorunu yoktu, ama ya kendisi? Okulu bir an önce bitirmeliydi. Babasıyla kız kardeşinin karşısında kendini böyle ezik hissetmekten nefret ediyordu. Babasını Ufuk'a hem annelik hem babalık yapmaya çalışırken görmek, Derya ile güya fark ettirmeden birbirlerinin yüklerini azaltmaya çalışmalarını gözlemlemek acı veriyordu ona.

İstanbul'a gelirken aklında eski lise arkadaşlarını aramak vardı; ama üç günlük kısa bayram tatilinde

hiçbirini aramadı. Bayramlaşmaya gelen komşularla ilgilendi. Bakkaldan, marketten alınacak en ufak bir şey için defalarca evin dik merdivenlerini inip çıktı, Ufuk'un giyinmesine ve karnını doyurmasına bile yardım etti. Derya ile çıkıp bir iki saat dolaşmalarının dışında hep evde kalıp bir işin ucundan tutmaya çalıştı. Yine de Eskişehir'e gitmek için trene bindiğinde yüreği ezikti.

Babasının da tıpkı kendisi gibi, yaşamak için yalnızca bir hayatı olduğunu ilk kez düşünüyordu. Önceleri hiç açılmadığı okyanuslardan, hiç görmediği ülkelerden söz ederken babasının gözlerinin nasıl da parladığını hatırlıyordu, son zamanlarda Salih Kaptan hiç anmaz olmuştu oraları. Ne olmuştu? Bir gençlik arzusu olarak geçmişte mi kalmıştı? Yıllar geçtikçe insanın fiziksel gücü azaldığı gibi istekleri de tükeniyor muydu? Hâlinden hoşnut görünmesiyse daha da dokunuyordu yüreğine. Dünyayı gezip görmeye bunca istekli ol, doğru meslek seçerek bu yolda en büyük adımı at, sonra da İstanbul Boğazı'na takılıp kal. Acaba başka biriyle evlenseydi babası - yani şöyle zeki, becerikli bir kadınla - hayallerini gerçekleştirebilir miydi? Vicdanındaki acı veren şu yük de olmazdı o zaman. "Peki, ya Ufuk'un hastalığına ne demeli?" sorusunu ise aklına getirmemeye çalışıyordu. Kendisine üzüntü veren bir konuda az da olsa birini suçlayabiliyorsa, buna dört elle sarılırdı her zaman; ama kardeşinin hastalığı için ne söyleyebilirdi ki! Kötü bir piyangoydu ve gelip kendilerini bulmuştu, o kadar.

Trende yol boyunca, 'Yeliz asla kocasına ayak bağı olmaz, hayallerini gerçekleştirmesi yolunda önünü açar ancak.' diye düşünmeye çalıştıysa da bu kez faydası olmadı. Uçuş programlarını aksatıp mezun olamama tehlikesiyle karşı karşıya kalmasının, babasına evini değiştirdiğini hâlâ söylememesinin verdiği huzursuzluğu azaltmıyordu bu.

Babasını düşünmemeyi başarsa, bu kez de Derya gelip takılıyordu aklına. Hayatını kardeşine ve babasına adamış gibiydi; hiç kendi istekleri, hayalleri yok muydu bu kızın? Nasıl bir gençti ki, bunca fedakârlığa razı oluyordu? Nedense Derya'yı bir genç kız gibi göremiyordu zaten. Bu, fazlasıyla ufak tefek olmasının ötesinde bir genç gibi yaşamamasındandı galiba. Görüştüğü birkaç arkadaşı da kendisi gibi genç yaşta olgunlaşmış gibiydi.

Aslında bu güne kadar bunlar kendisini hiç rahatsız etmemişti, daha doğrusu üzerinde hiç düşünmemişti bile; ama iki yıla yakın zamandır zorunlu olarak hemşirelik yaparken, kardeşi şimdi bunu meslek olarak seçmek isteyince allak bullak olmuştu birden.

Ufuk için mi, yoksa babası için miydi kardeşinin bu fedakârlığı? Allah onun içine annece bir şefkat koymuş olmalıydı, galiba en doğrusu buydu. Kadınlardaki şefkat hissinin erkeklerdekinden daha üstün olduğu herkesçe biliniyor zaten, diye kendini avutmaya çalıştı; ama bunun da pek faydası olmadı.

Engin kâbus gibi bir yolculuğun ardından Eskişehir'e indiğinde daha tren istasyonundayken aradı Yeliz'i, neyse ki evindeydi. Elinde valiziyle çaldı kapısını.

"Evine bile uğramadan gelmene nasıl sevindim bilemezsin!" diyordu Yeliz. "İyi ki şu tatil kısa sürdü, yoksa yarıda kesip dönmeni isteyecektim."

Ev sıcacıktı, daha girişte hoş bir koku çarpıyordu girenin yüzüne. Yeliz'se her zamanki gibi çok güzel ve cıvıl cıvıldı yine. Yumuşacık koltuğa gömülüp soğuk içeceğini yudumlarken, tüm sıkıntılarının uçup gittiğini hissetti. Kardeşinin hemşire olmak istediğini öğrendiği andan itibaren başlayan iç hesaplaşmalar geride kalmıştı çoktan.

Üçüncü Bölüm

Limana yaklaşırken, Salih Kaptanın gözü boş alanda top oynayan çocuklardaydı. İki yıl öncesine kadar Ronaldo da aralarında olurdu hep. Gülümsedi, Brezilya'nın dünyanın futbol devi olmasının sebebi ortadaydı. Buldukları büyük küçük her alanda ellerine geçirdikleri bir topun arkasından koşturuyordu gençler.

Ronaldo da sokaklarda başlamıştı futbola; ama iki yıl önce bir kulüp tarafından keşfedilip yıldız takıma alınmış, bu yılın başında da genç karmaya seçilmişti. Uzun boyuna, disiplinli çalışması ve doğuştan gelen yeteneği de eklenince takımın hava toplarına en fazla hâkim olan futbolcusu olarak nam salmıştı.

Sevgili Ronaldo... Onu ilk gördüğünde altı yaşlarında bir sokak çocuğuydu; ama kirden kararmış yüzündeki çocuk bakışları temizliğini koruyordu. Salih Kaptan sahip çıkmıştı ona. Giydirmiş, karnını doyurmuş, sonra da barınabileceği bir yere yerleştirmişti. Çocuk zaten aile sevgisine hasret olduğundan, kendisini baba bellemiş, limana gelişlerini dört gözle bekler olmuştu. On beş yaşındaydı şimdi. Genç takıma seçilinceye kadar öğrenimini sürdürmüş, sonra futbolu

meslek edinip dört elle topa sarılmıştı. Çok değil üç dört yıla kalmadan tüm ülkede adından söz ettireceğinden emindi onun.

Limana yanaşmaya çalışırken uzaktan görünce onu, içi sevinç ve gururla doldu. Ronaldo, sevgili oğlu... Geleceğinin haberini almış, kendisini bekliyordu işte. El salladı ona...

"Birini mi gördünüz, kaptan?"

Salih Kaptan iğne batırılmışçasına irkildi birden. Gülümsemesi donup kalmıştı. Havaya kalkan elini indirirken, kendisine soru yönelten kamarota hiç bakmadan, "Yanılmışım." diye mırıldandı. "Gördüğümü zannetmiştim bir an."

Boğaz vapuru Beşiktaş İskelesi'ne yanaşırken, Barbaros heykelinin önündeki beton alanda top oynayan çocukların neşeli çığlıkları geliyordu kulağına.

* * *

Salih Kaptan, dalgın bir hâlde çıkıyordu merdivenleri. Cihangir'e çıkan basamaklı sokağın daha yarısına gelmeden göğsüne o bildik ağrı saplanmıştı yine. Olduğu yere çökerek, kesik kesik, kısa nefesler alarak ağrının geçmesini beklerken, doktora gitmek için yine söz verdi kendi kendine. Şakası yoktu, ciddî ciddî teklemeye başlamıştı kalbi. İşten arta kalan bütün zamanını evde geçirme uğruna aylardır ihmal etmişti; ama işte yine hatırlatıyordu kalbi, beni tedavi ettir diye. Ağrı tamamen geçtikten sonra bile bir süre oturmaya devam etti, sonra ayağa kalkıp gerisin geriye indi basamakları, geri kalanını çıkmayı gözü almamıştı artık. Caddeye inince de bir taksiye binip döndü evine.

Ertesi gün, doktorun isteğiyle kalp elektrogramları çekilmişti.

"Evet, bir sorun var." diyordu eforlu kalp elektrosunu inceleyen doktor. "Ne olduğunu tam olarak anlayabilmemiz için anjiyo çektirmemiz gerekecek."

"Kötü mü görünüyor? Başıma iş açar mı?"

"Telâşlanacak bir şey yok. Söylediğim gibi, önce anjiyoyu görmemiz lâzım. Araştıracağız ve sorun neyse önlemini alacağız." Sonra gülümseyerek "Telâşlanacak bir şey yok." dedi tekrar. "Kalbinizin bir sorunu olması, öleceğiniz anlamına gelmez."

Salih Kaptan, onaylar gibi başını sallayarak dinliyordu doktoru. Ölmekten, dünyayı terk edip gitmekten korktuğunu zannetmişti doktor. Ölümden niye korkacaktı ki! Allah yeter ki imanla ölmeyi nasip etsin. Hem Gülbahar da öbür âlemde iken... ama her geçen gün büyüyen Ufuk'la, onu zaptetmeye çalışan Derya'yı nasıl unutabilirdi! Kızı kaldıramazdı bu yükü.

"... ancak anjiyonun sonucunu gördükten sonra ne yapmamız gerektiğine karar verebiliriz."

Derya'nın haberi olmamalıydı bundan. Tam da hevesle sınavlara hazırlanmaya başlamışken...

"...bir gün hastahanede yatmanız gerekecek."

Bir günde bitecekse iyi... Zaten işe gittiğinde ancak yirmi dört saat sonra dönüyordu eve. Kızına hiç bahsetmezdi hastahaneye gittiğinden.

Doktor şimdi de anjiyo çekimi için gün belirlemeye çalışıyordu.

“Geciktirmenin anlamı yok. Bu pazartesi sizce uygun mu?”

“Olmaz!” dedi anında. O günü evde geçirip salı sabahı işe gitmesi gerekiyordu, Derya böyle biliyordu. “Salı günü olsun!” dedi telâşla. “Yahut perşembe, ama pazartesi olmaz.”

Derya‘ya bir şey söylemeden doktorla anlaştıkları gibi salı günü hastahaneye gidip yattı ve kalp anjiyosunu çektirdi. Hastahanedeki odada yatarken doktor sonucu yorumluyordu.

“Sağ koroner damarında %90 tıkanma var. Ameliyattan başka çözüm görünmüyor.”

“Hemen mi?” diye korkarak sordu Salih Kaptan.

“Ne kadar erken olursanız o kadar iyi. Geciktirdikçe hem kalp krizi riskiniz artar, hem de kalp büyür, ameliyatınız güçleşir.”

“Kızım üniversite sınavlarına hazırlanıyor, araya ameliyat sokamam şimdi. Yaza kalsa olmaz mı?”

“Geciktirmenin sakıncalarını söyledim size. Ancak karar verecek olan elbette sizsiniz.”

“Sınavdan hemen sonra olabilirim.” dedi.

Sınavdan sonra ameliyat olursa dersler başlayıncaya kadar iyileşir, Derya da rahatlıkla başlardı okula.

Ertesi sabah, ameliyata kadar dikkat etmesi gereken hususları içeren uzun bir listeyi ve ilâçlarını cebine koyarak işten geliyormuş gibi döndü evine.

Artık alıştığı o basamaklı sokaktan çıkmıyordu evine, aklına gelen ihtiyaç için bakkala manava koşmaktan da vazgeçmişti. Kendine kalsa doktorun

tembihlerini unutabilirdi belki; ama Ufuk'la Derya söz konusu olunca uyarılara elinden geldiğince uymaya çalışıyordu. Yine de göğsündeki ağrı her geçen gün daha sık yoklamaya başlamıştı kendini, dil altı hapı ayrılmaz parçası olmuştu artık. Evin dik merdivenlerini onsuz çıkamıyordu bir süredir, kaptan köşküne çıkarken de elinin altındaydı hep; ama bunu dert ettiği yoktu Salih Kaptanın. "Allah yeter ki dermansız dert vermesin, yaza ne kaldı şurada, ameliyat olur kurtulurum." diyordu.

* * *

Şu son günlerdeki asıl derdi başkaydı. Elinde olmadan hayal kurmanın dozunu fazlaca kaçırmış olmanın telâşına düşmüştü şimdi. Sıkça yoklayan göğüs ağrılarından bile önemli olduğunu sanıyor, ileride bunun ruhsal bir sorun olarak başına dert açmasından korkuyordu. Bunun için ne yapması gerektiğini düşünürken, evinde radyo dinlerken buldu cevabını. Televizyonla arası pek iyi değildi; ama özellikle gece çocuklar yattıktan sonra radyo dinlemeye bayılırdı. Öyle ki, kitap okuyor olsa bile yanında kısık sesle açık olurdu hep radyo.

Sevgi konusu işleniyordu gece programında. Zaman zaman canlı yayına katılıp o günün konusuyla ilgili düşüncelerini dinleyicilerle paylaşan psikolog konuşuyordu yine. Bu yüzyılda sevgilerin bile kirlendiğinden söz ediyor, çıkara dayanmayan gerçek sevgilerden örnekler veriyordu.

"... ilkokulda bir arkadaşım vardı. Daha o zamanlar okulun en yakışıklısı idi. Biz İzmir'e taşınınca

yollarımız ayrıldı. Sonraki yıllarda kaptan olduğunu duymuştum. Sınıfımızda bir kız vardı, Gül diyeyim ona. Her söylenene kanan, biraz saf bir kızdı. Şimdi aklıma geldikçe utanıyorum; ama çoğu günler alay ederdik onunla; ama o zeki ve gösterişli arkadaşımız severdi o kızı, biliyor musunuz? Hep ona arka çıkar, hep onu kollardı. Sonraki yıllarda da evlendiklerini duydum. Sevgi denince aklıma ilk gelen o ikisi oluyor nedense..."

Levent... Tabi ya, Levent'ti bu! İlkokuldaki sınıf arkadaşı... Gülbahar'la ikisinden söz ediyordu. Bunca zamandır onu bazı geceler radyoda dinliyordu da bir an bile aklına gelmemişti sınıf arkadaşı olabileceği. Üstelik kendilerinden söz ediyordu. Hüzünlendi. Gülbahar'a 'Radyoda senden söz ettiler.' dese nasıl sevinir, gururlanırdı; ama söylenenleri biraz değiştirip anlatırdı tabi ona.

Program biter bitmez radyoya telefon edip buldu arkadaşını. Gecenin bir yarısı uzun uzun konuştular telefonda, ilk fırsatta da buluşmaya karar verdiler.

Levent, şehir hatları vapurunda ziyaretine geldi ikinci hafta. Yıllar öncesinin ele avuca sığmaz haşarı çocuğunun yeni haline alışmakta zorlandı bir an. Levent, psikolog olmanın verdiği rahatlıktan olacak, arkadaşının karşısında hiç şaşırmamış görünüyordu.

"Hadi, hadi, çekinme! 'Amma da yaşlanmışsın!' de, şimdi ben de aynı şeyi söyleyeceğim sana." diyerek güldürdü kendisini.

Evlenmiş, çoluk çocuğa karışmış, bir özel hastahanede psikolojik danışman olarak çalışıyordu şimdi.

“Arada da radyo programlarına katılıp eski dostlarımı buluyorum böyle.”

Salih Kaptan içine sıcacık bir sevginin yayıldığını hissetti. Candan bir dostla konuşmayı ne kadar çok özlemişti. Gülbahar’ın ölümünü, Ufuk’un durumunu anlattı, Engin’den Derya’dan söz etti sonra. Levent de kendi ailesinden, çalışma hayatından bahsetti. Sonra da uzun uzun ilkokuldaki günlerinden, anılarında kaldığı kadarıyla arkadaşlarından, oyunlarından, kavgalarından konuştular. Ayrılmadan önce bütün cesaretini toplayıp kurduğu hayallerden bahsetti ona.

“Aslında şu anda beni rahatsız eden bir yanı yok da ilerisi düşündürüyor beni.” dedi çabucak. “Yani bir psikoloğa danışsam mı diye düşünürken, hazır seni buluverince...” Birden söylediklerine pişman olmuştu. Yakıştıramamıştı kendine, koskoca adam kaptırmış kendini hayallere... Ne düşünecekti arkadaşı? Zorlayarak gülümsemeye çalıştı. “Bilirsin; doktorlar bir, avukatlar iki... Karşılaştın mı, hazır bedava bulmuşken bir şeyler sorarsın hemen... Eh, senin işin de doktorluk gibi, öyle değil mi? Yani aklımca fırsatı değerlendireyim demiştim. Boş ver aldırma, önemli değil.”

Levent, sıkıldığını anlamıştı onun. “Sen bir de benim hayallerimi bilsen.” diye güldü. “Dünya yetmiyor da ötelere uzanıyor. Şimdi gitmem lâzım, ama eski bir arkadaşımı bulmuşken artık bırakır mıyım onu? Ben yine gelirim, bir gün oturup konuşuruz bunları uzun uzun.”

Sonra da Salih Kaptanı vapurda bırakıp ayrıldı oradan. Belli etmemişti; ama sarsılmıştı. Çocukluğunda kendisine benzemek istediği tek arkadaşının anlattıkları dokunmuştu ona. Oyunlarda hep onunla aynı grupta yer almaya çalışır, çoğu zaman da farkında olmadan taklit ederdi onu. Gülbahar'a olan ilgisini anlamazdı yalnız. Ancak okulun son senesinde onu taklit etmeye çalışmaktan ya da dikkatle gözlemlemekten olacak Gülbahar'ı da başka bir gözle görür olmuştu. Ve şuna karar vermişti, sahip olduğu zekâyı yalnızca iyilik için kullanmıyordu insanlar.

Kural böyleydi; yağmur fazla yağınca, ekinler suya doyduğu gibi bataklıklar da daha bir balçık oluyordu. Bir parça kurak geçen yıllarda bağ bahçe pek verimli olmasa da mikrop kaynağı bataklıklar da kuruyordu. Gülbahar, hinlik yapacak zekâya sahip değildi. En basit problemleri çözmede güçlük çekse de kimsenin arkasından kuyusunu kazmazdı. Kıskanma, haset etme, kin, hırs hayatına girmemişti hiç. Kendi küçük dünyasında hep mütebessim, hep halinden memnun yaşardı o. Salih yanında oldu mu gerisiyle ilgilenmezdi. Arkadaşı da o sevimli kızı kanadı altına almıştı o yıllarda; ama bunun ilkokul bitince de süreceğine hiç ihtimal vermemiş olmalıydı ki, yıllar sonra evlendiklerini işittiğinde inanamamıştı. Ve şimdi Gülbahar'dan bahsederken onun gözlerinde beliren sevgiyi, sesindeki hüznü görünce bir kez daha anlamıştı ki, arkadaşı o kızı gerçekten sevmişti. "Sen de insan ruhundan anladığını sanıyorsun ya!" diye kendi kendine söylenerek

arabasına bindi. En kısa zamanda tekrar görmeye gelecekti arkadaşını.

* * *

"Baba, iyi ki seni dinledim de şu kursa yazıldım. Bugünkü deneme testinde sınıf birincisi oldum."

Derya sevinçten şakıyarak karşılamıştı kendisini. Pencereden dışarıyı seyretmekte olan Ufuk'un minderini düzeltirken de sürüyordu neşesi.

"Ablanın hemşire olacağını biliyor musun, canım? Gör bak! O zaman nasıl iyi bakacağım sana."

"Çok sevindim kızım, sınavda da inşallah çok iyi bir puan alacaksın; ama beni dinlersen, şu tercihleri yapmadan bir daha düşün derim. Hayat, senin hayatın evlâdım; Ufuk'u düşünüp de istemediğin bir mesleği seçme!"

"Ufuk da benim kardeşim, baba."

Sesini çıkarmadı Salih Kaptan. Derya kararını çoktan vermişti, üzerinde tartışmak bile istemiyordu; ama hele bir ameliyat olsun, Salih Kaptan da onu dinleyecek değildi, seneye emekli olunca oğlu ile köye yerleşecekti. Derya istediği kadar karşı çıksın, onu yaşıtlarıyla burada bırakıp gidecekti köye.

Engin telefon edip bayram sonrası üst üste sınavlarının olacağını, bayram tatilinde Eskişehir'de kalıp ders çalışacağını söylediğinde önce canı sıkıldı Salih Kaptanın. Sonra bunun da tesellisini buldu. Şimdiye kadar her yıl komşularıyla birlikte arkadaki küçük bahçede kesmişti kurbanını. Ne kadar Engin yardım etse de defalarca merdiven inip çıkar, işleri bitip de

duşa girdiğinde kolunu kıpırdatacak hali kalmazdı. Şimdi dil altı hapı almadan merdiven çıkamazken nasıl kesecekti kurbanını? Çocuklara da anlatamazdı durumunu. İnsan yalandan kaçmak için samimî bir çaba gösterirse, Allah da böyle çözümü önüne sunuveriyordu demek!

"Engin de gelmeyeceğine göre bu yıl kurbanımızı bir vakfa bağışlayalım." deyince Derya da sevindi buna. O da babasının tek başına çok yorulacağını biliyordu.

Kurban kesmeyince, pek kurban bayramı gibi olmasa da konu komşunun ziyaretleriyle neşelendiler öğleye doğru. Gözü Engin'i arasa da oğluna sitem edemedi Salih Kaptan. Şurada son seneye gelmişken bir an önce okulu bitirmeye çalışıyordu, eğlence peşinde değildi ya! Bu güne kadar okul konusunda, ders konusunda ailesini hiç üzmemişti zaten. Aslına bakılırsa yüreğini biraz katı bulmasının dışında, oğlundan hiç şikâyeti yoktu Salih Kaptanın. Biraz Ufuk'a sahip çıksa, bir de şu annesini küçümsemesi olmasa dört dörtlük bir evlât olacaktı.

"Aman canım! Şu dünyada kim kusursuz ki!" deyip yine de bayram sabahı onun albümünden seçtiği birkaç resmini vitrinin önüne yerleştirerek namaza gidip gelirken sessizce bayramlaşmıştı oğluyla.

Şu bayram günü asıl koyan Gülbahar'ın yokluğuydu. 'Gülüm! Neredesin?' diye sessiz feryatlar yükseliyordu içinden. Hastalanmaya, tökezlemeye kalmadan kayıp gitmişti dünyadan. Şu göğsüne saplanan ağrıları, kalp çarpıntılarını görse ne derdi acaba? Her

zaman dayandığı, hastalığın üzüntünün asla eğemeyeceğini zannettiği kocasının hasta olduğuna inanmayacak 'Doktorlar ne bilir, kaya gibisin sen!' diyecekti her hâlde.

Bayramın üçüncü günü önce Derya'yı gönderdi zorla, "Çık arkadaşlarını gör, biraz hava al en azından." dedi.

O biraz dolaşıp gelince de "Martılar pek azdılar, bir iki kiremidi kırmış olmasın bunlar." deyip kendini çatıya attı. Yüzünü denize dönüp kiremitlerin üstünde oturdu dakikalarca. Gözleri yanmaya başlayıncaya kadar bakışlarını ufka dikip daldı gitti uzaklara.

Artık asla gerçekleştiremeyeceğini bilse de duygularına söz geçiremiyordu. Marmara Denizi Ege'ye, Ege Akdeniz'e, Akdeniz okyanuslara bağlıydı. Düşlerine giren o uzun yolculuğun başı, şuracıkta gözünün önündeydi. Zincirlemiş olsalar, bu güne kadar çoktan kırmış olurdu hepsini; ama bağlar koparılıp atılmıyordu... Fakat ruhu niye bir türlü sükûnete ermiyordu? Yıllar önce Gülbahar'la evlenmeye karar verdiğinde bunun büyük ölçüde hayallerini gerçekleştirmesine engel olacağını hiç hesap etmemişti. Bunun Ufuk'un hastalığı yüzünden olduğunu, üstelik hiç kimsenin kendisini karısı kadar sevemeyeceğini bilse de, kendini okyanuslara atıp uzak diyarları görme özlemiyle yanıp tutuştuğu böyle günlerde 'Gülbahar'la evlenmeseydim bugün açık denizlerde olurdum.' düşüncesi gelip kafasına yerleşiyordu. Ve işte asıl bu düşünce kor gibi yakıyordu yüreğini. Zannediyordu ki, hiç bir şeyin gizli kalmayacağı öbür dünyada bu da apaçık ortaya çıkacak... Gülbahar

kahrolurdu o zaman. Onunla evlendiği için, ara sıra yalayıp geçen bu pişmanlık hissi vicdanına tarif edilemez ölçüde ağırlık veriyordu.

Derya'nın uyarısıyla çatıya çıkarken kalınca giyinmiş olsa da üşüdüğünü hissediyor; ama yine de gözlerini bir türlü denizden ayıramıyordu. „Allah'ım!" dedi bütün kalbiyle. "İçimdeki dünyayı gezme arzusunu dindir, ne olur!" Yüreği yana yana dua ediyordu. "Ruhum beni dinlemiyor, yıllardır açık denizlerde dolaşıyor. Yoruldum Allah'ım, yoruldum. Mademki uzak diyarlara gitmeme engeller çıkardın, o zaman içimdeki bu arzuyu dindir!"

Kabaran yüreğine engel olamayıp birkaç damla yaş dökünce duasının ne kadar edepten uzak olduğunu fark etti. Uzaklardan, ikindi ezanını okuyan müezzinlerin sesleri yükselirken bu kez de üzüntüyle tövbe etti. Ezan bitince de saçını başını düzeltip indi aşağıya.

* * *

Bayramdan sonraki hafta yine vapurda görevliyken, Levent geldi ziyaretine.

"Bayramda şehir dışındaydım, İstanbul'da olsaydım bayramlaşmak için uğrardım." dedi. Bayramda Kıbrıs'a gittiğini söyleyememişti.

"Biz baba kız evdeydik. Tabi bir de Ufuk vardı." Yirmi yıldır her tatili İstanbul'da geçiriyordu zaten.

"Bu kaptan köşküne bayıldım ben. Boğazı böyle tepeden seyretmemiştim hiç. Çalışırken böyle aklıma estikçe ziyaretine gelmemin sakıncası var mı? İşine engel olmuyorum ya!"

“Yok canım!” dedi Salih Kaptan. “Sen yorulmadıktan sonra, ben ancak sevinirim.”

“Millet para verip Boğaz turuna çıkıyor. Amma güzel meslek senin ki, bir de üstüne para alıyorsun.”

Salih Kaptan cevap vermedi bir süre. Sonra “Boğuluyorum Levent.” dedi gözlerini denizden ayırmadan. “Yıllardır aynı yolu gide gele ezberledim, hiç tat vermiyor artık. Bu işin sıkıcılığından kurtulmak için olsa gerek, gerçekleşmeyeceğini bile bile açık denizlere çıkmayı hayal ediyorum her gün.”

Levent'in onu konuşturmak için fazladan bir şey yapmasına gerek yoktu. Öylesine doluydu ki, her ne kadar uzun yıllar görüşmemiş olsalar da dostluklarının çok eskilere dayanması ve Levent'in psikolog olması sebebiyle olsa gerek, kendisini bile şaşırtan bir açıklıkla anlattı Salih Kaptan. Vapur Boğaz boyunca ilerledikçe kendini kaptırdığı hayallerini bütün ayrıntılarıyla ortaya döktü bir bir. Sonra da evliliğinden bahsetti.

“Sen İzmir'e gittiğin için bilmezsin. Gülbahar yıllarca yatalak babasına baktı, onu bırakmaya gönlü razı olmadığından başta evlenmek istemedi hatta. Benimle evlenmesi için ‘Başka biriyle evlenirim.’ diye resmen şantaj yaptım ona. Yoksa babasını bırakmayacaktı.”

“Yapar mıydın?”

“En azından bir süre başka biri girmezdi hayatıma; ama sonra başka bir kadınla evlenirdim elbette.”

“Ya şimdi? Onu kaybedeli iki yıl oldu diyorsun. Şimdi düşünmez misin?”

İçeriye bir görevli girince, cevap vermedi Salih Kaptan. Onun çıkmasının ardından sürdürdü konuşmasını.

“Yahya Kemal bir şiirinde, ‘Ya lâle açmalıdır göğsümüz yâhud gül’ der. Benim yaşıma gelmiş insanlara söyler bunu. Yani hayatının sonbaharına geldiyse, yüreği artık Allah ve peygamber sevgisiyle dolmalıdır insanın.”

Biraz susup dinlense de, Levent ses çıkarmamayı tercih etti.

”Geçti artık!” deyip dudaklarını ısırdı Salih Kaptan. “Sen Ufuk’u görmedin. Engin bile ona katlanamazken, yabancı bir kadın nasıl onunla aynı evde yaşar.” Sonra bakışlarını Boğaziçi’nin yamaçlarında gezdirdi. “Demin okuduğum mısra olması gerekeni söylüyor; ama insanın ruhuna söz geçirmesi zor. Zaten dikkat edersen şair de ‘açar’ diyemiyor; ‘açmalıdır’, yani ‘ideal olanı budur’ diyor. Kim bilir, belki o da söz geçirememiştir yüreğine.”

“İlgi duyduğun bir kadın mı var?”

“Sevda dediğin ille de bir kadına karşı hissedilmez ki! Şu mavilik, şu iyot kokusu... Denizler Levent; denizler, okyanuslar... Bunca yıllık psikologsun, denize sevdalı insanlar çıkmadı mı karşına?”

“Vazgeçilemeyen alışkanlık, daha ileri safhasında ise tutku diyorum ben buna. Evet, denize tutkun insanlara rastladım tabi, denizden ayrı yaşayamayan...”

“Boğaz’a hapsoldum Levent. Aklım, mantığım en azından emekli oluncaya kadar buraya bağlı olduğumu

biliyor; ama gel gelelim hayallerim sınır tanımıyor. Sen çevrene baktığında İstanbul'u görüyorsun, değil mi? Ben dünyanın dört bir yanındaki limanları görüyorum. Önceleri yaklaştığım her iskeleyi, belgesellerden ve fotoğraflardan tanıdığım kadarıyla değişik limanlara benzetmeye başladım. Bu eğlenceliydi, hatta işime renk katıyordu; ama zamanla oralarda içinde benim de yer aldığım hayalî dünyalar kurmaya başladım."

"Bunu yaparken gerçek hayattan kopuyor musun?"

"Hem de tamamen! İstanbul'da olduğumu filân unutuyorum, kendimi gerçekten oralardaymış gibi hissediyorum."

"Peki, bu işini yapmanı engelliyor mu?"

"Hayır! Çünkü ben hayallerimde de kaptanım hep, ama büyük bir geminin kaptanı. Dikkatle iskelelere yanaşıp kalkıyorum."

"İstesen rahatlıkla açık deniz kaptanı olabilirdin. Bu yolda bir girişimin olmadı mı?"

"Okuldan çıkınca dördüncü kaptan olarak işe başlamıştım. Baş kaptandan tezkiye aldım, sınavlara girip terfi de ettim. Sene kaybetmeden süvari, arkasından kıyı kaptanı oldum; ama sonra Ufuk'un hastalığı çıkınca... Gülbahar'ı da biliyorsun. Hem evin, hem Ufuk'un sorumluluğunu nasıl ona bırakırdım? Yakın yol sertifikamı almama rağmen Kabataş-Yalova hattında bile çalışamadım, böyle olunca da ilerlemem durdu tabi."

Levent'in gözlerinde teneffüslerde tahtaya gemi resimleri çizen güzel bir çocuk canlanıyordu. Yine iyi dayanıyordu arkadaşı. Dünyayı gezip görmeyi tutku

derecesinde isteyen birinin, hayatı boyunca bir aşağı bir yukarı Boğaz'ı turlaması ne acıydı. Kendini şu anda hiç de bir psikolog gibi hissetmiyordu. Dostuydu onun ve dost gibi konuşacaktı yalnızca. Çocukluğuna, bilinç altına, bilmem nerelere inip büyük lâflar etmeye hiç niyeti yoktu. Bu ağır hayat yükünü taşırken zaman zaman dayanamayarak yükü omuzlarından indirip soluklanıyordu arkadaşı. Mademki mesleğini ve günlük yaşamını etkilemiyordu, vazgeçmesi yolunda bir tavsiyede bulunmayacaktı ona.

"Endişelenmene gerek yok." dedi merakla ne söyleyeceğini bekleyen arkadaşına. "Sen istesen de engel olamazsın buna, çünkü ruhunun ihtiyacı var. Şimdi sen bekliyorsun ki 'Açık denizlere açılamadığından içinde ukde kalmış, bu yüzden kendini hayallere kaptırıyorsun.' diyeyim; ama yanılıyorsun. İnsan ruhunun sonsuzluk özlemini anlatan bir örnek yalnızca seninki."

Salih Kaptanın yüzüne yavaş yavaş bir gülümseme yayıldı. Bir arkadaşına, bir denizlere baktı, sonra sesli olarak gülmeye başladı.

"Aylardır bir psikoloğa gitsem diyordum; ama bir türlü cesaret edemiyordum. Yahu siz Freud'dan başlayıp insanın bebeklik, çocukluk evrelerine, dürtülerine filân inmez miydiniz?"

"Gerekli olsa elbette ki bilinç altını, bilinç üstünü didik didik ederdim; ama dedim ya senin durumunun izahı kolay."

"Sağ ol Levent!" dedi içtenlikle. "Nasıl rahatladım bilemezsin. Omuzlarımdan ağır bir yük kalktı sayende."

"Sen zannediyor musun ki uzak yol kaptanı olup dünyanın bütün denizlerini dolaşsaydın ruhun tatmin olacaktı. İnsanın isteklerinin sınırı yok ki! Ne diyor bir değerli mutefekkir: 'İnsan, bir çiçeği istediği gibi bir bahçeyi, bir bahçeyi istediği gibi de dünyayı ister. Sonra onunla da doymaz, cenneti ister.' Bak! Zaten senin oluşturduğun hayalî dünyanın kötü bir yanı olmadığı şuradan belli ki, farkındasın ya da değilsin; ama sen hayallerinde bile karına sadıksın."

"Limanlarda beni beklediğini hayal ettiğim kadınları unuttun galiba."

Salih Kaptan bakışlarını denize çevirdi. Gülbahar hiçbir şey istemez, elindekiyle mutlu olmasını bilirdi. Bir hediyelik eşya dükkânı açmak... Belki de evliliği boyunca kendisi için istediği tek şeydi bu. Salih Kaptan, Levent'in sesiyle irkildi.

"Bana sorarsan, hiç zorlama kendini. Marmara'dan Karadeniz'e gidinceye kadar dünya limanlarını dolaşıyorsan, yolun açık olsun. Benden de selâm söyle seni bekleyenlere."

Salih Kaptan şaşkınlıkla dinliyordu arkadaşını.

" 'Boğuluyorum İstanbul'da.' dedin. Engin denizlere, okyanuslara açılmak istiyorsun. Dünya ile kıyasladığında dolaşıp durduğun alan çok sınırlı çünkü. Cennete kadar uzanan uzun yolculuğun içinde de dünya hayatı öyle sınırlı işte."

Gerçi Salih Kaptanın dinlediği radyo kanalı, İslâmî duyarlılığı olan bir kanaldı ve Levent de orada program yaptığına göre, onun olaylara salt maddî yönüyle yaklaşmasını beklemiyordu; ama yine de arkadaşının

fikirlerinin derinliği şaşırtıyordu Salih Kaptanı. Araya, görüşmedikleri upuzun bir zaman dilimi girince ilkokul yıllarına takılıp kalmıştı, hayreti bundandı galiba. Arkadaşının aldığı yolu görünce kendisini yerinde saymış gibi hissetti birden. Sabit fikir halinde dünyayı dolaşmaya takmıştı aklını. Gerçi yıllardır namazlarını bırakmamış, orucunu tutup Kur'an'ını da okumuştu; ama dünya, ahiret ve yaşamın amacı üzerine pek düşünmemiş, dünyayı gezerse doyuma ulaşacağını sanmıştı.

"Düşünsene, kâinatın içinde dünya ne kadar küçük ve insanın dünyada kalma süresi ne kadar kısa. Ruh zamanla ve mekânla sınırlı değil ki bizim gibi yeryüzünün belli bir yerine bağlı kalsın. Sonsuzluğu bilen ruh buna razı olur mu hiç? Ruh ne dünyaya bağlı kalmaya ne de ölmeye razı, sonsuzluğu istiyor o. Ahiretin var olması gerektiğine ne güzel bir delil, değil mi?"

"Haklısın." dedi Salih Kaptan. "Ben, her an bitebilecek olan şu dünya hayatında bir şehre bağlanıp kalmayı kabul edemedikten sonra, ölümsüz olan ruhum bu dünya ile yetinir mi?"

"Aynı duyguları paylaşmamız ne güzel! Görüyorsun ya, senin sorun olarak gördüğün hayalî dünyaların bizi nerelere sürükledi. Tefekkür, nafile ibadetten kat kat kıymetli olduğuna göre bu vesileyle bana saatler sürecek ibadetten kazanacağım sevabı kazandırmış oldun. Ne hayırlı arkadaşsın sen."

Levent, kendisini rahatlatmış, psikolojik bir sorunu olmadığına inandırmış, düşünce ufkunu genişletmişti, bunların üstüne bir de neredeyse teşekkür ediyordu kendisine.

"Sağ ol Levent." dedi Salih Kaptan. "Çok ihtiyacım olduğu bir zamanda ilâç gibi çıktın karşıma.

Her ne kadar Levent, zaman zaman bir hayal dünyasının içinde kaybolmasının hiçbir sakıncası olmadığını söylese de o günkü konuşma etkilemiş olmalıydı kendisini. Çünkü eskisi kadar çok hayal kurmuyordu artık. Gerçi yine Dünya limanlarında dolaşıyordu; ama bu hem daha seyrek oluyordu, hem de kendisini bekleyenler şaşılacak şekilde Gülbahar olmaya başlamıştı. Sessiz sözcüklerle uzun uzun konuşup hasret gideriyordu karısıyla; ama Ronaldo bir türlü oğlunun yüzünü almıyordu. Ufuk o kadar uzun zamandır hastaydı ki; artık onu ne futbol oynarken ne de koşarken gözünün önüne getirebiliyordu çünkü. Vapur Boğaz boyunca ilerlerken yüzünü seçemediği onlarca çocuk koşup oynuyor, Salih Kaptan hiçbirisine oğlunun yüzünü veremiyordu. Kimi gün hayalinde onlarla konuşup dertleşiyor, ama kulağına gelen ses de Ufuk'un sesi olmuyordu hiç. Tıpkı denizle göğün birleşir gibi olduğu ufuk çizgisine benziyordu oğlu. Hep gözünün önünde, ama ulaşamayacağı kadar uzaktaydı.

Levent, iki üç haftada bir uğramayı alışkanlık haline getirmişti. Bir gün onun yanında ağrısı tutunca; kalp yetmezliğinden, yaza olacağı ameliyattan söz etmek zorunda kaldı. Ameliyatı kolay geçen, çok çabuk kendini toparlayan insanlardan örnekler vererek, arkadaşı yine rahatlattı onu. Artık anlamıştı, Levent'in ortaya çıkışı Allah'ın bir lütfuydu. Yalnızlıktan bunaldığı günlerde bir dost göndermişti Allah. Levent'e

teşekkür etmedi, onun hoşuna gitmezdi bu. Akşam bunun için uzun uzun Allah'a şükretti yalnızca.

* * *

Derya, yine sevinçle merdivenlerde karşılamıştı kendisini.

"Baba, yalnız sınıf birincisi olmakla kalmadım, dersanenin en iyi üçüncü derecesini çıkardım bugünkü testte."

Dil altı ilâcı alsa da evin son basamaklarını zorlukla çıkıyordu artık. Göğsüne saplanan ağrıyı kızına belli etmemeye çalışarak, "Çok iyi!" dedi. "Nasıl sevindim bilemezsin. Göreceksin, sınavda da çok iyi bir puan alacaksın."

"Baba, çok heyecanlanıyorum. İstediğim yeri kazanabilir miyim acaba? Ya o gün hasta olursam, ya da bilmediğim sorular çıkarsa..."

"Korkma!" diyerek moral vermeye çalıştı Salih Kaptan. Hemen bir yere oturmalıydı. "Sen elinden geleni yapıyorsun evlâdım, bundan ötesi Allah'ın bileceği iş. Hayırlısı ne ise, o olsun."

"İnşallah hemşirelik okulunu kazanırım, baba!" diye sevinçle mutfağa yöneldi Derya. Sonra mutfaktan kafasını uzatıp "Yemekten önce bir şeyler ister misin?" diye sordu.

"Yok evlâdım, sağol! Sen yemeği boş ver de biraz daha kardeşinin yanında kal. Bugün çok yoruldum, biraz yatsam iyi olacak."

Şu ameliyatı bir olsa, Ufuk'un bakımını kimselere bırakmayacaktı. Böyle evde olup da Derya'ya yardım

edemediği günlerde iyice ağırına gidiyordu durumu. Kızı nereden bilecekti sınavı kendisinin de en az onun kadar heyecanla beklediğini. 'Sen üniversiteye, ben Ufuk'la köye...' diye düşünüp avunmaya çalıştı. Biraz dinlenip ağrısı diner gibi olunca da, kalkıp onların yanına gitti.

"Ben kardeşinin karnını doyururum." dedi Derya'ya. "Masayı da hazırlarım sonra. Şunun şurasında bir şey kalmadı, sen otur test çöz biraz."

Oğlunun karnını doyururken sınavdan sonra bir gün Levent'i eve çağırmaya karar verdi. Derya'yı tanıştırmalıydı onunla. Kızının önüne de yeni ufuklar açardı o. Hatta Engin'le de konuşmalıydı Levent. Sınav, üniversite, meslek edinme derken dünyaya takılıp kalmamalarını ne güzel anlatırdı onlara. İnsan bilse ki uzun yıllar yaşayacak, hayatının bir dönemini, her şeyi bir kenara itip yalnızca kendine iyi bir gelecek hazırlamaya ayırabilirdi; ama hep uyanık, hep Allah'ı anar biçimde yaşamaları için olacak, ölümün vaktini gizli tutmuştu Allah. Bunu yeterince anlatabilmiş miydi acaba çocuklarına...

Dördüncü Bölüm

Salih Kaptan evine çıkmak için taksiye binmişti yine. Sokağa girdiklerinde kalabalıktan evin önüne yanaşamadı araba. Aceleyle parayı verip taksiden inerken kulağına sesler geliyordu.

"Camdan mı düşmüş?... Alt sokakta bir doktor olacaktı, ona haber verin çabuk... Biri ambulans çağırsın!... Kıpırdatmayın, dikkat edin yahu!..."

Salih Kaptanın göğsüne bıçak gibi bir ağrı saplandı. Kalabalığı yarmaya çalışırken dil altı haplarından iki tane birden aldı ağzına. Ufuk aklına geldi hemen; aman Allah'ım! Ufuk düşmüş olmalıydı... Pencerelerin demirleri mi eskimişti yoksa? Ufuk büyüyüp üzerine abandıkça... Yüreğine bir acı saplanırken, vicdanını sızlatan belli belirsiz bir rahatlama duydu elinde olmadan. Kurtulmuştu oğlu, onunkisi yaşamak değildi zaten... Sonra bir uğultu yükseldi kalabalıktan. Fark etmişlerdi kendisini, değişik ağızlardan adının söylendiğini duydu. Biri kolunu tutuyordu galiba.

"Kaptan sen bakma!... Biri üstünü örtsün çabuk!... Babası geldi, babası..."

Salih Kaptan "Derya!" diye yerde hareketsiz yatan kızının üstüne atıldığında göğsünü bıçakla doğruyorlardı artık.

Yarı şuurlu yarı şuursuz hâlde kızına sarılmış, yüzüne yapışmış saçları kenara çekmeye çalışıyordu. Ambulans gelmeli, hemen bir doktor görmeliydi kızını. Hastahaneye bir gitse kurtulurdu evlâdı. Acele etmeliydiler, bütün iş hastahaneye yetişmesindeydi, kurtulurdu o zaman... Kızına sarılı ne kadar kaldığını bilmiyordu. Sonra birileri onu zorla ayırdı evlâdından. Beyaz önlüklü insanlar eğildiler Derya'nın üzerine. Yanına getirdikleri sedyeye yerleştirirlerken "Boynu kırılmış..." sözü kulağına çalınır gibi oldu. Sonra burnuna keskin bir kolonya kokusu çarptı; yüzüne, gözüne, ellerine kolonya döküyorlardı. Derken birileri koluna girdi, uçurur gibi ambulansa soktular kendisini de. Sonra da bir iğne yapıp yatırdılar kızının yanına.

Aldığı dil altı haplarından mı yoksa yaptıkları sakinleştiriciden miydi, kalbi dayandı bu büyük acıya. Evin bütün pencerelerine Ufuk düşmesin diye demir parmaklıklar taktırmıştı yıllar önce, bir mutfak kalmıştı parmaklıksız. Önünde tezgâh olduğu için gözüne yeterince emniyetli görünmüştü çünkü... Oysa Derya annesinin kızıydı. Kursa da gitse, sınava da hazırlansa ev tertemiz olmalıydı. Ufuk'u ihmal etmemek için posta posta yapardı temizliği, öyle ayrı bir temizlik günü yoktu. Bugün mutfağı temizlemişti biraz, sonra da tezgâhın üstüne çıkıp camları silmeye kalkmıştı. Karşı apartmanda oturan komşulardan biri olduğu gibi görmüştü kazayı.

"Camın dışına kuş pisliği yapışmıştı galiba, onu çıkarmaya çalışıyordu. Bir ara dışarıya doğru çok sarkınca, 'O da kalıversin kızım!' diye seslendim hatta.

‘Peki’ der gibi çekilip camın içerisini silmeye başladı; ama sonra dayanamayıp tekrar çıktı dışarı. İçime mi doğdu ne, yüreğim nasıl da ağzıma geldi onu yine öyle görüverince. Ağzımı açmaya vakit kalmadan da uçuverdi yavrucak.”

Cami, cenaze namazı, mezarlık... Hep bir sis perdesinin arkasındaydılar sanki. Sonraki günlerde ne komşuları, ne konuşup duran Levent, hatta bal mumuna dönmüş suratıyla için için ağlayıp duran Engin’le ilgili olarak bile fazla bir şey hatırlayamadı Salih Kaptan. Tuhaftır, Derya’nın ölümünden sonraki iki gün boyunca baktığı her yerde martıları görmüştü yalnızca. Düşmemeleri için önlemler alarak çatıda yavrularına uçmayı öğreten martılar sarmıştı etrafını çepeçevre.

Bir martı kadar olamamıştı... Bir martı kadar yavrusuna sahip çıkamamıştı. Tezgâha çıkmadan o cam silinemezdi. O yüksekliğe çıkarak cam silmek ise ne kadar tehlikeliydi. Ufuk’u düşünmüştü de... Ufuk muydu tek evlâdı? Öyle ya, Derya akıllıydı... Derya becerikliydi, her işin altından kalkardı... Derya güçlüydü, babasının onu düşünmesine gerek yoktu... Ne kadar ufacıktı oysa, sarıp sarmalanmaya nasıl da ihtiyacı vardı... Bir martı kadar olamamıştı. Martılar bile yavrularını koruyabiliyorlardı tehlikelerden. Kendisi başaramamıştı. Bir martı kadar olamamıştı.

“Sen babasıydın, ama Allah yaratıcısıydı. Sahibi O’ydu, sana emaneten verilmişti. Ve O senden daha çok seviyor olmalı ki yanına aldı kızını.”

Levent hep yanındaydı, bıkıp usanmadan konuşuyor, Salih Kaptanı teselli etmeye çalışıyordu.

“Kızınla tanışamadım, ama anlattıkça evlâdım gibi sevmiştim onu. Onun yaşında çok genç tanıyorum ben, aklı bir karış havada eğlence peşinde hepsi. Kaç genç vardır kardeşi için üniversiteyi erteleyen, eve kapanıp hasta bakan. Namazını, orucunu da bırakmadığını söylemiştin. Bence Allah’ın sevgisini kazanmak için elinden geleni yapmış o.”

İşte bir tek bu içini rahatlatıyordu. Derya o kadar iyiydi ki, herkes severdi onu. Allah da sevmiş olmalıydı onu. Sevmiş ve yanına almıştı. Böyle olmalıydı, ancak böyle düşünerek bir parça sakinleşebiliyordu Salih Kaptan.

Ufuk’un ne olacağı, ona kimin bakacağı konusunu açan da yine Levent oldu. Hayat durmuyor, devam ediyordu ve ortada bakıma muhtaç bir çocuk, daha doğrusu genç vardı.

“Bilmiyorum, daha hiçbir şey düşünmedim.” dedi acıyla. Derya’nın yokluğu zaman geçtikçe daha çok koyacaktı hepsine.

“İstersen kaydımı dondurup ben gelirim, baba.” Engin samimiyetle teklif ediyordu bunu.

Salih Kaptan da oğlunun bunu lâf olsun diye söylemediğini fark edip sevindi.

Engin’in acısı annesini kaybettiği zamankinden daha büyüktü. Derya hep fedakârdı, kendisi için hiçbir şey istemezdi. Hep verendi o. Sessiz, sakin haliyle Engin’in vicdanını sarsardı hep. Öldüğünü öğrendiği andan beri kardeşiyle olan ilişkisini sorguluyordu. Hiç de iyi bir ağabey olmamıştı. Onu sinemaya götürdüğünde bile filmi kendi seçerdi. İstanbul’a her

gelişinde kardeşi en sevdiği yemekleri hazırlayarak beklerdi de, bir kez olsun onun için bir hediye alıp gelmemişti eve. Bir çanta dolusu kirli olurdu ancak getirdiği. Ve şimdi aylardan beri ilk kez ne Yeliz ne mezuniyeti aklına geliyordu, kardeşinin ölümüyle içi yanıyordu yalnızca.

Salih Kaptan "Sağ ol oğlum." diye elini beline doladı oğlunun. "Mezuniyetine bu kadar az kalmışken bir sene uzatma okulunu."

Aslında Yalçın Bey olsun Ahmet Bey olsun canla başla yardım teklif etmişlerdi; ama bir iki gün değildi ki bu, en az üç ay vardı Engin'in dönmesine.

"Yatılı bir kadın tutsak bakmaz mı acaba?"

"Yabancı bir kadın parayla bile olsa Ufuk'a kolay kolay bakamaz, Salih." dedi Levent. İki gündür Ufuk'la birlikteydi, bakımının ne kadar güç olacağını tahmin edebiliyordu.

"Ya da bir özel bakım evine yatırsak..." Salih Kaptan bir çözüm bulmaya çalışıyordu.

"Onlar da her hastayı kabul etmiyor." dedi canı sıkılarak Levent. Sonra birden canlanıp Salih Kaptana döndü. "Şimdi aklıma geldi. Sen ücretsiz izin alsana!"

"Doğru mu söylüyorsun, verirler mi?"

"Oğlunun hastalığını ve ona senden başka bakacak birinin olmadığını belgelersen alırsın, ben öyle biliyorum."

"Hay Allah senden razı olsun! Ben bunu düşünemezdim."

"Engin gelinceye kadar idare edersin böylece. İzinli olduğun dönemin primini ödersen, emekliliğini de etkilemez."

Evet, en doğrusu bu olacaktı, Engin'in dönüşünden dört ay sonra da emekliliği gelecekti zaten. Engin de her hâlde daha önce işe başlayamazdı. Derya'nın yokluğu içini yakmaya devam etse de içten içe sevindi birden.

Bir çözüm yolu bulmuş olmaktan değildi duyduğu sevinç. Ne ölüden ne diriden haberi olmayan Ufuk hep gözünün önündeydi. Karnı acıktı diye bağırıyor, eline geçeni fırlatıyor, karşısında babasının acıdan içi katılırken o gülüyordu. Ve en büyük dayanağı Derya yoktu artık. Bazı anlarda neredeyse kaderi sorgular bir tavır içine giriyordu. Şu anda hissettiği sevinç, acısını daha da arttıran bu duygudan kurtulmasındandı. Allah kendisini darda bırakmamış, sanki "Kulum, ben yanındayım." demişti en dar zamanında. "Gücünün üstünde yük yüklemem." demiyor muydu zaten? Yıllarca görmemişken, böyle bir arkadaşı olduğunu bile unutmuşken Levent'i karşısına çıkaran Allah değil miydi? Bunun adı tesadüf olamazdı, bu kadar basit bir açıklaması olamazdı bunun.

* * *

Salih Kaptan, Levent'in söylediğini yaptı. Ufuk'un hastalığını, karısıyla Derya'nın öldüğünü ve Engin'in İstanbul dışında öğrenim gördüğünü gösterir belgelerle başvurup ücretsiz izin aldı. Sonra da Ufuk'la birlikte eve kapandı. Merdiven çıkmanın zorluğunu bahane edip mutfak ihtiyaçlarını bile telefonla

istiyordu. Ne konu komşu, ne de Levent biraz evden çıkıp hava alması için ikna edebiliyordu onu. Aylığı kesilmiş olsa da, emekli olunca ödersin diye Levent desteklediğinden maddî sıkıntısı yoktu aslında. Ufuk kendi kendine oyalanırken camın önüne dikilip dakikalarca martıları seyrediyordu. Sıkıntısı içindeydi. Evde sık sık Derya'nın ayak seslerini duyuyordu. Hâlbuki çok sessiz yürürdü kızı. Yaşarken duymadığı ayak sesleri kulağında yankılanıyordu şimdi.

Bir gün bile görmeden duramam sandığı denizden haftalardır uzaktaydı. Evin önüne yüksek apartmanlar yapıldığından beri çatıya çıkmadıkça evden de görülmüyordu artık deniz. Kış bitip yağmurlar dindiğinden, kiremitleri kontrol etmeye de gerek yoktu. Kalbi sıkıştırıp dururken ne işi vardı zaten çatıda? Kış başlarında birini bulup bakımını yaptırırdı bundan sonra.

Ufuk'u yatırıp yatağın çevresindeki halatları tutturdu sıkıca, sonra kendisi de yere oturup yavaş yavaş onun saçlarını okşamaya başladı.

Engin'le Derya peş peşe doğunca Gülbahar ne yapacağını şaşırmıştı, Salih Kaptanın eve dönüşünü dört gözle beklerdi çocuklardan birini olsun avutsun diye. Derya, süt kokan minicik bir bebekti, Engin ise ancak yürümeye başlamıştı. Kucağında uyuturdu onları. Uzun uzun saçlarını okşar, dayanamayıp öperdi uyuyan yüzlerinden. Eli ağır ağır Ufuk'un saçlarında gezinirken derin bir soluk aldı. O yorgun, telâşlı, işlerinin hiç bitmediği günler ne güzel günlermiş meğer. Kimse kalmamıştı yanında, özlem içini yakıyordu.

Gülbahar'ı özlemişti, Derya'yı özlemişti, Ufuk'un, hastalıktan önceki günlerini özlemişti.

Salona geçip Kâbe fotoğrafının karşısına oturdu. Tam secde anında çekilmişti fotoğraf. Çepeçevre binlerce insanın alınları yerde, bir Kâbe dimdik ayakta. Dikti gözlerini, oturdu karşısında saatlerce. Hacerü'l Esved'i öptü, tavaf yaptı, o insanlarla birlikte namaz kıldı hayalinde.

Bütün kıtalar, okyanuslar kaybolmuş, bir Kâbe kalmıştı şimdi yeryüzünde. Bu güne kadar engin denizlere, uzak diyarlara beslediği sevdalar da toplanmış bir büyük aşka dönüşmüştü. Yüreği göğüs kafesini zorlarken; hayali, topal karıncanın hayaliydi artık.

Beşinci Bölüm

Kardeşini toprağa verip Eskişehir'e döndüğünde on yaş yaşlanmış gibiydi Engin. Herkes saygılıydı acısına. Evde bir süre müzik açılmadı. Arkadaşları televizyonu açtıklarında bile sesini kısıyorlardı. Eski ev arkadaşları aralarında paylaşıp hatim indirmişlerdi Derya için. Yeliz bile kendi haline bırakmıştı onu...

Zamanla önce hafiften hafife okulunu boş verdiği için çıkışmaya başladılar kendisine. Babası Ufuk'a bakabilmek için izin almış, dönmesi için yolunu gözlerken ne diyebilirdi onlara. Bir gayretle toparlanıp yeniden başladı uçuşlara.

Sonra "Ölenle ölünmüyor." demeye başladı çevresindekiler. İçi boşalmış, karar verme yeteneğini yitirmiş gibiydi. Değişik ağızlardan çıkan seslerle yönünü belirlemeye çalışıyordu şimdi. Bunda, Derya'nın ölümünden çok önce iç dengesini kaybetmeye başlamasının rolü büyüktü tabi. Aylar önce Ramazanın son günlerinde kendini kuşatan o manevî atmosferi, bayram tatili bitip de Eskişehir'e döner dönmez kaybetmişti çünkü.

Aslında bu yeni bir olay değildi, Ramazanın bitmesinin ardından her yıl yaşardı bu değişikliği. Üç ayların

girmesiyle birlikte ailesi olsun yakın çevresi olsun ellerinden geldiğince eğlenceden uzaklaşır, daha ibadet eksenli bir hayata başlarlardı. Annesinin, babasının sesi kulağına gelir gibiydi. "Mübarek üç aylarda olsun, şu müziğin sesini biraz kısar mısın?" Hem inanan biri olarak aksine davrandığında huzursuz olduğundan, hem de zaten buna pek izin verilmediğinden iple çekerdi Ramazanın bitmesini; ama yine de bunu kendi kendine bile itiraf etmekten çekinirdi. Özellikle kandillerde ve Ramazan boyunca o günlerin hakkını vermek için içtenlikle dua edip ibadetlerini yerine getirmeye çalışsa da bayramın gelmesini dört gözle beklerdi yine de. İç çatışmalarının dinip gönül rahatlığıyla eğleneceği günlerin başlaması demekti çünkü bu.

Eskişehir'e döndüğünde de böyle olmuştu. Bıraktığı bir iki gün orucu olsa da vazifesini hakkıyla yerine getiren insanların gönül rahatlığıyla kaptırmıştı kendini evin havasına. Önceki yıllarda İstanbul'da yaptığı gibi oruçla birlikte namazını da bırakmıştı gelecek Ramazana kadar. Yalnız ilk haftalarda seccadesini kaldırmaya çekinmişti nedense; onun yerine, üzerine giymediği bir kazağını koyarak görmemeye çalışmıştı. İki hafta sonra seccadeyi çekyatın altına tıkıştırırken huzursuzluğu kalmamıştı artık.

Okul bittiğinde iyi bir İngilizce'nin en az diploma kadar gerekli olduğunu bildiklerinden Yüksel'le birlikte geç saatlere kadar salonda İngilizce çalışmaya başlamışlardı. Önceleri sigara içmek için odasına yahut mutfağa gitse de bundan çabuk bıkmıştı Yüksel. "Oğlum! Belli mi olur, belki sigara içen bir kadınla

evlenirsin, alış şimdiden." diye sonraki haftalarda aldırmamıştı Engin'in varlığına. O küçücük salonda arkadaşının sigara dumanını soluya soluya vücudu nikotine alıştığından olacak, elinin ne zaman sigara paketine uzandığını, ne zaman sigara tiryakisi olduğunu kendisi bile anlayamamıştı.

Eskişehir'de kaldığı kurban bayramında ise o hep fark edilmeyi ve başkalarından öne çıkmayı isteyen tarafına gün doğmuştu. Sınavların yaklaştığı ve ders çalışması gerektiği babasına uydurduğu bahaneydi, son sınıfta ne ders vardı ne sınav, sadece uçuşa çıkıyorlardı. Eskişehir'den ayrılmak istememişti, doğrusu buydu aslında. Çünkü Yeliz'in babasının çok yakın – bu bol paralı demekti – hastalarından birinin durumu ağırlaşınca Yeliz ve ailesi Kıbrıs tatilini iptal edip Eskişehir'de kalmıştı bayramda. Yeliz yalnız kalmak istememiş, Engin'i Eskişehir'de tutmak için bayram tatilinde ona araba kullanmayı öğreteceğine bile söz vermişti.

"Tatil boyunca cipi alır, şehir dışına çıkarız. Sen de biliyorsun ki benim gibi güzel bir hocayı kolay kolay bulamazsın!" diyordu Engin'in gözlerinin içine bakıp.

Buna karşı koymak güçtü. Çalışmaya başlamadan ikinci el sıradan bir araba bile hayalken, birkaç günlüğüne de olsa Yeliz'in cipini kullanmayı nasıl reddederdi?

Bayramın ilk günleri gözden ırak yollarda direksiyon çalışmışlardı birlikte. Kır lokantalarında yemek yiyip tatilin keyfini çıkarıyorlardı. Bayramın son günü Yeliz'in ısrarıyla çekine çekine şehir trafiğine çıktığında herkesin altındaki cipe ve yanındaki kıza bakıp

kendisine gıpta ettiğinden emindi. Korkusu da çabuk geçmişti. Hiçbir trafik polisi bu kadar ustalıkla araba kullanan birinin ehliyeti olmayacağını düşünemezdi. Polisler Yeliz'in cipini tanıyıp bir eksiği olmadığını bildiklerinden durdurup kontrol de yapmıyorlardı zaten.

Bir eliyle direksiyonu kontrol ederken diğer eliyle de sigarasını yakıp söndürecek cesareti pek çabuk kazanmıştı.

"Harikasın!" diyordu Yeliz. "Bunu kutlayalım, öyle üç günde, benim diyen sürücülere taş çıkarman beni nasıl gururlandırdı bilemezsin! İyi bir kutlamayı hak ettik, öyle değil mi?"

Engin bu davetin sonunda, daha önce sigarayla tanıştığı şekilde kötü bir alışkanlıkla daha tanıştı: İçkiyle.

Evdeki arkadaşlarını pek neşelendirmişti Engin'in bu hali.

"Vay! Abimiz zincirlerini kırdı demek!"

„Görmüyor musun, Yeliz cipi de verdi emrine. Oğlum, ne demişler; ya bu deveyi güdeceksin, ya bu diyardan gideceksin. Kızdan ayrılamadığına göre ona uyacaksın, başka çare yok."

Uymuştu da gerçekten; hem Yeliz'e, hem ev arkadaşlarına...

Okuldan arta kalan zamanda kendince hayatın tadını çıkarıyordu artık. Eskiden kınadığı bahaneler de pek akla uygun geliyordu ona şimdi. Allah insanın sarhoş olup iradesini kaybetmesini istemediğinden yasaklamıştı içkiyi. O ise, hiçbir zaman kendini kaybedecek

kadar içmediğini iddia ediyor, kendince bir kılıf uyduruyordu içinde bulunduğu duruma. Kız erkek arkadaşlığına gelince… hangi çağda yaşıyorlardı ki!…

* * *

Çok güzel bir kız arkadaşa sahip olduğu için ayakları yerden kesilmişken ve tam kendine ışıl ışıl bir dünya kurmuşken gelmişti kardeşinin ölüm haberi. Gelmiş ve tuzla buz etmişti pırıltılı dünyasını.

Kalkan ilk otobüse atlayıp yola çıktığında hâlâ inanamıyordu. Bir yanlışlık olmalıydı bu işte. Ufuk dururken Derya nasıl bırakıp giderdi bu dünyayı? Yoksa suç kendisinde miydi? O kadar rahatlıkla haramları işlemişti ki son aylarda, şiddetli bir tokat yemesi gerekiyordu belki de.

Sessiz sessiz gözyaşı dökerken, yol boyunca suçluluk duygusundan kurtulamamıştı. Kendini başkalarından üstün gören; yakışıklılığı, mesleği ve Yeliz'in arkadaşlığıyla övünen Engin, o gün terk etmişti kendisini. Cenazede olsun, İstanbul'da kaldığı üç gün süresince olsun bir sürüngenden farkı olmadığını düşünmüştü hep. Bir türlü rotasını tutturamamıştı, yalpalayıp duruyordu yıllardır. Babasına "Kaydımı dondurayım da Ufuk'a ben bakayım." derken numara yapmıyordu bu yüzden. Bir kez olsun erdemli bir davranışta bulunmayı samimiyetle istemişti gerçekten.

Ama babası ücretsiz izin alıp bu sorunu çözünce, Engin ailesi için yapacağı ilk büyük fedakârlığı gerçekleştiremeden dönmüştü Eskişehir'e. Belki hem kardeş hem insan yönünü o kadar çok sorgulamıştı ki, bir süre sonra yorgun düşmüş, beyni etrafına bir

duvar örüp tüm soruları dışarıda bırakmıştı. Ve artık çevresinde öyle bir arkadaş grubu oluşmuştu ki teselli namına bildikleri; sigara, içki ikramı ve bir de "Hayat devam ediyor, kardeşin de istemezdi onun için üzülmeni." türünden sözlerden ibaretti. Eski arkadaşları birkaç kere uğramışlar; ama onlar da evin ortamında istedikleri gibi konuşup avutamamışlardı Engin'i. Israrlı davetlerini ise "Babama bu dönem mezun olacağıma söz verdim, uçuş programını aksatmamam lâzım." diye reddetmişti. Ve günler geçtikçe Engin de benimsemişti çevresindekilerin söylediklerini. Haklılardı. Ölenle ölünmüyordu, silkinip toparlanması, sene kaybetmeden mezun olabilmesi için uçuş programını tamamlaması, bunun için de bir an önce şu dalgın hâlinden sıyrılması gerekiyordu.

Kendinden bir alt sınıfta olan Yeliz bütün sınavlarını verdiğinden rahattı.

"Yaz tatilinde Amerika'da kalıp İngilizce'mi iyice ilerleteceğim. Seneye okulu bitirdiğimde yabancı dil sorunum hiç olmayacak." diyordu.

Özellikle yer kulesi ile haberleşmelerde sorun yarattığından, İngilizce'nin mükemmel olması işe girerken çok önemliydi gerçekten. Keşke kendisi de Amerika'ya veya İngiltere'ye gidebilseydi bir süre. Ya da hiç değilse derslerin olmadığı şu son seneyi iyi değerlendirip yabancı dilini geliştirmiş olsaydı.

Acaba babasının hava yollarında çalışan sözü geçen bir arkadaşı var mıydı? Yıllar sonra ortaya çıkan Levent'e bakıyordu da, neredeyse babası için canını verecekti. Kendisine bir havayolunda iş bulmaya

yardım edecek şöyle candan bir arkadaşı yok muydu acaba?

Babasını ne zaman arasa evde buluyordu. Ufuk'u komşulara emanet edip çıkmaz mıydı hiç dışarı? Yoksa iki üç saatliğine olsun gelip kardeşiyle ilgilenecek biri yok muydu? İş bulması uzarsa aylarca eve kapanıp kardeşine mi bakacaktı? Derya'nın cenazesine gittiği günlerdeki kadar hevesli değildi artık Ufuk'la yaşamaya. Son sınıfta ders görmemelerine rağmen babasına final sınavları olduğunu, sınavların bitiminde İstanbul'a döneceğini söylemişti bu yüzden.

Hele aybaşında babasının işe başlayıp kendisinin nöbeti teslim alacağı aklına geldikçe ayakları geri geri gidiyordu. Uçuşlarını çoktan tamamlamış olmasına rağmen babasını arayıp ancak ay sonunda dönebileceğini bildirdi.

"Ne güzel bir rastlantı değil mi baba?" diyordu. "Tam senin iznin biterken benim de sınavlarım bitmiş olacak. Eşyalarımı toparladım bile, son sınavdan çıkar çıkmaz atlar gelirim."

Önce, arkadaşları memleketlerine dağılmadan birkaç gün evde eğlendiler kafalarınca. Sonra bir arkadaşlarının arabasına ve Yeliz'in cipine doluşup pikniğe gittiler. Yiyip içip Sakarbaşı'nda serinlediler akşama kadar.

İstanbul'da kendisini bekleyen günleri unutmaya çalışıyor, takvime bakmaya korkarak her dakikayı değerlendirmek istiyordu. Babasının emekliliğine daha dört ay vardı. Şimdiden ona dört asır gibi görünmeye başlamıştı bu süre.

* * *

O öğleden sonra Yeliz'in kolejden bir arkadaşının doğum günü partisine davetliydiler. Yolda dayanamayıp babasının kendisine iş bulmada yardımcı olacak bir arkadaşı olup olmadığını sordu ona.

"Yok tabi, nereden olsun!" dedi anında Yeliz. "Babamın arkadaşlarının hepsi doktor. Hem darılma ama senin İngilizce'nin yeterli olduğunu sanmıyorum, Tom. Sen önce bir İngiltere'ye ya da Amerika'ya gidip şu dil sorununu halletsen."

Engin öfkeyle dişlerini sıktı. Ne kolaydı bunu söylemek. Sanki bedava gidiliyordu oralara. Nasıl da hiç düşünmeden babasının yardım edemeyeceğini söylemişti. Bu yönüne sinir oluyordu zaten, kimse için parmağını kıpırdatmaz, baba parasıyla insanları kullanırdı yalnızca; ama yine de eviyle, arabasıyla, farklı yaşantısıyla kendisini çekiyordu. Onu görmeden duramıyordu Engin. Yeliz'in söyledikleri dokunduğundan cevap vermeden edemedi.

"Sen benim yerime de gidiyorsun." Sonra da alaycı bir ses tonuyla "Üç dört aylık bir Amerika gezisini kim istemez ki!" dedi.

"Gezmek için değil, İngilizcemi ilerletmek için gittiğimi sen de biliyorsun." diye öfkeyle cevap verdi Yeliz.

"Okulda İngilizce'si en iyi olan kişi olduğunu unuttun galiba."

"Yabancı hava yolu şirketlerinde çalışmayı düşünüyorum canım. Bir itirazın mı var?"

Cevap vermedi Engin. Yeliz'in tuzu kuruydu, çalışmasa ne yazardı! O kadar da anlatmıştı ona. Ufuk'un hastalığını, gidince ona bakmak zorunda kalacağını, bunu ise hiç istemediğini... Nasıl bir sevgi anlayışı vardı bu kızın? Ne kadar zor durumda olduğunu görmüyor muydu?

Parti boyunca tatsızdı Engin. Canının sıkıntısından olacak yemek içmek gelmiyordu içinden. Neredeyse kendini zorlayarak eğleniyor, dönüşünü unutmaya çalışıyordu. Artık İstanbul'daki ev, hapishane ile özdeşleşir olmuştu zihninde.

Yeliz ise bugün kendini kaybetmiş gibiydi. Engin sözlerini hiç sakınmamıştı, hiç nazik bir davranış değildi bu. Doğru, İngilizce'yi ilerletmek bahaneydi, maksat Amerika'da birkaç ay gezmekti; ama bu böyle de söylenmezdi ki! O yurt dışına gidemiyorsa bunun suçlusu kendisi değildi her hâlde. Engin'i seviyor; ama onun bu dobra dobra tarafından nefret ediyordu. Bu kadar açık konuşmaya kalksa, kendisi de söyleyecek bir çift söz bulurdu her hâlde. Aylardır çoğu gün kendi evinde yiyip içiyor, cipini kullanıyor, ona aldığı kıyafetleri giyiyordu. O parasından faydalanırken iyi de, parayı Amerika'da harcamaya kalkınca mı kötü oluyordu?

Engin'in tersine canı sıkıldıkça eğlendi Yeliz. Parti bittiğinde dağıtmıştı kendini.

"Şuradan bir taksi çağıralım da seni evine bırakayım." dedi Engin. "Araba kullanamazsın bu halde."

Yeliz de farkındaydı bunun. Çantasını zorlukla açıp anahtarı uzattı.

"Niye taksi çağırıyorsun? Al sen kullan arabayı."

"Ben de senin gibiyim, üstelik ehliyetimin olmadığını biliyorsun..."

"Bu güne kadar kullanırken ehliyetin mi vardı?... 'Hava karardı, onun için kullanmak istemiyorum.' desene. Gece araba kullanmaktan korkuyorsun sen..."

Saat ona geliyordu, öğleden sonra başlayan parti uzadıkça uzamıştı; partidekilerin çoğu eğlencenin etkisiyle kendilerinden geçmişlerdi.

Engin sakin olmaya çalışıyordu, Yeliz konuşmasına devam etti.

"Evet, tabi! Hava kararana kadar... Gece oldu mu korkarsın sen..." Ayakta sallanırken anahtarı uzatıyordu Engin'e.

Partide her kafadan ayrı ses yükseliyor, arkadaşlarının bu küçük ricasını yerine getirmediği için söyleniyorlardı Engin'e. Oradan bir an önce uzaklaşmak istediğinden tartışmadı Engin, Yeliz'in koluna girip dışarı çıktı ve neredeyse sürükleyerek soktu onu asansöre.

Aşağıya inip, yoldan geçen bir taksi var mı diye bakınırken Yeliz yine yükseltmişti sesini.

"İstersen şurada kaldırıma oturup bekleyelim, gün ışıyınca götürürsün beni eve."

Düpedüz alay ediyordu kendisiyle.

"Allah aşkına sesini kıs biraz! Ne vardı bu hale gelecek?" Yoldan geçenlerin kendilerine baktığını fark edince "Ver hadi!" dedi. "Ver şu anahtarı da gir içeri bir an önce."

Engin cipin kapısını açınca, anahtarı çekip almıştı

Yeliz. Arabaya oturmuş, şimdi de anahtarı vermemekte direniyordu.

"Babam 'Herkese cipi kullandırma.' demişti bana."

"Taksi çağırayım demedim mi sana, dinlemedin ki beni!..."

"Amerika'ya kursa gideceğim diye bozuluyorsun bana, değil mi?"

"Yeliz, şu anahtarı verir misin!" diye elini uzattı Engin.

Ama anahtarı sımsıkı avucunda tutup kelimeleri ezip büzerek konuşmasını sürdürüyordu Yeliz.

"Sen beni sevmiyorsun, sevsen bağırmazdın." derken başı önüne düştü. Silkinip doğruldu tekrar.

"Bağırmıyorum." diye sesini yükseltti Engin.

"Hep bağırıyorsun, hiç sevmiyorsun beni. Paramı seviyorsun sen."

"Sarhoşsun, saçmalıyorsun!" diye bağırdı Engin. "Senin parandan bana ne?"

"Bana ne olur mu? Peki kim aldı sana bu gömleği?"

Üzerindeki gömleği geçen yıl Derya almıştı. Kendini kaybetti Engin.

"Delisin sen! Kardeşimin aldığı gömleğe de sahip çık bari!"

Üzerindekine çok benzeyen bir gömleği Engin'e doğum gününde hediye etmişti, onunla karıştırıyordu Yeliz.

"Hem bağırıyorsun, hem yalan söylüyorsun. Sen bir yalancısın!"

O anda onu cipte bırakıp inmediğine sonra çok pişman olmuştu Engin. Her hâlde ne kadar öfkeli olursa olsun sokakta bırakıp gitmeyi kendine yakıştıramamıştı. Ayrıca bu kadar arkadaşlıktan sonra onu evine bırakmayı da kendine görev bilmişti.

Uzanıp zorla Yeliz'in elini yakaladı, canını yakma pahasına avucunu açıp anahtarı aldı. Cipi çalıştırıp öfkeyle gaza bastığında tek isteği onu evine bırakıp bir an önce yalnız kalmaktı. Az kalmıştı yolu, köşeyi döndü mü Yeliz'in evindeydi. Sinirden titreyerek direksiyona asıldığında, ön camın ve kaportanın üzerine yağmur gibi yağan cam kırıklarından ne olduğunu anlayamadı önce. Ayağının bütün gücüyle frene yüklendiğinde köşedeki beyaz eşya satan mağazaya girmişlerdi çoktan. Yeliz çığlık çığlığa bağırıyordu.

Şaşkınlığını üzerinden atması birkaç saniyeyi bulmadı. Böyle yakalanmamalıydı. Kapıyı açıp aşağı atladığında ayağının altında çatırdayan camların sesini duydu. Vitrin olduğu gibi inmiş, televizyonlar, müzik setleri, süpürgeler sağa sola devrilmiş; beyaz eşya mağazası savaş alanına dönmüştü. Kırık eşyaların üzerinden atlayarak arabanın diğer tarafına geçip kapıyı açtı.

"Yeliz, çabuk sen geç direksiyona!" dedi telâşla. "Senin ehliyetin var, üstelik babanı herkes tanıyor, sana bir şey olmaz."

"Cipimi mahvettin! Beni de çok korkuttun." diye ağlıyordu Yeliz.

İttirerek onu diğer koltuğa geçirmeye çalışırken dışarıda insanlar toplanmaya başlamışlardı bile.

"Cipine bir şey olmadı, acele et!" diye bağırıyordu Engin. "Polisler gelmeden sen geç direksiyona."

"Niyeymiş o?... Ben içkili araba kullanmam bir kere."

"Yeliz, güzelim! Benim kullanmamı sen istemiştin, unuttun mu?" Engin yumuşamıştı, razı etmek için diller döküyordu şimdi. "Ölen, yaralanan yok; sadece maddî hasar. Baban için hiçbir şey değil bu... Lütfen Yeliz! Lütfen beni kırma, geç şu koltuğa hadi!"

"Hayır!" diye dikleniyordu Yeliz. "Ben hiç içkili araba kullanmam."

"Allah aşkına!" dedi Engin. Sonra kendini zorlayarak "Yeliz, ne olur kırma beni!" diye yalvarmaya başladı. "Seni seviyorum, sen de beni seviyorsun. Yalvarırım sana, geç öbür tarafa."

"Hayır! Kazayı sen yaptın. Neden önüne bakmadın?"

Engin zorla diğer koltuğa ittirmeye çalışırken Yeliz yeniden bağırmaya başlamıştı ki cipin içine bir baş uzandı.

"Ne oluyor?"

Trafik polisiydi gelen. Engin gözlerini yumdu. Mahvolmuştu, nasıl kurtulacaktı bu belâdan. Yeliz, içkiden yayvanlaşmış sesiyle anlatmaya koyulmuştu çoktan.

"Kazayı o yaptı." diyordu Engin'i göstererek. "Hem ehliyeti de yok... Üstelik hep bana bağırıyor... 'Cipi ben kullanıyorum.' diyecekmişim... Ben içkili araba kullanmam ki! Kazayı o yaptı, cipimi de mahvetti..."

Kazayla ilgili zabıt tutuldu. İş yerinin güvenliği için

olay yerinde bir nöbetçi bırakıp karakola gittiklerinde, Recep Beyin gelip kızını götürmesi yarım saati bulmadı.

Engin ifade vermeyi bitirip tek başına bir odaya geçmişti ki nefes nefese Cem geldi karakola. Yüksel'le Cihat memleketlerine dönmüşlerdi, bir o kalmıştı evde zaten.

"Okuldakilerden biri kazayı görmüş, Yeliz'in cipini tanımış, beni aradı. Ne oldu ya! Nasıl oldu kaza?" diyerek yanına oturdu.

Engin canı sıkkın birkaç cümleyle anlattı durumu.

"Buraya gelmeden önce kaza yerine baktım." dedi Cem, sonra kendini tutamayıp bir ıslık çaldı. "Oğlum, ne yaptın öyle! Dağıtmışsın mağazayı."

"Ne olur, bana iki aspirin bul önce!"

Engin, Cem'in polislerden alıp verdiği aspirinleri içtikten sonra parmaklarını göz kapaklarının üzerine bastırarak başını arkaya yasladı.

"Ben ne yapacağım şimdi? Mahvoldum!" diye mırıldanıyordu elini gözlerinden çekmeden. "Ehliyetim yok, alkol aldığım da ortaya çıktı."

"Niye Yeliz kendi kullanmıyordu arabayı?"

"Dut gibiydi o, ayakta sallanıyordu; ama kabahat bende... Taksi istemiyor mu, bırak git kızı! Bana mı düşmüştü lâf işite işite onu evine götürmek?"

"Ne oldu ya! Hani pek iyiydiniz."

"Boş ver!" dedi Engin. "Anasına babasına ne masallar anlatmıştır kim bilir? Küçük kızları avunsun diye hemen bir tatil köyüne gönderirler şimdi.»

Cem kalkıp sıkıntıyla aşağı yukarı dolaşmaya başlamıştı.

"Zarar büyük gibi görünüyor, ne yapacaksın? Babanı aramana izin verdiler mi? Ben de yarın memlekete dönüyorum. Gitmeden onu arayayım istersen..."

"Sakın ha!" diye doğrulmaya çalıştı Engin. "Adamın yüreğine iner."

"Peki ne yapacaksın? Mağaza sahibi zararın karşılanmasını isteyecek..."

"Bilmiyorum Cem. Şu dolanıp durmayı da bırak, zaten başım ağrıyor."

Cem karşısına geçip oturdu yine.

"Peki parayı nereden bulacaksın?"

"Bilmiyorum dedim ya!" diye sesini yükseltti Engin. "Ama babama haber verme sakın!" Sonra yüksek sesle Yeliz'e küfretti. "Ölürdü sanki yerini değiştirip 'Cipi ben kullanıyordum.' deseydi! Şu mağazanın zararını ödemek Recep Beyin kılına dokunmazdı, bunu Yeliz de bal gibi biliyordu."

"Oğlum, bu zengin kızları böyle olur! Hayatında hiç para sıkıntısı çekmiş mi ki senin durumunu anlasın?"

Cem, onun en azından Yeliz'e duyduğu öfke ve kızgınlığı dile getirerek biraz olsun rahatlayacağını fark etmişti. Sonraki dakikalarda biri bırakıp diğeri başlayarak Yeliz ve onun gibiler için ağızlarına geleni söylediler.

Cem karakoldan ayrıldığında morali bozulmuştu, ne olacaktı arkadaşının hali? Memleketine gitmek

için yarın sabaha da bilet almıştı üstelik. Engin'i bu durumda bırakıp gitmek istemiyor, ama kalırsa nasıl yardımcı olacağını da hiç bilmiyordu. Sıkıntıyla, 'İstemese de babasına haber vermek gerek.' diye düşünerek yürürken Engin'in eski ev arkadaşları geldi aklına. Unuttuğu bir iki parça eşyasını almak için birlikte uğramışlardı bir gün. Neyse, evi bulması zor olmadı. Yaz tatiline girmiş olmalarına rağmen üç arkadaşını evde bulunca morali düzeldi biraz, sonra da oturup bir çırpıda anlattı olup biteni.

"Hemen yanına gidelim." diye fırladılar. Bir an önce Engin'i görmek istiyorlardı.

Engin arkadaşlarını karşısında görünce bir an 'Yer yarılsa da yerin dibine geçsem.' diye düşündü. Hâl hatır sormalarını, geçmiş olsun dileklerini bir kez bile başını kaldırmadan birer kelimeyle cevaplamaya çalışıyordu. Sinan arkadaşlarına dönüp, "Engin'i buradan çıkartmak için ne gerekiyormuş, gidip öğrenir misiniz?" dedi.

Engin'den yükselen alkol kokusunu fark edince taş gibi bir acı oturmuştu yüreğine. Elini arkadaşının omzuna koyup, "Hadi, toparla kendini!" dedi. "Allah'tan ölen yaralanan yok."

Şimdi bir iki iyi şey bulup rahatlamak gerekiyordu önce onu. "Allah korusun, ya birine çarpıp öldürseydin. Alacağın ceza bir yana, vicdan azabından kurtulamazdın." 'Cana geleceğine mala gelsin' diyecekken sustu. Bu görünmez kazalar için söylenirdi; ehliyetsiz ve içkili araba kullananların yol açtığı kazalar için değil.

"Engin! Olan olmuş, toparla kendini!" dedi tekrar. "Hani, 'Bir musibet bin nasihatten iyidir.' derler ya; kim bilir belki hiç aklımıza gelmeyen bir hayra vesile olur bu kaza." Dilinin ucuna kadar geldiği halde, 'Bu sana ders olur da kendini toparlarsın.' diyememişti.

Engin ses çıkarmadan oturuyordu. Mümkün olsa bir yıl geriye gider, Yeliz'i hayatına hiç sokmaz, eski arkadaşlarından hiç ayrılmazdı. Şimdi onların yüzüne bakamazken babasına ne diyecekti. Bu kadar büyük bir hayal kırıklığını hak etmemişti babası, hem de Derya'nın acısı bu kadar taze iken.

"Sen inançlı bir insansın." diye tekrar söze başladı Sinan. "Allah (c.c) Kur'an-ı Kerim'de ne diyor: 'Hoşlanmadığınız bir şey sizin için hayırlı olabilir, hoşlandığınız bir şey ise sizin için hayırlı olmayabilir. Bunu yalnız Allah bilir.' Sen o kız arkadaşına çok fazla değer veriyordun, kim bilir onunla arkadaşlık ettiğin için nasıl mutluydun; ama gördüğün gibi başına büyük bir dert açtı. Şu anda ise sebep olduğun kazadan dolayı çok üzülüyorsun, ama bundan hayırlı bir sonuç çıkmayacağını da bilemezsin."

Yeliz'in arkadaşlığıyla ayakları yerden kesilmiş, bulutların üzerinde dolaşıyordu bir yıldır; yere çakılışı pek hızlı olmuştu ama... 'Şeytan görsün yüzünü!' diyordu içinden. Hayatını alt üst etmişti. Ne abdest, ne namaz kalmış; içkiyle, sigarayla, daha nelerle tanışmıştı şu son bir yıldır. Neler kaybetmişti bir kız uğruna.

"Babam öğrenmeden bir kurtulsam şu belâdan." dedi birden. "Kaza olduğundan beri aklımdaki tek konu bu."

"İnşallah dediğin gibi olur ama..." diye mırıldandı Sinan, devamını getirememişti. Sonra "İstediğin bir şey var mı?" diye sordu üzüntüyle.

"Varsa bir ağrı kesici alayım. Aslında Cem iki aspirin vermişti; ama bir faydası olmadı."

Bilgi almak için çıkan arkadaşları dönmüştü o sırada.

"Neler öğrendiniz?" dedi merakla Sinan. "Ne zaman çıkabilecekmiş Engin?"

Delikanlılar nereden başlayacaklarını bilmez gibi birbirlerine bakıştılar.

"Ehliyetsiz ve.... Ehliyetsiz araba kullandığını söylediler."

Engin onun alkollü diyemediğini fark edince içi bir hoş oldu. Arkadaşının, adını ağzına almaya çekindiği içkinin içine düşmüştü son haftalarda.

"Yarın mahkemeye çıkıncaya kadar burada kalması gerekiyormuş. Ailesi burada olsa kalmasına gerek yokmuş aslında; ama mağazanın zararı büyükmüş, Engin de öğrenci olunca... Sorumluluk almak istemiyorlar. Yarın öğleüzeri mahkemesinin olacağını tahmin ediyorlar. O zamana kadar bilirkişi heyeti de zararı tespit edecekmiş."

"Biz kaza yerini görmedik." dedi Sinan. "Zarar çok mu büyük?"

Engin'in nefesi daralır gibi oldu, mağazanın kazadan sonraki hâli gözünün önüne gelmişti. Derin bir of çekti.

"Dur bakalım! Hemen paniğe kapılma." diye atıldı Sinan. Engin'in betinin benzinin kül gibi olduğunu

fark etmişti. "Bekleyelim bakalım. Belki korktuğun kadar büyük değildir."

Engin umutsuzca başını iki yana salladı. Koca ciple dalmıştı mağazaya, bilirkişi heyetinin tespit edeceği rakam şimdiden korkutuyordu onu. Mahvolmuştu, artık başka çaresi kalmamıştı. Derin bir nefes alarak, "Babamı arayıp onu fazla üzmeden durumu anlatır mısın Sinan abi?" dedi.

Utançtan, üzüntüden başı çatlayacak gibiydi, eliyle şakaklarına bastırıp güçlükle mırıldandı. "Gitmeden bana bir ağrı kesici bırakır mısınız?" Hayatı boyunca kendini hiç bu kadar kötü hissetmemişti.

Arkadaşları onun yalnız kalmak istediğini anlayınca tekrar geleceklerini söyleyip ayrıldılar yanından, beş on dakika sonra da biri ağrı kesici getirip bıraktı.

Sonraki dakikaları bir kâbus gibi geçirdi Engin. "Sinan abi biraz sonra telefon eder... Şimdi anlatıyordur durumu... Babamın yüzü acaba nasıl şu anda?.. Benim için ne düşünüyor?... İşte sonunda babam da biliyor..." diye acımadan her saniye kendine işkence etti. Derya'nın acısı yetmemişti sanki adamcağıza. Yüksek sesle "Nereden karşıma çıktın!" diye bağırdı birden. "Keşke hiç karşılaşmasaydık Yeliz!"

Saat on ikiye geliyordu. Sinan bu geç saatte, üstelik de kaza haberi vermek için telefon etmeye çekindi önce. Ancak destek arar gibi arkadaşlarıyla konuşunca cesaret buldu. Onlar da aynı fikirdeydiler, Engin'in babası mahkeme saatine kadar gelmiş olmalıydı, mağaza sahibi zararın karşılanacağına dair güvence isteyecekti her hâlde.

Sinan, derin bir nefes alıp numaraları çevirdi.

* * *

Telefonun ucundaki Salih Kaptan şaşkındı.

"Ehliyetsiz araba mı kullanmış? diyordu. "Kimin arabası?"

Üstelik elin arabasıyla bir de kaza mı yapmıştı? Peki ya sınavları... Engin karakolda ise sınavlarına nasıl girecekti?

Sinan geçiştirmeye çalışıyordu soruları. Demek babasına okulun çoktan bittiğini de söylememişti Engin. Daha söylemediği neler vardı acaba?

"Allah'a şükür ölen yaralanan yok. Biraz maddî hasara yol açmış, o kadar. Yarın öğlen mahkemeye çıkacak." Sıkıntıyla devam etti Sinan. "Sizin için çok zor olacağını biliyorum; ama buraya gelmeniz mümkün mü acaba?"

"Evet, haklısın!" derken kendi kendine konuşur gibiydi Salih Kaptan. "Bir yolunu bulmaya çalışacağım.»

Sinan ev ve cep telefonunu vererek Eskişehir'e gelmeden kendisini aramasını söyledi. "Sizi otogarda karşılarım, beraber gideriz Engin'in yanına."

Salih Kaptan, telefon kapandığında ahize elinde kalakaldı bir süre. Hay Allah! Ne yapacaktı şimdi? Daha sınavları bitmemişken nereden çıkmıştı oğlunun bu araba sevdası? "Otur dersine çalış, elin arabasıyla işin ne!" diye söylendi canı sıkılarak.

Ufuk'u kontrol etti, uyuyordu. Engin Eskişehir'e gidip gelirken her ne kadar treni tercih etse de otobüsle

gitmek zorunda kaldığı da oluyordu. Evde birkaç otobüs firmasının telefon numarası vardı bu yüzden. Aradı, son otobüs saat birdeydi, kuş olup uçsa yetişemezdi. Sabah beşte yola çıkmaya karar verdi, sonra da çekine çekine inip Ahmet Beyin kapısını çaldı. Pijamalarıyla karşısına çıkan komşusuna iki cümlede bir özür dileyerek olanları anlattı.

"Eskişehir'e gitmem lâzım." diyordu sıkıntıyla. "Dört yıldır gitmeden idare ettik de, şurada dönüşüne bir hafta kalmışken yaptığı işe bak! Ne yapacağım şimdi ben?"

"Düşündüğün şeye bak!" dedi Ahmet Bey. "Yahu, zaten emekliyiz, yapacak şey arıyoruz. Sen dönünceye kadar Ufuk'a bakarım ben. Hanım yemeğimizi, çayımızı çıkarır yukarı. Sen sabah yola çık hemen, aklın burada kalmasın."

Salih Kaptanı uyku tutmadı gece. Huzursuzluğunu sezmiş gibi Ufuk da gecenin bir vakti kalkıp oturmuştu. Sabaha karşı onun karnını doyurup namaza hazırlanırken Ahmet Bey çıktı yukarı.

«Sen namazını kıl, çık hemen yola.» dedi. Sonra bir parça yana devrilmiş halde, gözlerini boşluğa dikip oturmakta olan Ufuk'a döndü.

"Abi biraz yaramazlık yapmış anlaşılan; ama biz çok uslu bekleyeceğiz babayı, değil mi Ufuk?" Yıllarca böyle görmüştü bu evde yaşayanlardan, anlamayacağını bile bile konuşurlardı onunla.

Salih Kaptan alelâcele hazırlanıp çıktı evden. Harem'e geçip Eskişehir'e kalkacak otobüse bindiğinde evden çıktığından beri ikinci dil altı ilâcını almıştı.

Yola çıkıp İstanbul'dan uzaklaştıkça, ne kadar üzüntülü olsa da heyecanlanmıştı. Yollar ne kadar geniş, arabalar ne kadar çoktu. Demek ki yalnız İstanbul değildi gelişen. Her ne kadar televizyondan seyredip basından izliyorsa da gözüyle görmek başka oluyordu. Yol boyunca gözünü kırpmadı. Bir de Engin başına şu işi açmamış olsaydı, ne güzel bir yolculuk olacaktı aslında. Neyse telefondaki delikanlının dediği gibi birine bir şey olmamıştı ya!

Otobüsün mola verdiği yerden Sinan'ı aradığından delikanlıyı otogarda kendisini bekler buldu. Sinan hem Engin'de resimlerini gördüğünden, hem de oğluna çok benzediğinden, tanımakta güçlük çekmedi onu. Alışılagelmiş birkaç cümleden sonra Salih Kaptan özür diler gibi anlattı durumunu.

"Engin anlatmıştır her hâlde size. Küçük oğlanı bırakıp çıkmam çok zor benim. Şimdi alt kattaki komşum kaldı yanında..."

"Biliyorum efendim. Allah yardımcınız olsun, sizin işiniz zor."

"Yok, öyle söyleme! Allah bir şekilde kolaylığını veriyor. Ben işe başlamadan Engin dönecekti, o çalışmaya başlayıncaya kadar da ben emekliye ayrılmış olurdum. Şimdi şu kaza plânları bozmasa bari! Bugün sınavı yoktu inşallah, değil mi?"

"Yoktu." dedi Sinan sıkılarak.

"İyi bari! Bugün biter inşallah işi."

"İnşallah! Mahkemeden sonra serbest olacağını söylemişlerdi."

“Sizin kaldığınız evleri öyle methetmişlerdi ki bana, Engin gelip yerleşince bu yüzden nasıl sevinmiştim analtamam. Hele bir de her gelişinde Engin’in güzel güzel alışkanlıklar edindiğini gördükçe içim iyice rahatlamıştı. Yol boyunca düşündüm, işin içinden çıkamadım bir türlü. Bu kadar sorumsuzca nasıl davrandı? Yani diyorum ki sizin haberiniz olmadı mı hiç? Yanlış anlama; ama onun şu yaptığını sorumluluk anlayışıyla bağdaştıramıyorum bir türlü.”

Sinan cevap vermeden Salih Kaptanın küçük valizini alıp servis minibüslerinin olduğu yere yöneldi. Demek adamcağız, oğlunun hâlâ kendileriyle birlikte kaldığını zannediyordu. O kadar da sormuştu sene başında Engin’e, “Babanın haberi var mı?” diye. Nasıl da rahat söylemişti haberi olduğunu. Zaten insan bir kere yalan söylemeye görsün, yalan yalanı doğuruyordu peş peşe. Minibüse binip oturmaları da kurtaramamıştı Sinan’ı, Salih Kaptanın soruları devam ediyordu.

“Araba kullanmayı bilmezdi ki, ne zaman direksiyona oturmaya başladı bu çocuk? Siz de biliyordunuz her hâlde ehliyetinin olmadığını, hiçbiriniz uyarmadınız mı onu?”

Sinan derin bir acıma hissiyle içini çekti. Şimdi söylemeliydi. Engin yeterince utanç duyacaktı zaten onun karşısında, bu gerçeği bari onun yanına gidinceye kadar öğrenmeliydi babası.

“Engin bizim yanımızdan ayrıldı.” dedi sıkıntıyla. Onun acısını arttırdığı için suçluluk duymaktan kendini alamıyordu.

“Ayrıldı mı?” diye şaşkınlıkla sesini yükseltti Salih Kaptan. “İyi de, şimdi nerede kalıyor?”

“Üç sınıf arkadaşıyla birlikteydi. Aslında çok ısrar ettik son sınıfta düzenini bozma diye ama...”

“Benim neden haberim yok?” dedi üzüntüyle Salih Kaptan.

İçi daralmıştı birden, nefes almakta zorlanıyordu. Sinan’a arkasını döndü, cebinden çıkardığı ilâç kutusunun kapağını açarak ağzına bir tane attı çabucak. Paraya ihtiyacı oldu mu bir gün gecikmeden arardı ama!... Evden ayrılmış ve bunu kendisine haber vermeye bile gerek görmemişti oğlu.

“Sizin üzüleceğinizi düşünüp gizledi sanırım.”

“Ne zaman ayrıldı yanınızdan?”

Onun ağzına dil altı hapını attığını görmüştü Sinan. Merhum dedesinde çok gördüğünden ne anlama geldiğini iyi biliyordu bu davranışın. Suçluluk duygusu altında ezildi yine. Söylediği her söz acısını arttırıyordu şu zavallı babanın.

“Dördüncü sınıfın başında.” diye zor duyulur bir sesle mırıldandı. Yalanın ömrü bu kadardı işte.

Salih Kaptan susup başını arkaya yasladı. Hem de bir sene olmuştu demek!

Bayramda, sömestr tatilinde, Derya‘nın ölümünde İstanbul’a gelmişti oğlu. Yüzü kızarmadan neler de anlatmıştı? Artık evin eskilerinden olduğu, yardımcı olduğu liseli öğrencilerin notlarının yükselişi, onların ailelerinin sevinci, Ramazan boyu iftardan iftara koşuşları, falan filân... Oğlu kendisini aldatmıştı. Acıyla gözlerini yumdu. Buna niye gerek görmüştü? Kaldığı evi değiştirmesini onaylamasa da engel olamazdı ki!

Yaptığının doğru olmadığını anlatmaya çalışırdı ancak, oğlunun katlanamayacağı buydu demek! Öyle ya, büyümüş ve baba nasihatini çekemez olmuştu artık. Dudaklarını kemirdi, içinde bir şeyler kırılmıştı.

Minibüsten indiler. Sinan adımlarını olabildiğince yavaş atmaya özen gösterirken 'Ah Engin! Neler yaptın böyle?' diyordu içinden. Şu hasta babanın yiyeceği darbelerin henüz bitmediğini biliyordu, oğluyla ilgili çok hayal kırıklığı yaşayacaktı daha.

"Kolunuza girmemi ister misiniz?" diye sordu sıkılarak. Hasta olduğunu anladığını düşünmesinden çekinmişti.

"İyi olur." dedi Salih Kaptan, sanki onu rahatlatmak ister gibi. "Bu kadar uzun yola alışık değilim ben, ayaklarımın uyuşukluğu hâlâ geçmedi."

İçi şefkatle dolup onun koluna girdi Sinan. Rahatsızlığının önemsiz olduğuna inandırmak istiyordu kendini.

Karakolda babasını gördüğü an Engin'in yüzünü kaplayan utanç dalgası tuhaf bir şekilde mutlu etti Sinan'ı. Yol açtığı bunca üzüntüye karşılık, açıkçası en azından babasının yüzüne bakamamayı hak etmişti. Sinan, arkadaşının yerin dibine geçmeyi istediğinden emindi şu anda. Ayrıca üzülüyor ve utanç duyuyorsa bundan sonra hayatına çeki düzen vermeye çalışacak demekti.

Babasına hoş geldin bile diyememişti, ayakta başı öne eğik öylece dikiliyordu Engin. Salih Kaptan yaklaşıp sımsıkı sarıldı ona. Söylediği yalanlardan ötürü kırılmış, incinmişti; ama karşısındaki evlâdıydı. Başı

derde girince yardım istemek için bile olsa, çaldığı kapı kendi kapısıydı yine.

Çocukken yaptığı gibi yavaşça elleriyle sırtına vuruyordu. Engin gözlerini kapadı. Küçükken canı yandığı zaman da ona koşardı. Kucağına oturup başını omzuna dayar, babası bugün yaptığı gibi yavaş yavaş sırtına vurup sakinleştirirdi kendisini.

"Özür dilerim baba." dedi zor duyulur bir sesle.

Salih Kaptan ses çıkarmadan bir kere daha sıktı kollarının arasındaki oğlunu.

Tekrar "Böyle olmasını istemezdim, özür dilerim." Derken kendini tutamamıştı Engin. Yaşlar yuvarlanıyordu yüzünden. Hiç böylesine utanç duymamıştı babasının karşısında. Dün geceden beri şu andı defalarca hayalinde yaşayıp terler döktüğü. Şimdi başını o güçlü gövdeye dayayınca sinirleri boşalmıştı birden.

Sinan'ın az önce duyduğu mutluluk hissi uçup gitmişti. Yeliz'e öfkelendi arkadaşının başına bunca dert açtığı için. Onu yoldan çıkaran şeytana, yaşadığı yüzyılda gençlerin aklını başından alan yaldızlı tuzaklara yöneldi kızgınlığı. Arkadaşına şöyle bir göz atıp içi merhamet dolu olarak sessizce çıktı yanlarından.

Salih Kaptan, bir süre oğlunun sakinleşmesini bekledikten sonra ondan ayrılıp oturdu bir sandalyeye.

"Şimdi şu işi başından bir anlat oğul." dedi.

"Baba, bir kız arkadaşım vardı. Aramızda ciddî bir şey olmadığı için sana söz etmemiştim..." Kendi kendine gelin güvey olduğu, onunla evlenmeyi kurduğu günler çok olmuştu oysa. Söze nasıl devam edeceğini

bilmeden sıkıntıyla kıpırdandı yerinde. Sonra "Onun bir cipi vardı, okula onunla gelip giderdi." dedi babasına bakmadan. "Bir iki hafta sonu bana da araba kullanmayı öğretmişti..." Sonra birden bu kadar az çalışarak şehir içinde araba kullanmaya nasıl cesaret ettiğini soracağını sandı babasının. "Yani derslerimin çok olmadığı hafta sonlarında epey direksiyon çalışmıştım aslında." dedi aceleyle.

Salih Kaptan oğlunu süzdü. Biliyordu. Burada da kızların onu rahat bırakmayacağını biliyordu zaten. Bir kız vardı demek işin içinde, hem de zengin bir kız. Gülbahar'dan aldığı iri gözlerine, parlak siyah saçlarına baktı. 'Dikkat çekmeyen sıradan bir delikanlı olsaydı keşke!' diye düşündü elinde olmadan.

"Kaza nasıl oldu?"

"Dün bir arkadaşının doğum gününe gitmiştik, dönüşte kendini iyi hissetmediğini söyleyip cipi benim kullanmamı istedi. Aslında ben kullanmak istemedim baba, hatta taksi çağıralım dedim ona..."

İyi de bu oğlanın sınavları yok muydu? Salih Kaptan olayları takip etmekte güçlük çekiyordu. Bir dakikasını boş geçirmeden ders çalıştığını zannederken, oğlu yanında kız arkadaşıyla eğleniyordu demek.

"Peki, ya sonra?"

"Zaten yol çok kısaydı baba, ısrar da edince... Aslında aşağı inince yine de taksi aradım ama..." Engin devam etmekte güçlük çekiyordu. Sinan gelirken anlatmış olmalıydı, bildiği şeyleri yeniden anlattırıp niye işkence çektiriyordu ki babası?

"İşte sonra... Sonra tam evinin sokağına dönecekken yanlışlıkla mağazaya girdim baba..."

"Mağazaya mı girdin?" diye şaşkınlıkla doğruldu Salih Kaptan. "Ne mağazası?"

"Beyaz eşya satan bir mağaza baba..."

Salih Kaptan kalbi duruyor sandı bir an. Şimdiye kadar bir arkadaşının arabasını aldığını ve bir yere tosladığını düşünmüştü nedense. Bir beyaz eşya mağazasına girmişti demek! Hem de ciple, bir arazi arabasıyla... Derin derin bir iki nefes aldı, hep de olmadık zamanlarda tutardı şu ağrı. Cebinden ilâcını çıkarıp açmaya çalıştı.

"Baba, o elindeki ne?"

"Aç şunu çabuk!" dedi nefes nefese.

Engin'in aceleyle açtığı kutudan bir hap alıp attı ağzına. Konuşmakta zorluk çektiğini fark ettiğinden bir şey sormadan sadece endişeyle babasını izliyordu Engin. Bir süre sonra nefes alıp verişleri düzeldi Salih Kaptanın. Endişeyle kendini izleyen oğluna, "Kalp ilâcı." dedi sakince. Niye saklayacaktı ki? Varsın biraz da o üzülsün, tabi üzülecekse...

"Baba, neden söylemedin bana?"

"Sen döner dönmez ameliyat olacağım." dedi. "Merak etme, ameliyatla düzelirmiş."

"Bana söyleseydin keşke! Mezun oluşumu beklemene gerek yoktu baba, gelirdim ben."

Salih Kaptan biraz önceki düşüncelerinden ötürü utanır gibi oldu. Engin üzülmüş, telâşlanmıştı. Endişeyle kıvranıyordu karşısında.

"Yalnız sen değil oğlum. Aslında kıştan beri çekiyorum bunu, ama..." Sesi titredi bir an. "Derya'nın sınavını beklemiştim önce... Sonra da baktım senin mezuniyetine bir şey kalmadı. İdare ederim, uzamasın okulun dedim."

"Bana söyleseydin, kaydımı dondurur gelirdim İstanbul'a. Hem şu kaza da olmazdı o zaman."

Babasının ameliyat olması mı şarttı, İstanbul'a dönmesi için? Uçuşları biter bitmez gitseydi şu kazaya karışmayacaktı hiç. Düşünmeden söylediği sözlerden ötürü yüzünün kızardığını hissetti.

Kazada az da olsa kendisinin de bir payı olduğunu mu söylüyordu oğlu? Duymamış olmayı tercih etti Salih Kaptan.

"Hasar büyük mü?"

"Bugün bilirkişi heyeti gidip zararı tespit edecekti; ama her hâlde epey bir zarar var..."

"Peki şu kız... Cipin sahibi olan kız zarara ortak olacak mı?"

"Hayır, olmaz." dedi anında. "Aslında polis gelinceye kadar yerini değiştirseydi hiç problem çıkmayacaktı. Onun hem ehliyeti var, hem de babası öyle zengin ki! Bir çırpıda öderdi parayı..."

Salih Kaptan bakakalmıştı oğluna.

"Senin ilk ehliyetsiz araba kullanman değilmiş ki bu. Hevesli olmasan oturmazdın direksiyona. Kız senin suçunu niye üstüne alsın ki?"

"Ama baba kullanmam için çok ısrar etmişti..."

" 'Yanımızdan ayrılma.' diye çok ısrar ettik." diyen Sinan'ın sesi kulağına gelir gibi oldu Salih Kaptanın.

"İstemesen kullanmazdın." dedi üstüne basa basa.

Sesini çıkarmadı Engin. O gece Yeliz'e öfkeli olduğu için kullanmak istemediği doğruydu; ama ya daha öncekiler... Üstelik de güpegündüz, yollar insan kaynarken defalarca geçmişti direksiyona.

Salih Kaptan onun aklından geçenleri okur gibi, "Neyse ki kimseye bir şey olmamış, Allah korusun birini de öldürebilirdin." dedi.

"Allah korusun..." diye mırıldandı Engin.

"Artık olan olmuş. Önce kimseye bir şey olmadığı için sevineceğiz. Sonra da ne gerekiyorsa yapacağız." Ayağa kalktı. "Ben bir gidip bakayım, mahkeme kaçtaymış."

Salih Kaptan bilgi almak için oturduğu memurun karşısında işittiği her sözle kahroluyordu. Sadece ehliyetsiz değil, üstelik de içkiliymiş oğlu. Ayrıca yanındaki kızın ifadesinde, arabayı kendisinin kullandığını söylemesi için Engin'in kendisine baskı yaptığı yer alıyormuş. Kız Eskişehir'in en tanınmış ailelerinden birine mensup olduğundan ifadesi göz ardı edilmezmiş...

Salih Kaptan inanmakta güçlük çekiyordu. Çocuklarına doğruyu yanlışı öğretmek için bir ömür boyu çırpınmıştı. İstanbul'dan ayrılacağı zaman da, oğlunun yanlarında kalması için güvenebileceği gençleri; doğruluğun, dürüstlüğün adresi olan yerleri arayıp bulmuştu; ama önce kendi istemeliydi demek, Salih Kaptanın çırpınması yetmemişti.

Göğsüne ağrılar saplanırken yerinden zorla doğrulup koridora çıktı, sonra da sendeleye sendeleye

dışarı attı kendini. Temiz havaya ihtiyacı vardı. Basamaklara oturup sırtını duvara yaslayınca bir hap daha attı ağzına. Hep öğündüğü, gurur duyduğu oğluydu kendisine yalan söyleyen, içki içen, derslerini boş verip kızlarla eğlenen...

"Sizi merak ettim, iyi misiniz?"

Kendisine endişeyle bakan Sinan'ın aydınlık yüzüne baktı. Sonra,"İçkiliymiş Engin." diye mırıldandı. "Cipi kullanırken içkiliymiş."

"Özür dilerim." diye yanına oturdu Sinan. "Evden ayrılmaya kalktığında onu yanımızda tutmak için daha fazla çaba göstermeliydik."

"Bir kere kafasına koyunca ne yapsanız vazgeçiremezdiniz."

"Mahkeme öğleden sonra üçte imiş. Yorgun görünüyorsunuz, bize gidelim, dinlenin biraz. Hem valizinizi bırakırız. Gitmeden Engin'i görmek ister misiniz?"

"Hayır!" dedi Salih Kaptan. Öğrendiklerinden sonra bir müddet görmek istemiyordu onu. "Sen içeri girip ağrım olduğunu, gidip dinleneceğimi söyler misin?"

Sinan yanına gelip babasının biraz rahatsız olduğunu, onu alıp eve götüreceğini söyleyince içi sızladı Engin'in. Dün akşam alkollü olduğunu söylemiş olmalıydılar. Mağazaya verdikleri zararı da öğrenmişti belki; büyük olmalıydı, harabeye çevirmişlerdi iş yerini.

Üzüntüden, sıkıntıdan uzak durması gereken babası yollara düşmüş, oğlunun başına açtığı dertten

kurtulması için çabalıyordu şimdi. Babası burada olacağına kendisi İstanbul'da olmalıydı oysa. Şu anda evinde olmayı ne kadar çok istiyordu. Son zamanlarda evde kalıp Ufuk'a bakmayı hapishanede olmaktan farksız gördüğünü hatırladı. Çıplak duvarlara, açık kapıdan görülen dışarıdaki polislere baktı. Sonra Ufuk'un dünyadan bîhaber çocuksu masumiyeti canlanınca gözünde, bugün ikinci defadır ağladı.

* * *

Salih Kaptanın, Engin'in üç yıl boyunca kaldığı evi görünce içi ısındı. Kim inanırdı burada erkek öğrencilerin kaldığına. Ev tertemiz ve düzenliydi, insana huzur veriyordu. İki öğrenci memleketine gitmişti. Evde kalan diğer iki delikanlı canla başla yemek hazırlamaya çalışıyorlardı. Banyoda havlusu, odada seccadesi hazırdı; ama ancak sandalyede oturarak kılabildi namazını.

Sonra yerinden kalkmayıp bir süre etrafını süzdü, Engin bu huzur yuvasından niçin ayrılmıştı? O kız olmalıydı sebep. Şimdi kaldığı evi merak etti birden. Barınmak, sadece bedenini soğuktan sıcaktan korumak mıydı? Anlaşılan Engin sadece başını sokup karnını doyurabileceği bir yer aramış ve bunun yeteceğini sanmıştı. Nasıl bir çevreye girmişti ki sahip olduğu nice değeri bir yıl içinde kaybetmişti.

Salih Kaptan uyuyamadan, huzursuz hâlde uzandı biraz. Yıllar sonra ilk defa evinden ve vapurdan uzakta bir gün geçiriyordu. İçi geçtiği üç beş dakikada kâh vapurdaymış gibi sallandığını hissetti, kâh Ufuk'un sesini duymuş gibi sıçrayarak kalktı.

Biraz dinlendikten sonra Engin'in ciple daldığı mağazaya gittiler. Ne kadar toparlansa da berbat görünüyordu ortalık. Mağaza sahibi öfkeliydi, Engin'in iş yerine verdiği zararı anlatıyordu sözlerini hiç sakınmadan.

"Kusura bakmayın. Üniversiteyi okutmuşsunuz; ama sorumluluk duygusu verememişsiniz oğlunuza. Ehliyetsiz araba kullandığını biliyordunuz her hâlde."

Salih Kaptan dişlerini sıka sıka alttan almaya çalışıyordu. Adam Yeliz'i tanıyordu, ona bakıp Engin'in de zengin aile çocuğu olduğunu sanıyordu. Önce açık yüreklilikle durumlarını anlattı Salih Kaptan. Baba olarak yetersiz eğitim verdiği, okutmak için oğlunu başka şehre gönderip deyim yerindeyse sokaklara salıverdiği yolundaki suçlamaları hep sineye çekti. Birkaç kere Sinan araya girmek istediyse de susturdu onu.

"Ne deseniz haklısınız beyefendi." diyordu. "Öfkenizi, kızgınlığınızı anlıyorum, oğlum cam çerçeve indirmiş aşağıya."

Bir ara dil altı hapı alıp, zaman zaman göğsünü ovuşturup sabırla içini boşaltmasını bekledi adamın.

"Ama sizin sigortanız vardır, zararın büyük bir kısmını sigorta karşılayacaktır nasıl olsa. Elbette bir üzüntü yaşadınız, ayrıca sigorta kapsamı dışında kalan harcamalarınız da olmuştur." diye başlayıp bütün ikna yeteneğini kullandı o gün.

Karakoldan uyarmışlardı çünkü, anlaşmaya çalışın diye, "Mahkemenin saptayacağı rakam yüksek olur." demişlerdi.

İstediği miktarda ısrar ederse, hem bunu asla öde-

yemeyeceklerinden, hem de bu yüzden oğlunun göreceği zarardan, bir zamanlar onun da genç olduğundan, çocuklarından dem vurdu. Kafasında bir rakam belirlemiş, buna göre bir anlaşma öneriyordu. Emekli ikramiyesinin yarısını bu iş için kullanabilirdi. Diğer yarısının yeri hazırdı zaten. Başta Levent'in borcu vardı, ayrıca her ne kadar sosyal güvencesi olsa da ameliyatın getireceği epey bir masraf olacaktı. Ve nihayet hacca gitmek vardı kafasında. Bu sene ameliyat olur da tamamen iyileşirse seneye hacca gidecekti. Bu bir tek arzusunu olsun yerine getirmeyi çok istiyordu.

Mağaza sahibi de anlaşmaya razıydı; ama Salih Kaptanın önerdiği rakama değil. Mahkeme saati yaklaşıncaya kadar onun inadını kırmaya çalıştı, ama nafile. Sonunda "Siz bilirsiniz." demişti adam. "Az sonra mahkemeye çıkacak, çaresiz bilirkişi raporundaki meblâğı ödemek zorunda kalacaksınız."

Engin ehliyetsiz ve alkollü araç kullanmaktan bir ceza alacaktı zaten; bununla kurtulmalı, bir de zarar ziyan duruşmalarıyla uğraşmamalıydı. Omuzları çöktü Salih Kaptanın. Seneye ziyaret edebileceğine şu son aylarda iyiden iyiye inandığı kutsal beldeler, yavaş yavaş hayal dünyasındaki yerlerine çekildiler tekrar. Hiç göremeyeceği uçsuz bucaksız okyanusların, uzak diyarların arasında kayboldular onlar da.

Dört ay sonra emekli olacağını, istediği parayı ancak emekli ikramiyesiyle ödeyebileceğini söyledi. Mağaza sahibi, en azından üçte birini verirse buna razı olacağını söyleyince önce Ahmet Beyi aradı, yetmezse Levent'ten alacaktı. "Hanımla benim emekli

ikramiyelerimizin bir kısmı duruyor, veririz tabi!" dedi Ahmet Bey hemen. "Sen bana bir hesap numarası verirsen, bir saate kalmadan gönderirim kaptan."

Salih Kaptan paranın bir kısmını ödeyip, kalanı için senet imzaladı, sonra mahkemenin yolunu tuttu.

Duruşma kısa sürdü. Yeliz annesi ve babasıyla gelmişti mahkemeye. Soğuk bir selâmlaşmanın dışında Engin'le konuşmadı hiç. Ciple daldıkları mağazanın vitrini gibi, bir gün içinde aralarındaki büyük aşk da tuzla buz olmuş görünüyordu.

Söylediği her söz zehir gibi oturdu Engin'in içine.

"Ben asla içkiliyken araba kullanmam. Aşağı indiğimizde taksi çağırmayı önerdim; ama arabanın anahtarını zorla aldı, beni de itekleyerek bindirdi cipe." Aslında bu son kısmı yalan sayılmazdı söylediklerinin.

"...cipim de büyük zarar gördü; ama ailesinin durumunu bildiğim için zararın karşılanmasını istemeyeceğim."

Engin babasına bir göz attı, bakışlarını yere dikmiş oturuyordu. Sanki rengi biraz daha sararmış gibi geldi Engin'e.

Ehliyetsiz araba kullandığı için bir ay hapis, ayrıca hem ehliyetsiz hem de alkollü araba kullanmaktan para cezası verildi Engin'e. İleri bir tarihte çekecekti hapis cezasını.

Salih Kaptan bir dil altı ilâcı daha aldı. İstanbul'a döner dönmez bir avukata danışmalıydı. Hapis cezası siciline işler mi, iş bulmasına engel olur mu diye. Belki para cezasına çevirmenin bir yolunu gösterirdi avukat.

Engin'in birkaç dakikalık bir işi vardı içerde, birkaç evrak imzalaması gerekiyordu. Salih Kaptan bir saniye bile içeride kalamayacağını anlayınca Engin'i beklemeden dışarı attı kendini. Sinan'la birlikte beklerlerken bitkindi. Sabahtan beri yaşadıkları yorgun düşürmüştü onu.

"Engin'i alıp size götürelim. O da perişan oldu, bu kafayla sınavlarını nasıl bitirecek bilmiyorum. Sizin yanınızda kendini daha kolay toparlar her hâlde." dedi Sinan'a.

Engin'in bu sene hiç sınavının olmadığını söyleyemezdi; ama en azından uygun bir dille artık sınavının kalmadığını söylemenin onu biraz rahatlatacağını düşünüyordu Sinan. Engin uçuş programını güçlükle de olsa tamamlayabilmişti Allah'tan, mezun olacağına kesin gözüyle bakıyordu artık.

"Şu kaza hepimizi öyle sarstı ki ondan başka bir şey konuşamadık, galiba Engin de size söylemeye fırsat bulamadı. Onun gireceği sınav kalmadı artık, mezun olmuş sayılır yani."

Salih Kaptan, adım atacak hali kalmadığından bulduğu alçak bir duvara oturmuştu.

"Bütün sınavlarına girdi mi?" dedi. Birden başı döner gibi olmuştu, arkasındaki ağaca yaslandı. "Ne demek mezun olmuş sayılır? Ne zaman bitti sınavları?"

"Tam olarak bilmiyorum." diye geveledi Sinan. "Ama artık sınavının olmadığından eminim."

Salih Kaptan buraya geldiğinden beri şok üstüne şok yaşıyordu; ama şu son öğrendiğinin verdiği acıyı vermemişti hiçbiri. Bu başkaydı, anlık bir hata değildi

bu. Evini değiştirdiğini gizlemesinde bile kendini üzmek istemediği düşüncesiyle avunmuştu. Onun yolunu beklediğini bile bile, üstelik her telefon edişinde "Sınavlar biter bitmez oradayım." diye defalarca söz vermesine rağmen bunu yapmıştı. Sınavları çoktan bitmişti ve oğlu hâlâ Eskişehir'deydi. Üç gün önce telefonda son sınavının ayın otuzunda olduğunu söylemişti hiç sesi titremeden.

Sevgisizlikti bu. Yabancılaşmak, ailesinin sorunlarından kaçmaktı. Değer vermemek, umursamamaktı. Anlık hata değildi bu... Plânlı programlı bir davranıştı. Tercihini yapmıştı oğlu. Kendisini ve Ufuk'u bir kenara itmişti. Ücretsiz izninin bittiği gün gelecek, emekliye ayrıldığı gün de gidecekti her hâlde. Bu süre içinde – üstelik de sadece kendisinin işte olduğu zamanlarda – kardeşine katlanmaya çalışacaktı.

"Baba iyi misin? Hiç sesin çıkmıyor."

Engin yanlarına gelmiş, teşekkür ediyordu galiba... Levent'in borcunu ödeyecek, ameliyat masrafını ayıracak, sonra... Ah, evet! Ahmet Beyden aldığını verecek, emekli ikramiyesinden elinde kalanın hepsini şu mağazaya gönderecekti sonra...

"Bir şey değil oğul... Allah'tan yetti elimizdeki."

Ufuk, Ahmet Beyi bunaltmıştır her hâlde. Ahmet Bey, gözü kapıda yolunu bekliyordur şimdi. Oyalanmamalı, valizini alıp hemen yola çıkmalıydı...

"Baba, çalışmaya başlayınca hepsini ödeyeceğim sana."

Derya yaşasaydı, bir dakika boş vakti olsa yardımına

koşardı. Hep ailesinin yanında olurdu o. Gülbahar gibi bağlıydı yuvasına…

"Baba, bugün yanımda oluşunu hayatım boyunca unutmayacağım."

Eskişehir'in neyi meşhurdu acaba? Unutmadan otogardan Ahmet Beye küçük bir hediye almalıydı…

Eve girdiklerinde banyoya yöneldi hemen. Abdest tazeleyip namaz kılmalı, acele etmeliydi…

"Ne oldu babama? Onu böyle görmemiştim hiç. Kalbi mi sıkıştırdı?" diye sordu Engin.

"Bilmiyorum; ama baban çok hasta Engin. Bugün çok yoruldu üstelik." diye karşılık verdi Sinan. Sonra "Ben bakayım, bir şeye ihtiyacı var mı." diye yerinden kalktı.

Salih Kaptan banyodan çıkmış, namaz kılmaya hazırlanıyordu.

"Daha namazın vakti geçmiyor, biraz dinlenseydiniz!" dedi Sinan.

Salih Kaptan "Namazımı kılıp hemen yola çıkmalıyım." deyip sandalyeyi düzeltti.

En çok da rükûya, secdeye varabilmek için şu ameliyatı bir an önce olmak istiyordu. Sandalye tepesinde namaz kılmaya hiç alışamamıştı.

"Hiç olur mu Salih amca! Yatıp dinlenin, sabah çıkarsınız yola."

Sinan kendini tutamamış, teklifsizce amca deyivermişti ona.

"Ufuk'un aksiliği bir tuttu mu feleğini şaşırtır adamın. Bir an önce döneyim de Ahmet Bey rahatlasın. Zaten kalsam da aklım orada olacak."

“O zaman Engin‘e söyleyeyim, her hâlde sizi yalnız bırakmak istemez.”

Salih Kaptan “Hayır!” dedi anında. “Bana ay sonunda döneceğini söylemişti çünkü.”

“Ama Salih amca, şu iki günde o kadar çok şey değişti ki! Artık Yeliz’den de ayrıldı.”

“Hayır!” dedi tekrar Salih Kaptan. “Madem burada kalmayı istiyordu, kalsın. Söylediği gibi ay sonunda döner.” Sonra Sinan’ı üzdüğünü fark edip gülümsedi. “Korkma! Üç beş gün sonra her şey düzelir; ama şimdi yalnız gitmeliyim.”

Sinan, onun artık namaza başlamak istediğini fark edince kapıyı çekerek odadan çıktı. Engin salonda diğer arkadaşlarıyla birlikte oturuyordu.

Sinan yanlarına gelip “Siz hemen mutfağa geçip yiyecek bir şeyler hazırlayın, yemeği erken yiyeceğiz.” diye iki delikanlıyı gönderdi salondan.

En sonunda özgürlüğüne kavuşmaktan mutlu görünüyordu Engin.

“Baban biraz sonra yola çıkmak istiyor.”

“Olur mu ya!” diye sesini şaşkınlıkla yükseltti Engin. “Ayakta zor duruyor babam, yola nasıl çıkacak?”

“Ben de söyledim; ama dinletemedim. Aklı evde, bir an önce gitmek istiyor.”

“O zaman ben de gideyim. Gerçi o benim sınavım olduğunu zannediyor ama...”

“Artık değil!” dedi Sinan. “Senin bu durumda sınavlara nasıl gireceğini düşünüp öyle çok endişeleniyordu ki, rahatlayacağını sanıp artık sınavının olmadığını söyledim ona.”

“İyi ya! Birlikte yola çıkarız o zaman.” Engin de kalkmıştı ayağa.

Sinan nasıl söyleyeceğini bilemeyip sustu bir an. Salih Kaptanın kırgın sesi kulaklarındaydı.

„Baban yalnız dönmek istiyor.“ dedi bir solukta.

„Söyledim sana, o benim sınavlarımın bitmediğini zannediyor.”

“Hayır Engin! Hatta artık senin mezun olmuş sayılacağını bile söyledim ona.”

“İyi de, neden birlikte dönmüyoruz o zaman? Ne kadar hasta olduğunu sen de gördün.“

„Biliyorum, ben de birlikte dönmenizi söyledim ama..; ama baban kararını vermiş, yalnız dönecekmiş. Seni ay sonunda bekliyor eve.”

Engin sustu, rengi uçmuştu birden. Yavaşça kalktığı koltuğa oturdu tekrar. Başka söze gerek yoktu, Engin’in sararmış yüzü her şeyi anladığını gösteriyordu.

“Hemen masayı hazırlayalım.” diye ayağa kalktı Sinan. “Bir iki lokma olsun yesin, aç çıkmasın baban yola.”

Yemek boyunca ne Salih Kaptan onun sınavının olmadığını öğrendiğinden söz etti, ne de Engin ağzını açıp bu konuya değindi. Delikanlılarla Salih Kaptan havadan sudan konuştular, Engin’se başı öne eğik önündeki yemeği dürtükleyip durdu.

Otogara Sinan’la Engin götürdü onu. Şanslarına yarım saate kadar İstanbul’a hareket edecek bir otobüs de buldular hemen. Sinan aşağıda görüştü, Engin otobüsün içine girip yerine yerleşmesine yardım etti babasının.

"Sağ ol!" dedi Salih Kaptan. "Hadi artık in aşağıya, arkadaşını yalnız bırakma. Ay sonunda sen de dönersin."

Engin, bir adım atmışken birden dönüp sarıldı ona. Dört yıl önce Haydarpaşa'da da böyle ayrılmışlardı birbirlerinden. O zaman gözü yaşlı dönüp sarılan babasıydı.

"Özür dilerim, baba!" diye hıçkırdı. "Her şey için özür dilerim; ama inan bana, eve döndüğümde bambaşka bir Engin bulacaksın karşında. Biraz geç oldu; ama büyüdüm baba, inan bana büyüdüm..."

Salih Kaptan oğlunu kollarında sıkmakla yetindi.

"İn aşağı hadi! Arkadaşını bekletme."

Engin uzaklaşırken Salih Kaptan elini cebine götürüp ilâç kutusunu çıkardı aceleyle.

Otobüs hareket edinceye kadar aşağıda babasının göründüğü camın dibinde bekledi Engin. Salih Kaptan başını arkaya yaslayıp gözlerini kapamıştı, şoför motoru çalıştırıncaya kadar gözlerini açmadı. Ancak otobüs hareket etmeye başladığında gözlerini açıp başını çevirdi ve gülümseyerek iki gence el salladı.

Engin eve dönerken yol boyunca hiç konuşmadı. Sinan'ın birkaç denemesi sonuçsuz kalınca, o da arkadaşını kendi haline bırakmanın daha doğru olacağına karar vermişti. Onun evde gözlerini halıya dikip oturduğunu görmek içini eziyordu. Geceden beri Salih Kaptanın çektiği üzüntüyü gördükçe, arkadaşına karşı hissettiği kızgınlıktan eser kalmamıştı. İçin için kahroluyordu Engin, bunu fark etmemek için kör olmak lâzımdı. Sessizliği bozdu.

"Ben yarın Yunus Emre'nin mezarını ziyaret etmeye

karar vermiştim. İyi ki şu şehirde okuyoruz ya! Kışın ders var diye gidemiyoruz, yazın ise memlekete dağılıyoruz. Bu sefer aklıma koydum gitmeyi. Sen de gelsene, Eskişehir'den ayrılırsan bir daha bu fırsatı bulamazsın." Engin'den ses çıkmayınca „Tamam, tamam!" dedi. „Yarın birlikte gidiyoruz."

Engin'den hiç ses çıkmasa da Sinan konuşmasını sürdürüyordu.

"Okul bitip de hâlâ burada kalmanı hazmedemedi baban, bugün kırgındı bu yüzden; ama uzun sürmez, evlâdına kaç gün kırgın kalabilir ki! O da bunun farkında zaten, sadece birkaç gün uzak olmak istedi o kadar. Her hâlde bir şey yemeden sus pus oturmayacaksın o zamana kadar."

Engin'in yanına gidip âdeta omuzlarından sarstı onu. "Hadi, hadi! Toparlan biraz. Git mutfağa bir iki lokma bir şey ye, sonra da yatıp dinlen. Sabah birlikte yola çıkarız."

Engin'in kıpırdamadığını görünce neredeyse itekleyerek kaldırdı onu yerinden. "Yahu! Yumuşak yatakta yatmayı olsun özlemedin mi? Kıpırda biraz! İstersen önce bir duş al, dinlendirir seni."

O banyodayken az önce Salih Kaptanın çıktığı odadaki çekyatı hazırladı Engin'in yatması için. Tam evlerinin bulunduğu köşede bir sokak lâmbası bulunduğundan ışığı açmadan bile oda ışıl ışıldı. Hiç içeri girmese de, oda kapısındaki buzlu cama akseden görüntüsünden Engin'in geç saatlere kadar namaz kıldığını görerek sevindi.

Altıncı Bölüm

Ertesi gün erkenden Karasu Ekspresi'ne binerek çıktılar yola. Engin'in akşamki suskunluğu devam ettiğinden, konuşmadan camdan dışarı bakarak geçirdikleri bir saatlik yolculuğun ardından Yunus Emre'ye varmışlardı. Küçük bir yerleşim yeriydi burası. Tek katlı küçücük tren garında bir görevli ve üç beş köylüden başka kimse yoktu. Sinan, Yunus Emre'nin mezarını ziyaret etmek istediklerini söylediğinde,

"Çok kolay." diye atıldı köylülerden biri. "Şuradan yola çıkıp sola dön, dümdüz ilerle, o mübareğin mezarını bulursun karşında."

Köylünün sesindeki sevgi dikkatini çekti Engin'in. Sadece yol soran iki delikanlıya yardım etmek değildi tavırlarındaki içtenlik. Bir Allah dostunun yattığı beldede yaşayan biri olarak, karınca kararınca bir vazifeyi yerine getiriyordu büyük bir istekle.

Genişçe bir asfalt yolda ilerlemeye başladıklarında küçük belde arkalarında kalmıştı hemen. Saat daha sabahın dokuzu bile değildi, ne bir insan ne de bir arabanın geçtiği ıssız yolda konuşmadan yürüyorlardı.

"Yunus Emre, benim kim olduğunu bilmeden sevdiğim ilk şairdir." diye sessizliği bozdu Sinan. "Ninni

niyetine onun ilâhilerini söylerdi annem. Biraz büyüdüğümde, mutfakta yemek pişirirken, ütü yaparken annemden yine sıkça dinledim Yunus'u. Sonraki yıllarda da ruh ve mana şairi olarak sevdim onu. Hayatı ve ölümü, dünyanın fâniliğini onun kadar sade; ama onun kadar etkili anlatan biri daha var mıdır acaba? Ne diyor meselâ:

' Yürü, yürü, yalan dünya
Yalan dünya değil misin?'

veya

' Ey dünyayı seven kişi
Gafil olma, ölüm vardır.'

Dünyanın gelip geçiciliğini ve ölüm gerçeğini bu kadar süsten uzak ve yalın, ama bir o kadar da çarpıcı, ancak Yunus Emre dile getirebilir, öyle değil mi?"

„Haklısın." diye mırıldandı Engin.

Ağzını bıçak açmasa da en azından kendisini dinliyordu demek!

Rüzgârın ve birkaç böceğin sesinden başka etrafta çıt yoktu. Köy gerilerde kalmış, Yunus Emre'nin mezarı ise henüz görünmemişti.

„Her adım atışta içimi bir huzur kaplıyor." dedi etrafına bakınarak Sinan. „Etraftaki derin sessizliğin de etkisi olsa gerek."

„Haklısın." dedi yine Engin.

Birer kelime de olsa konuşmaya başlamıştı ya, bu da bir şeydi. Tekrar Yunus'tan söz etmeye başladı Sinan.

„Beni en çok etkileyen şiirlerinden biri de hangisi biliyor musun?

'Bir dem sanasın kış gibi, şol zemheri olmuş gibi,
Bir dem beşaretten doğar, hoş bağ ile bostan olur.

Bir dem çıkar arz üzere, bir dem iner tahtesserâ,
Bir dem sanasın katredir, bir dem taşar umman olur.

Bir dem gelir İsa gibi ölmüşleri diri kılar,
Bir dem girer kibr evine, Firavun ile Hâman olur.'

Tabi şiirin tamamı bu kadar değil, sana aklıma geliveren birkaç mısraını okudum.“ Dönüp kendisini dinleyip dinlemediğini anlamak için arkadaşına baktı, dinliyor görünüyordu.

„Engin, gün gelmiş koca Yunus bile yaşamış insanoğlunun zaaflarını. Kimse melek değil, hepimizin içinde birbiriyle çatışan arzular var. Hata işleriz, günaha gireriz. Pişmanlıkla yanıp kavruluruz, acı çekeriz. Sanırız ki kış gelmiş, öylesine kararır dünyamız; ama sonra içten bir tövbe ile bir de bakarız ki, güllük gülistanlık oluvermiş içimiz. Farkındaysan, şu son aylarda bir parça kendini kaybetmiştin; ama ben şundan da eminim ki, senin içinde bir iyilik çekirdeği var. Allah korkusu, Allah sevgisi yerleşmiş bir kere içine. Üstünü örtmeye çalışsan da baş verip çıkacaktı nasıl olsa. Eh, ne diyelim! Şu son günlerde Yunus'un dediği gibi bir parça kış yaşadın sen de."

„Kış tanımı hafif kalır, bence zemheriydi bu."

„Zaten şiirde de böyle söyleniyor. Bir başka yerinde

de, 'Gün olur arşa yükselir ruhum; gün olur yerde sürünür.' diyor Yunus. İnsan bazen küçülür küçülür de nokta gibi kalır; değersiz, aşağılık bir canlı gibi hisseder kendini; ama öyle de bir an gelir ki büyür büyür umman olur. Ha, ne dersin? İnsanı ne güzel anlatıyor değil mi?»

Engin derin derin içini çekti.

«Babamın yüzündeki ifadeyi unutamıyorum.» dedi üzüntüyle. "Kendimi hiç böylesine asalak, sanki bir sürüngenmişim gibi hissetmemiştim. Ya, ben inanamıyorum! Nasıl bu kadar hafife aldım bazı şeyleri. Delikanlıyım ya, her haltı yemeye hakkım var diye düşündüm galiba."

Sinan ses çıkarmadan dinliyordu. Hah, şöyle! Konuşmaya bir başlasa içini döküp rahatlayacağından emindi.

"En çok da ne ağırıma gidiyor, biliyor musun? Yeliz'le arkadaşlığımız süresince sık sık annemle kıyasladım onu. Aklıma geldikçe nasıl utanıyorum bilsen. Bir annemin babama olan derin sevgisini düşünüyorum, bir de Yeliz'in üç günlük sığ hislerini."

Engin sonunda patlamıştı, içinde birikmiş tortuları boşaltıyordu açık yüreklilikle.

"Annemi tanımalıydın. Dünyanın en saf, en temiz insanıydı. Hayatını, kocasına, çocuklarına adamıştı. Görmeliydin... Onu görmeliydin! Hiç yalan dolan bilmezdi. Herkesi de kendi gibi zannettiğinden olacak her söylenene kanardı ve... Ve bu yüzden insanlar çoğu zaman gülerlerdi ona. Bense... Ben nasıl bir evlâttım ki üzülmekten çok öfkelenirdim. Ve asıl öfke

duyduğum kimdi, biliyor musun? Babamdı... Onu sen de gördün. Bu yaşında bile boylu boslu, eli yüzü düzgün biri. Sonra iyi bir mesleği de vardı. Yani derdim ki... Nasıl desem?... İnsanların bazen gülüp alay ettikleri bir kadınla neden evlendi babam?» Tekrar derin bir iç geçirdi. «Düşünebiliyor musun? Yumurtadan çıkmış, kabuğunu beğenmemiş. Aynen öyle işte! Ben Yeliz'le evlenerek babama fark atacaktım, bunu biliyor muydun?"

Sustu bir an. Sonra "Ben bunu hak ettim." dedi. „Hem de fazlasıyla hak ettim. Yeliz tam anlamıyla paspas gibi çiğnedi beni. Şu iki günde babamın annemi neden sevdiğini de, neden onunla evlendiğini de çok iyi anladım. Annemin sevgisinin hiç bitmeyeceğini, kendisini asla hayal kırıklığına uğratmayacağını iyi biliyordu babam. Bir insanın bundan emin olmasının ne demek olduğunu anlıyorum artık."

„Bugün şu iç hesaplaşmayı yapabiliyorsun ya, bence bu bütün çektiklerine değer."

„Ya babamın çektikleri? Üzüntü, hayal kırıklığı... Bu da yetmezmiş gibi ödeyeceği onca para. Adamın elinde emekli ikramiyesinden bir şey kalmayacak. Dünden beri düşünüyorum, o parayla ne yapmak istiyordu acaba? Ne tuhaf! Bunu hiç düşünmemiştim, yani onun da hayallerinin olabileceği yeni aklıma geliyor. Çünkü bana göre bu hayatı benimsemişti ve bunun dışında bir şey istemezdi babam. Hayattan heyecan verici yeni şeyler beklemek benim hakkımdı, daha doğrusu gençlerin istekleri olurdu yalnız."

Uzun bir of çekip sustu Engin.

«Ne kadar şanslısın.» dedi Sinan kendi kendine konuşur gibi. «Benim babamsa hayatı boyunca sadece kendi hayallerini gerçekleştirmeye çalıştı. Hiç unutmam, annem kiradan kurtulacağı bir evin hayalini kurarken ve evde bir sürü eksiğimiz varken, babam bir tekne almıştı kendine. Bir tekne sahibi olmak en büyük hayaliymiş çünkü. Bütün hafta sonlarını teknesinde geçirir, biz eve bıraktığı az bir parayla ihtiyaçlarımızı karşılamaya çalışırken, bütün kazancını o tekneyi yenilemeye harcardı. Üstelik bizim de kendisiyle birlikte gidip coşkusunu paylaşmamızı isterdi. Üşürdük. Mutfağı yok, tuvaleti yok, çok da sallanırdı. İlk üç beş haftadan sonra kimse gitmek istememişti oraya."

"Babam dünyayı gezip görmek için kaptan olmuş." diye araya girdi Engin. "Önce bizim biraz büyümemizi beklemiş, ardından da Ufuk'un hastalığı çıkınca İstanbul'un dışına bile çıkamadı hiç. Şimdi düşünüyorum da, bu inanılmayacak kadar büyük bir fedakârlık. Düşünsene, babam ailesi için kendini otuz kilometrelik Boğaz'a hapsetti."

İkisi de sustular bir süre. Engin birden babasına karşı sergilediği bencilliğin bir benzerini şimdi Sinan'ın karşısında gösterdiğini fark etti. Hayallerini gerçekleştirmeyi nasıl kendi hakkı gibi gördüyse, üzüntüsünü anlatıp içini dökmeyi de tekeline almış gibi davranmıştı.

«Sonra ne oldu o tekneye?» diye sordu.

«Yazın en ilkel şartlarda, ceviz kabuğu gibi sallanıp duran bir teknede eğlenmeye çalışırdık. O tekneye dökülen paraları düşünüyorum da; evimizin bütün

eksiklerini tamamlardık, ya da biraz daha gayret edip bir ev sahibi olurduk... Sonra hem babamın ona harcayacak parası kalmadı, hem de hevesi tükendi sanırım. İlgilenmez oldu. Satmaya kalktı; ama harcadığı paranın yarısını bile veren olmadı. Gözünden düşünce korunaklı limana para vermek de istemedi. Bağlandığı yerde, bir fırtınada parçalandı gitti. Babama kalırsa o tekne sayesinde denize doymuşuz, hepimizi denizden nefret ettirdiğinin farkında bile değil."

Engin, ilk defa ailesinden söz ettiğini duyuyordu onun, Sinan da doluydu anlaşılan.

„Şimdi ne yapıyor baban?"

„İçinde çoluğuna, çocuğuna yer vermediği yeni hayaller peşinde koşuyor."

„Ben gözümü açtım, anaç tavuklar gibi ailesini kanatlarının altına almış babamı gördüm. Hep isteyen, istekleri yerine gelmediğinde kızan, küsen biz olurduk, daha doğrusu ben. Ve bunun ömür boyu böyle süreceğini sanmışım demek. Dün babam kendisiyle dönmemi istemeyince, açıkçası inanamadım. Annelerin, babaların incineceklerini hiç düşünmediğimi fark ettim. Bu o kadar yeni bir duygu ki hâlâ kabullenebilmiş değilim."

"Üzülme, kırgınlığı çabuk geçer."

„İnşallah! Ama benim kendimi affetmem kolay olmayacak. Bu sadece şu son iki üç günlük bir olay değil çünkü..."

„Bazen yaşadığı bir olay bütün hayatını sorgulamasına yol açıyor insanın, değil mi?"

„Hem de nasıl! Eskişehir‘e gelinceye kadar Ufuk‘un hasta oluşuna bile için için kızar, hep suçlayacak birilerini arardım. Ancak burada öğrenci evinde kalmaya başladıktan sonra, hem sahip olduğum sağlık için Allah'a şükretmem gerektiğini, hem de o hastalıkta kimsenin suçu olmadığını kavradım; ama önceki yıllarda kardeşimden âdeta kaçtım." Sonra ses tonunu değiştirip kendi kendisiyle dalga geçmeye başladı. "Yoo! Bak şimdi kendime haksızlık etmeyeyim. Ufuk'un bakımına yardımcı olmak için çok kararlar aldım aslında, sadece uygulamaya koymak için bir girişimim olmadı. Eh, bu kadarlık kusur kadı kızında da olur, değil mi?"

"Kendine haksızlık etme. O yıllarda daha çocuk sayılırdın. Bunu düşünmüş olman bile içindeki iyiliği gösterir."

"Bu ne biçim bir iyilik ki bir türlü dışarı çıkamıyor?"

"Demin Yunus'tan okuduğum şiiri hatırladın mı? Ne diyordu: Gün gelir İsa gibi çevresine hayat verir; sonra aynı insan kibrine mağlup olur, Firavun ve onun baş veziri Hâman'dan farkı kalmaz. İnsanın içinde iyilik ve kötülük hep yan yana. Hep iyilikle donatılmış olsaydık, insan değil melek olurduk zaten, öyle değil mi?"

Engin cevap vermedi. Sonra kendi kendisiyle konuşur gibi, „Bence emekli ikramiyesiyle dünya turuna çıkmak isterdi babam.“ dedi. "Evet, evet! Bence gerçekleştirmek istediği en büyük hayali bu olmalı. Ve ben ne yapacağım biliyor musun Sinan abi? Çalışmaya başlayınca babamı gemiyle geziye göndereceğim.

O zamana emekliye ayrılmış olur. Ben işe gittiğimde Ufuk‘a bakacak birini bulurum nasıl olsa.“

Engin en sonunda canlanmıştı. Arkadaşının omuzlarının dikleşip gözlerindeki yılgın ifadenin kayboluşunu sevinçle izledi Sinan.

“Bu sefer farklı... Bu sefer kararımı kesinlikle uygulayacağım. Bunca yıl Ufuk’a uzak duruşumu affettireceğim göreceksin. Yahu, o benim kardeşim, öyle değil mi? Allah zaten şahit; ama sen de şahit ol, ona ölünceye kadar sahip çıkacağım.”

“Korkma! Bu sefer sözünü tutacağından ben de eminim.”

“Babamın nasıl sevineceğini hayal edebiliyorum. Düşünsene! Ömür boyu okyanuslara açılmayı iste, bunun için kaptan ol, sonra da sabahtan akşama Boğaz’ı turla. Her insan katlanamaz buna.”

“Gerçi ikiniz de hayli üzüntü çektiniz; ama yine de senin kazadan önceki halin aklıma geliyor da...”

“İyi ki olmuş şu kaza diyorsun, değil mi? Bunu söyleyeceğim hiç aklıma gelmezdi; ama şu anda ben de aynı şeyi düşünüyorum. Evim hapishane gibi görünmeye başlamıştı gözüme, bu yüzden babamın izninin sonuna kadar gitmeyecektim. Bir de bugün hissettiklerime bak; evime dönmek için can atıyorum.“ Sonra birden kararlı bir sesle „Ay sonunu beklemeyeceğim.“ dedi. „Ben bugün dönüyorum İstanbul’a.”

Sinan’ın yüzüne derin bir gülümseme yayıldı. “Çok iyi edersin. Dikkat et de sevinçten babanın yüreğine inmesin.”

Konuşmaya dalmışlar, mezara yaklaştıklarını fark etmemişlerdi. Birden ikisi de sustu. Alçak taş duvarın arkasında küçük bir cami yükseliyordu. Demir parmaklıklı kapıyı ittirerek içeri girdiler ve düşünmeden camiye yöneldiler. Merdivenin sağında ve solunda Yunus Emre'den iki dörtlük yer alıyordu.

"Her kim Kur'an'ı bilmedi,
Sanki cihana gelmedi.
Derdine derman bulmadı,
Her işine pişman ola."

"Müslümanım diyen kişi,
Şartı nedir bilse gerek.
Tanrı buyruğun tutup,
Beş vaktini kılsa gerek."

"Yunus Emre'nin halk şairi değil de daha çok bir hak şairi olarak tanınmasının sebebini ne güzel anlatıyor." dedi Engin.

İbadeti gereksiz görenlere, İslâmiyetin sadece iyi ahlâk ve sözüm ona kalp temizliğinden ibaret olduğunu savunanlara da güzel bir cevaptı bu.

"Mezar karşı tarafta." diye durup geri döndü Sinan.

Aslında ok işaretleriyle Yunus Emre'nin mezarının yeri gösteriliyordu; ama bu güne kadar ziyaret ettikleri din büyüklerinin mezarları hep cami veya türbe içinde olduğundan farkında olmadan kapalı mekâna yönelmişlerdi. Gerisin geriye dönüp caminin karşısındaki alana yürüdüler.

İkisi de konuşmuyordu, büyülenmiş gibiydiler. Açıkta, alabildiğine sade bir mezar vardı karşılarında, yalnızca boyu biraz büyüktü. Ne baş tarafında yeşil bir sarık, ne üstünde türbe vardı. Yağmura, kara açık, üzeri rüzgârda oynaşan sarı çiçeklerle örtülü, gösterişten uzak, sadeliğiyle insanı büyüleyen bir mezardı bu. Baş tarafında bir mermer, üstünde ise yalnızca Yunus Emre ve onun "Sevelim sevilelim" sözü yazılıydı. Yoğun bir duygu seli altında sessizce Fatiha okuyup dua ettiler. Sinan kendini tutamadı.

"Yunus Emre'ye bundan daha fazla yakışacak bir mezar düşünemiyorum."

"Ben de. Az önce köyden uzaklaştıkça içime bir gariplik çökmüştü, Yunus Emre'yi yapayalnız bir kenara atmışlar gibi bir duyguya kapılmıştım. Şimdi şu sessiz büyüleyici havayı soludukça, 'İyi ki köyü mezarın uzağına kurmuşlar.' diyorum."

Sinan, elini yavaşça mezarın üstünü örten çiçeklerin üzerinde dolaştırırken, hafif hafif Yunus'un sarı çiçek ilahisini mırıldanıyordu.

Mezarın baş tarafından üç beş basamakla büyük bir çeşmeye iniliyordu. Üzerinde "Hak'tan gelen şerbeti içtik el-hamdülillah" yazan çeşmenin suyunun akmaması üzücüydü; ama sanki bu olağanüstü atmosferde su sesinin eksik kalmamasına özen gösterir gibi, az öteden şırıl şırıl akan bir derenin sesi geliyordu.

"Burada akşama kadar kalabilirim." dedi heyecanla Sinan. „Her şey olağanüstü. Su sesi, kuş sesi, sarı çiçekler ve bir garip Yunus..."

„Ya şu gölge yapmak ister gibi dallarını mezarın üstüne uzatan ağaç... Bu mezar çevresinin tasarımını

kim yaptıysa Yunus Emre'yi gerçekten seven ve anlayan biriymiş."

Merdivenden tekrar yukarı çıkıp huşu içinde mezarın başında birer Yasin okudular bu kez. Sonra az önce yarı yoldan döndükleri camiye yöneldiler tekrar; kapalıydı. Yan taraftaki kültür evinin önündeki heykeli görünce, içi daraldı Engin'in. Elinde kitap tutmuş, gri mermerden yapılmış iç karartıcı bir heykeldi bu. Fotoğrafları günümüze gelebilmiş insanların heykelinin yapılmasını anlıyordu da; böyle elde tek bir fotoğrafının, dış görünüşüyle ilgili hiçbir bilginin bulunmadığı birinin heykelinin neye göre yapıldığını hiç anlayamıyordu. Hele de Yunus Emre gibi, halkın evliya makamına yükselttiği bir büyük zatın heykelini yapmaya ne gerek vardı. İnsanların hayallerine sınır koymaya kimin hakkı vardı?

Can sıkıntısıyla kültür evinin yanındaki Yunus Emre müzesine yöneldi, orası da kapalıydı. Cama yüzünü yaklaştırıp içeriye bakınca içi iyice daraldı. Beyaz, kocaman bir büst duruyordu ortada. Eskişehir'de kaldığı dört yıl boyunca sık sık gördüğü lüle taşından yapılmış pipoların devasa bir modeliyle karşılaşmış gibi hissetti kendini.

"Heykelden başlayan şu kısmın tasarımı ise Yunus Emre'yi sadece bir tabiat şairi olarak gören birinin elinden çıkmış olsa gerek."

Sinan'ın üzgün sesiyle silkinip arkadaşına döndü. Aynı duyguları paylaşıyor olmak ne güzeldi.

Sonra birden gözünde babasının üzgün yüzü canlandı yine. Son aylarda yaşadığı bozulmayı ve

babasına söylediği yalanları hatırlayınca; kendini şeyhinin dergâhına eğri odun sokmayan Yunus'un mezarında bulunmaya hakkı yokmuş gibi hissetti.

„Babam yıkıldı, kahroldu." diye mırıldandı üzüntüyle. „Bu kadar büyük bir hayal kırıklığını hak etmemişti."

Sinan, onun yeniden içine kapanmasından korkup „Akşama seni karşısında görünce hepsi geçecek." diye atıldı aceleyle. "Anne babaların kırgınlığı sabun köpüğü gibidir, hemen geçer."

„İnşallah dediğin gibi olur."

„Ben eminim. Salih amca, sana ay sonundan önce gelme dediğine çoktan pişman olmuştur bile."

Mezarı geride bırakıp tekrar o ıssız yola çıktıklarında köyün mezarlığını gördü Engin, gelirken konuşmaya daldıklarından fark etmemiş olmalıydı. Yunus Emre'nin mezarının köyden çok uzakta olduğunu görüp yalnız kaldığını düşünmüştü gelirken. Oysa yanı başında ne çok dostu olduğunu görüyordu şimdi.

Eskişehir'e dönerken, aklına geldikçe trende dizeler okumaya devam etti Sinan. Engin'in ise aklı İstanbul'daydı. Bir an önce evine kavuşmaktan başka bir şey düşünmüyordu artık.

Şehre dönünce Sinan'dan ayrılıp kaldığı eve yöneldi hemen. İki çantaya alelâcele gerekli eşyalarını tıkıştırıp otogarın yolunu tuttu. Sinan, onların evinde kalan birkaç kıyafetini alıp kendisinden önce gelmişti otogara.

"Diploma töreni için tekrar gelmem gerekecek nasıl olsa, kalan eşyalarımı o zaman alırım. Dur bakalım,

Ahmet Bey bir kere daha Ufuk'la kalmayı kabul ederse babamla birlikte geliriz belki."

"Bence bunu babana mutlaka teklif et, çok sevinecektir..."

«Bir ay içinde iki kere İstanbul dışına çıkmak... Babam buna inanamayacak. Aslında önce mutlaka karşı çıkacak. Ben de, 'Alış baba, sırada dünya turu var.' diyeceğim ona.»

«Salih amcanın yüzünü görmek isterdim.»

«Hele şu geziye bir çıksın, dönüşte babamı dinlemeye gelirsin. Anlata anlata bitiremez gördüklerini. Düşünsene, sonunda en büyük hayali gerçekleşmiş olacak." Heyecanla ellerini ovuşturdu. "Sanki üzerimden dağlar gibi yük kalktı. Nasıl anlatsam? Hani sabah konuşmuştuk ya!... İyi tarafımın ortaya çıkmasına engel olan bir ağırlık vardı da ondan kurtuldum sanki, işte kendimi aynen öyle hissediyorum."

"Aslında tam da şu sıra öğüdün hiç sırası değil; ama ben yine de kendimi tutamayacağım. İçindeki o iyiliği hep canlı tutmak istiyorsan arkadaşlarını iyi seç. Çevrende kim varsa, ona benzersin; bunu unutma."

"Hiç unutmayacağım." diye arkadaşına sarıldı Engin. Sonra da "Sağol." dedi. "Çok destek oldunuz bana. Ben sizi terk etmiştim ama..; ama siz beni terk etmediniz. Allah razı olsun."

Şoförün otobüse bindiğini görünce Engin de oturdu yerine.

"Akşama kalmadan İstanbul'dayım. Eve gider gitmez telefon ederim size."

Yedinci Bölüm

Salih Kaptan, günlerden beri ilk defa dinlenmiş olarak kalktı o sabah. Şu kaza haberini aldığından beri gecesi gündüzü birbirine karışmıştı. Üst üste yaşadığı üzüntülerin üzerine bir de hava değişikliği eklenince kaç gündür dayak yemiş gibi kalkıyordu yataktan.

Zihnini toparlamaya çalıştı. Engin'i görmüştü galiba rüyasında. Bir türlü net olarak gözünün önüne gelmiyorsa da, çok güzel bir rüya olduğundan emindi. "Belki gün ortasında anîden hatırlarım." diye mırıldanıp mutfağa çay suyunu koymaya giderken oğluna ay sonundan önce gelme dediğine pişman oldu. İçerden Ufuk'un sesini duyunca çaydanlığı bırakıp alelâcele çıktı mutfaktan. Oğlunun altını değiştirip odayı havalandırırken hâlâ rüyasını hatırlamaya çalışıyordu.

Ufuk'un karnını doyururken masmavi deniz geliverdi gözünün önüne. Bembeyaz bir yelkenlinin üzerinde, kıyıdaki Engin'e el sallıyordu. Gök mavi, deniz mavi... Rüyası olanca canlılığıyla gözünün önündeydi. Ufuk'un ağzına lokmayı sokarken yüzünü bir gülümseme kapladı. Çocukken defterlerinin arka sayfalarına çizdiği yelkenlileri hatırlamıştı. Gülbahar da var

mıydı bu rüyanın içinde? Hatırlamaya çalışmaktan alnı kırışmıştı. Sabah kalktığında kendini bu kadar iyi hissettiğine göre vardı her hâlde. Mutlaka olmalıydı.

Ya Ufuk'un iştahı yoktu, ya sütü fazla koymuştu ki tabaktakinin yarısı kalmıştı. Oğlunun ağzını yüzünü silip mutfağa gidince camın önüne dikilip gökyüzüne baktı bir süre. Gözlerini kısıp denizi hayal etmeye çalıştı. Şu evin bir penceresinden olsun deniz görünseymiş! Kalktığından beri ağzına bir lokma koymadığını hatırlayıp çayın altını yaktı. Deniz burnunda tütüyordu, kaç aydır evdeydi; ama hiç bugünkü gibi içi sızlayıp özlememişti. Kahvaltı ederken düşünüyordu, Ahmet Bey evde miydi acaba? Vapura atlayıp şöyle Kavaklara kadar bir gidip gelse... Eskişehir'e gittiğinde baktığı yetmezmiş gibi, şimdi tekrar ondan oğluyla ilgilenmesini istemek ayıp olmaz mıydı?

Kahvaltı bulaşıklarını yıkayıp mutfağı toparlayınca dayanamadı. Bu son olacaktı, bir daha komşusundan böyle bir şey istemeyecekti; ama bugün özlemi dayanılmaz bir hâl almıştı; denize gitmeli, kokusunu duymalıydı.

"Ben sana kaç defadır bunu teklif ediyorum kaptan. 'Sen deniz görmeden yaşayamazsın, atla bir vapura, git Boğaz'a.' diyorum." diyen Ahmet Bey, beş dakikaya kalmadan karısına durumu açıklayıp çıkmıştı yukarı.

"Bana sorarsan çok daha önce yapmalıydın şunu. Biz Ufuk'la gayet iyiyiz, aklın evde kalmasın. Yarı yoldan dönüp gelme sakın kaptan, otur vapurun dışına, şöyle Kavaklara kadar uzan."

Yokuş aşağı olmasına rağmen Fındıklı'ya kadar inemeyeceğini anlayınca bir taksiye atlayıp Eminönü'ne gitti. Vapura adımını attığında bir an merdivenlere yönelir gibi oldu, sonra kendi kendine gülümseyerek vapurun yan tarafına gidip oturdu. Böyle sivil kıyafetle sıradan bir yolcu gibi vapura binmek tuhaf bir duyguydu.

Hafta arası da olsa kalabalıktı vapur, kısa sürede dışarıda oturacak yer kalmamıştı. Hareket ettiklerinde dayanamayıp ayağa kalktı, pervanelerin hareketiyle suyun dalgalanmasını seyretti hayran hayran.

Sonra yerine oturup arkasına yaslandı. Görüş açısı değiştiğinden olacak İstanbul'un silueti biraz farklı göründü gözüne. Gözlerini kıyıya dikip yıllardır içlerinde kaybolduğu hayallerini canlandırmaya çalıştı yine. Bugün içinde anlaşılmaz bir özlem vardı. Denizi, iyot kokusunu, yıllarca kendini avutan hayallerini özlemişti; ama üstüne başına denizden sular sıçramasına rağmen, ne özlemi dinmiş ne de kendini o kadar zorlamasına rağmen hayalleri canlanmıştı gözünde. Roza... Ronaldo... Hepsi birden terk etmişti sanki kendisini.

Beşiktaş, Ortaköy, Bebek, Kanlıca... İskeleleri geçiyorlardı bir bir. Kavaklarda inip deniz kenarına oturdu, gözlerini Karadeniz'e dikti özlemle.

Emekli ikramiyesinden elinde bir şey kalmayacaktı demek... Levent'in söyledikleri kulağına gelir gibi oldu sonra.

"Sen sanıyor musun ki okyanuslara açılsan, uzak ülkeleri görsen ruhun tatmin olacak? Dünyanın tamamını alsa, ruh doymaz. Cennet'i ister o."

Keşke oğluna kendisiyle gelmemesini söyleyip üzmeseydi onu. Para dediğin de zaten çoluk çocuk harcasın diye kazanılmaz mıydı? Dayanamadı, yerinden kalkıp bir telefon aradı. Nasıl olsa vapur en azından bir saat buradaydı daha. Engin'in cep telefonu cevap vermeyince cebinden not defterini çıkarıp arkadaşlarının ev telefonunu buldu. Karşısına çıkan Sinan'a ne diyeceğini bilemedi önce, kararını iki gün bile uygulayamadı diye ayıplayacak sandı bir an. Sonra birden rüyası gözünün önüne geldi yine. Apaydınlık yüzüyle Engin el sallıyordu kendisine.

"Şey..." dedi. "Şey diyecektim. Engin ne zaman isterse dönebilir İstanbul'a. Ben öyle söylememeliydim..."

"Engin yolda Salih amca, İstanbul'a gidiyor şu anda. Akşama orada olur."

Bir sevinç dalgası kapladı her yanını. Oğlu dayanamamış, geliyordu demek.

Telefonu kapatıp yere çöktü hemen. Kesik kesik solurken, zorlukla ilâç kutusunu açıp ağzına bir hap attı. Bu kalbi de iyice azıtmıştı. Üzülünce tekler, sevinince tekler, hiç direnci kalmamıştı artık. Neyse Engin döndüğüne göre hemen yarın hastahaneye gidip ameliyat için gün alabilirdi.

Ağrısı diner gibi olunca saatine baktı, öğlene bir şey kalmamıştı. Vapurun hareketine kadar rahat rahat abdestini alıp namazını kılabilirdi. Evlerin arasında kaybolmuş gibi görünen küçük camiye doğru ilerlerken, vapurdayken yanında oturan çifti gördü. Sokağa kurulan masalardan birine oturmuş, siparişlerini

bekliyorlardı. Kendisine el salladıklarını görünce gülümseyerek karşılık verdi. Camiye yürürken, iki salıncakla bir kaydıraktan ibaret çocuk parkında oynayanlara ilişti gözü. Ne kadar uzaklarda kalmıştı çocuklarının bu yaşları.

"Sağlığınız daim olsun." diye mırıldanarak geçti yanlarından.

Abdest alırken öğle ezanı okunmaya başlayınca hızlandı. Küçücük bir cami idi bu, cemaati toplasan on kişi etmezdi. Hüzünlendi. Deniz kıyısındaki banklar, lokantaların önündeki masalar tıklım tıklım doluydu oysa. İnsanlar yiyor, içiyor, şen kahkahalar atıyorlardı. Az önce okunan ezanı fark etmemişlerdi bile. Sokaktaki korna sesinden, bir vapur düdüğünden farkı yoktu günde beş defa Allah'ın huzuruna çağıran sesin, öylesine kanıksamışlardı.

Yedi sekiz kişi ile namaz kılarken evindeki Kâbe fotoğrafı canlandı gözünde, binlerce insan secdedeydi. Kâbe'yi çevreleyen o halkada olmayı istedi bütün kalbiyle.

Dönüşte yine vapurun dışına oturdu. Ne elini uzatsa tutuvereceği kadar yakınındaki denizi, ne yıllardır en küçük ayrıntısına kadar belleğine kazıdığı İstanbul'un siluetini görüyordu artık gözü. Gözünün önündeki tek hayal Kâbe idi. İskelelere uğraya uğraya Eminönü'ne doğru ilerlerken, Salih Kaptan Cidde'ye giden bir vapurdaydı şimdi. Kutsal topraklara doğru yol alırken, kavuşma anı yaklaştıkça içi içine sığmıyordu.

Vapurun sarsıntısıyla silkindi, Emirgan'a gelmişlerdi. 'Akşama oğlum geliyor.' diye düşündü sevinçle.

Mutfakta ne var ne yok aklına getirip bir ihtiyaç listesi hazırlamalıydı hemen. Dönüşte marketin önünde iner, alışverişini yapardı. Akşama burada olacağını söylemişti Sinan, Engin gelinceye kadar onun sevdiği bir iki çeşit yemeği hazırlamak için vakit vardı daha. Elini cebine atıp kalem çıkardı. Öbür cebinde de küçük bir defter olmalıydı, çekip çıkardığında ilâç kutusu da takılıp çıktı, tam tutmak üzereyken minicik kutu yerde sarılı halatın üzerine düştü önce, halatın çözülmesiyle birlikte de fırlayıp gitti denize.

Şöyle bir kendini yokladı Salih Kaptan, neyse iyiydi. Kendini yormazsa gidebilirdi evine, olmazsa market alışverişini de bugün yapmazdı. 'Bu bana ders olsun, ayrı ceplerimde iki kutu ilâç taşıyayım bundan sonra.' diye aklından geçirip gözlerini kapadı tekrar...

Az kalmıştı, vapur Cidde'ye bir vardı mı sonrası yarım saatlik yoldu... Birden Gülbahar geldi gözünün önüne, Derya ile birlikte kamaralarından çıkıp yanına geliyorlardı. Sabah kendini bu kadar iyi hissetmesine sebep olan rüyanın içinde nasıl Gülbahar olmazdı zaten. Şimdi birden hatırlayıvermişti rüyanın tamamını. Kıyıda kalan Engin'e el sallarken "Ufuk nerede?" diye telâşa kapılmıştı da, Gülbahar her zamanki sakin, mütebessim hâliyle "Korkma kaptan!" demişti. "Engin var yanında, gözün arkada kalmasın."

Gözlerini kapamış, nefes almaya korkarak Gülbahar'la Derya'nın görüntüsünü kaybetmemeye çalışıyordu. Derin bir iç çekti, ikisini de çok özlemişti.

Şiddetli bir sarsıntıyla gözlerini açtı. Kötü yanaşmıştı kaptan, bu kadar sakin bir denizde kendisi olsa

en ufak bir sarsıntıya sebep olmadan yanaştırırdı vapuru. İnmek için doğrulmuşken göğsüne saplanan ağrıyla tekrar çöktü yerine. Her nefes alışında göğüs kafesi parçalanıyordu sanki. Eliyle ovuşturarak ağrıyı dindirmek istedi, faydasızdı; onlarca bıçak göğsünü doğruyordu şimdi. İnsanlar ayağa kalkmışlar, vapuru boşaltıyorlardı. Yardım istemek için ağzını açtı, hafif bir ses çıksa da kimse duymadı kendisini. Sonra ağrı yavaş yavaş hafifledi...

Gözünü açmadı, ama anlamıştı yolun bittiğini... Az sonra Kâbe'deydi... Bir an Ufuk'u düşünüp endişelendiyse de, kıyıda el sallayan Engin'i görür gibi oldu yine. Rahatladı birden. Ufuk'un yalnız kalmadığını biliyordu artık... Anlatılmaz bir huzur kapladı içini, ruhunun özlemi dinmişti sonunda...

SON